

Patricia M. St. John

VALGUSETÄHT

I OSA

1

Kevadisel lõunatunnil tuli mäeküljelt hüpeldes alla väike tüdruk. Tõstes oma puuvillkleidi põlvini, kepsutas ta kergesti nagu talleke oma paljastel pruunidel jalgadel, hüpates üle metsiku saialille puhmaste, mis särasid talle vastu. Madalatel aasadel temast allpool olid ploomipuud just õitsele puhkenud ja ülevalt vaadatuna näis, nagu oleks jõeäär palistatud valge vahuga. Kitsetalled kepslesid lillede vahel ja kured olid alustanud pesaehitamisega õlgkatustele.

Rahma, kes oli tulnud otseteed üle mäekülje, jõudis nüüd hoogsa hüppega suurele teele ja läks tantsiskleval sammul sedamööda edasi. Tüdruk oli seitsmene ja kasvult väike, sest harva juhtus, et ta sai kõhu täis süüa. Võõrasisa ja vanem naine ei sallinud teda ning mõnigi kord löid. Ta rõivad olid närused ja ta pidi rängasti töötama kodus; siiski ei suutnud mured ta rõõmsat meelt ära võtta, sest vahest tuli mõni lõbus sündmus tema teele – ja täna pidi ta kitsede juurde jääma üsna üksinda, mis oli väga tore. Vend, tavaline kitsekarjane, pidi minema mingile salapärasele käigule koos emaga ja Rahma võis nüüd olla tervelt kaks tundi vaba ja üksinda, kaaslasteks ainult kitsed ja kured! Kaks tundi kitsetalledega mängida päikesepaistes, kui keegi pole sinuga riidlemas, sind sundimas käsikivil jahvatama või tassima raskeid veeämbreid!

Ta silmas kaugel venda. See püüdis kokku ajada oma vallatuid musti kitsetallekesi, kelledel oli tahtmine tungida noorele nisuorasele. Kevad oli talled nii ärevile ajanud ja nad jooksid igas suunas, ainult mitte õiges suunas, mõkitasid ja karglesid kõrgele. Hamid, nende karjane, ei teinud kõigest sellest väljagi, sest tal endal olid samasugused tunded. Noore

nisupõllu veerel sattusid kolm tallekest ninapidi kokku ja Rahma hüppas just nende keskele, pehme tume juus lendlemas ümber näo, mustad silmad säravas.

Naeru ja hõigetega ajasid nad tallekesed avarale mäeküljele karja juurde. Siis pöördus Hamid vaatlema oma rõõmust säravat õde. Poiss ei olnud kuigi sageli näinud Rahmat nii vabana ja rõõmsana, sest maatüdrukuid õpetatakse kõndima vaikselt ja kuulama vanemate ja targemate sõna. Pealegi oli Rahma seitsmeaastane ja seega juba väikene naine.

„Miks sa siia tulid?“ küsis Hamid.

„Tulin kitsekarja, sest emal on sind vaja.“

„Milleks?“

„Ma ei tea, ta vist soovib, et sa lähesid kuhugi. Ema nuttis ja aina vaatles väikest õde. Ma arvan, et väike õde on vist haige.“

Rahma säravad silmad tumenesid, kui ta meenutas ema pisaraid, sest ta armastas oma ema ja ainult päikesepaiste ja vabadustunne olid sundinud teda unustama seda. Pealegi nuttis ema sageli Rahma nähes, nii et tüdruk oli sellega juba harjunud.

„Hea küll,“ ütles Hamid, „aga ole hästi hoolas loomadega; siin on sulle kepp,“ ja poiss pöördus ära, ronides kahe mäeharu vahelisse orgu. Ta kõndis kiiresti, sest ta ei tahtnud lasta emal teda oodata ja ta ei hüpelnud ega vahtinud Rahma kombel ringi, sest ta mõtles emale.

Miks oli ema viimastel päevadel olnud nii murelik, nagu oleks tal kanda raske kartusekoorem! Ja miks ta alati püüdis varjata ja peita beebit, kui mees või vanem naine ilmusid nähtavale? Igatahes ei armastanud kumbki neist beebit, aga nad ju teadsid, et ta on olemas ja milleks siis teda peita? Ema näis hirmu tundvat isegi siis, kui Hamid ja Rahma tahtsid hiljuti beebiga mängida. Ta ajas lapsed ära, surus oma tillukese tütre vastu rinda ja taandus taha nurka. Ja see alaline hirm ema silmades – kas ta tõesti kartis kurje vaimu nii väga? Hamid ei osanud nendele küsimustele vastata, aga võib-olla täna ema räägib talle kõigest. Poiss hakkas kiiremini astuma.

Hamid ohkas mäest üles ronides, sest veel paar kuud tagasi

ema ei olnud nii hirmunud, ka ei ajanud ema siis kunagi neid ära ega olnud nad tal ees. Nad elasid ema ja isaga, kes armastas neid, väikeses õlgkatusega majas all orus. Siis oli seal veel kaks pruuni käharpäist last, nooremad Rahmast, aga need olid hakanud kõhima ja jäänud kõhnaks. Kui lumi langes ja kütet ning leiba oli vähe, muutusid nad aina nõrgemaks ja mõne nädala jooksul surid. Nende väikesed kehad maeti mäe idaküljele, nägudega vastu päikest ja saialilled ning karikakrad puhkesid õide nende haudadel.

Ka isa kõhis sel talvel, kuid sellest ei hoolinud keegi, sest lõppude lõpuks peab ju mees teenima perele ülalpidamist. Nii ta töötas edasi, kündis oma põlde ja külvas vilja. Ühel ööl ta tuli koju ja ütles, et ei suuda enam töötada. Kuni järgmise sügiseni ta lebas lugadest matil ja jäi aina nõrgemaks. Zohra, tema naine ja Hamid koos Rahmaga kogusid valminud vilja ja hoidsid kokku kõigega, et isale osta vajalikku toitu, aga sellest polnud kasu, isa suri, jättes maha oma noore ja veel kauni naise kahe väikese lapsega, ilma rahata.

Nad müüsid oma majakese, kitsed, kanad ja viljasaagi ning läksid elama vanaema juurde, kuni mõni kuu hiljem sündis väike õde, tuues perekonda uut lootust ja päikesepaistet. Talle pandi nimeks Kinza, mis tähendab „aare“ ja iialgi ei olnud üht beebit rohkem armastatud ja imetletud. Siiski imelikul kombel see laps iialgi ei mänginud ega plaksutanud käsi nagu teised lapsed. Ta magas palju ja sageli lebas vaadates tühja pilguga. Hamid vahel imestas, et kirjud lillekimbud, mida ta õekesele tõi, ei paistnud õekest põrmugi rõõmustavat.

Kui Kinza oli paarikuune, tehti emale uus abieluettepanek, mille ema ka kohe vastu võttis, sest tal ei olnud tööd ega raha, millega osta toitu oma lastele. Nii koliski pere uude kodusse.

See ei olnud õnnelik kodu. Si Mohamed, mees, oli juba abielus vanema naisega, kes ei olnud talle kinkinud lapsi, aga mees soovis neid. Mees võttis meeeldi omaks Hamidi, sest selline üheksa-aastane poiss oli kasulik kitsekarjusena, samuti ei olnud tal midagi ka Rahma vastu, sest seitsmeaastane tüdruk võis olla heaks orjaks koduste tööde tarvis; aga mees ei näinud vähimatki kasu väikesest beebist ja tahtis, et Kinza

antakse ära.

„Mõni ilma lasteta naine oleks õnnelikum, saades selle tütarlapse,“ rääkis mees, „ja miks peaksin mina üles kasvatama teise mehe lapse?“

Aga ema Zohra oli hakanud hüsteeriliselt nutma ning keeldus tegemast tööd, ja siis mees muutis meelt ning nõustus Kinzat koju jätma veel mõneks ajaks. Rohkem sellest asjast ei räägitud – aga võib-olla, mida Hamid ja Rahma ei olnud kuulnud: ehk oli see põhjuseks, miks ema hoidis Kinzat nii enda lähedal ja oli hirmunud.

Mäe pealt kostis hääl, mis hüüdis Hamidit.

Poiss vaatas üles ja nägi ema seismas vana õlipuu varjus allika ääres. Tal oli käes kaks tühja ämbrit ja beebi. Kinza oli rätiga talle selga köidetud. Emal näis olevat millegipärast väga kiire.

„Tule kiiresti, Hamid,“ ütles ta kannatamatult. „Sa tulid nii aeglaselt! Peida ämbriid põõsastesse, ma võtsin nad kaasa ainult selleks, et mul oleks põhjust kodust lahkumiseks, kui Fatima peaks küsima, kuhu ma lähen. Tule minuga kaasa.“

„Kuhu, ema?“ küsis üllatunud poiss.

„Oota, kuni jõuame ümber selle mäenurga,“ vastas ema, minnes kiiresti ees läbi kõrge, rohelise rohu. „Allika juurest võivad inimesed meid näha ja räägivad Fatimale sellest, kuhu me läksime. Tule nüüd kiiresti, varsti ma seletan sulle kõik.“

Nad ruttasid edasi, kuni jõudsid ümber mäeharu nurga ja olid varjatud külarahva silmade eest järgmises orus. Ema istus maha, sõlmis räti lahti ja võttis lapse sülle. „Vaatle teda tähelepanelikumalt, Hamid,“ ütles ema. „Mängi temaga ja näita talle lilli.“

Imestunud Hamid vaatas tükk aega tõsiselt oma väikese õe kummaliselt vanasse, kannatlikku näkku, aga õeke ei vastanud ta pilgule ega naeratusle. Näis, et õde vaatas midagi väga kauget ega näinud Hamidit üldse. Äkitselt hirmutundest aetuna tegi Hamid käega kiire liigutuse beebi silmade ees, kuid see ei liigutanud ega pilgutanud silmagi.

„Ta on pime,“ sosistas poiss lõpuks, näost valge ja huuled kuivad.

Ema noogutas ja tõusis kiiresti. „Jah,“ vastas ta, „meie väike on pime. Ma olen teadnud seda juba mõnda aega, kuid varjasin seda Fatima ja oma abikaasa eest, sest kui nad sellest kuulevad, võtavad nad lapse arvatavasti mu käest ära – sest miks peaksidki nad vaeva nägema võõra mehe pimedada lapsega? Ta ei saa kunagi töötada ega abielluda...“

Ema hääl murdus, ja pisaratest pimestatuna komistas ta veidi halval teel. Hamid võttis ta käsivarrest kinni.

„Ema, kuhu me läheme?“ küsis ta.

„Pühaku haua juurde,“ vastas ema edasi rutates, „sinna üles, teise mäe taha. Öeldakse, et see on vägev pühak ja on mitmeid tervendanud, kuid Fatima ei ole mulle andnud võimalust sinna minna. Nüüd ta arvab, et ma läksin vett tooma ja me peame täis ämbritega tagasi minema. Ma tahtsin, et sa tuleksid kaasa, sest see on üksildane tee ja ma kardan minna üksinda.“

Nad ronisid ülespoole vaikides, hingetult, kuni tõusid üle roheline, lilledega ülekülvatud murupinna lageda kaljuni. Siin kaljuõõnsuses oli väike koobas põõsa varjus. Põõsa okste külge oli kinnitatud väikesi määrdund paberiribakesi ja igaüks neist väljendas mõnda muret; haiged, kurbusest murtud, lapsetud, põlatud – kõik nad tõid oma murekoormad selle surnud mehe kontide juurde ja kõik nad läksid koju tagasi tervenemata ja lohutamata.

Nad asetasid väikese õe koopasuu juurde. Ema kummardus sügavale ja ajas end jälle sirgu, hüüdes ühe jumala nime, millest ta ei teadnud midagi, ja prohvet Mohamedi nime. See oli ema viimne lootus. Aga ema palve ajal tuli pilv päikese ette ja külm vari langes beebile. Ta värises ja hakkas nutma, kobades ema käte järgi. Ema vaatas kiindunult oma lapsukese näkku ja pettunud ohkega võttis ta sülle. Jumal ei olnud kuulnud – Kinza oli ikka pime.

Hamid tõusis ja koos emaga nad läksid peaaegu joostes mäest alla. Oli juba hilja ja päike loojumas mägede taha. Kured lendasid neist mööda oma ragisevate hüüetega, nähes mustadena taeva taustal. Hamid, mässumeelne ja kibedasti pettunud, põrnitses päikeseloojangut – mida head oli selles?

Väike õde niikuinii ei näe seda iialgi; Jumal nähtavasti ei hoolinud neist ja surnud pühak ei võtnud nende abistamiseks midagi ette. Võib-olla beebi-tüdrukud olid tema tähelepanu orbiidist väljaspool.

Nad jõudsid vaikides allikale. Hamid võttis vett, täitis ämbrid ja andis need emale. Siis tormas ta mööda orgu alla, et otsida üles Rahma ja kitsed. Ta kohtas neid poolel teel, sest pikenevad varjud hirmutasid Rahmat ja ta tahtis minna koju. Rahma pistis oma käe Hamidi kätte ja kitsed, kes ka tahtsid koju, surusid nende jalgade ümber.

„Kus sa käisid?“ küsis Rahma.

„Pühaku haua juures,“ vastas Hamid. „Rahma, väike õde on pime. Ta silmad ei näe muud kui pimedust – ja see on põhjuseks, miks ema teda peidab. Ema ei taha, et Fatima ja Si Mohamed seda teaksid.“

Rahma jäi hirmust nagu halvatuna seisma. „On pime?“ kordas ta kajana – ja siis, nagu oleks see mõte teda torganud, lisas ta kiiresti. „Ja pühak – kas ta ei võinud teda nägijaks teha?“

Hamid raputas pead. „Ma ei usu, et pühakust on palju abi,“ ütles ta julgelt. „Ema läks sinna ka siis, kui isa kõhis, aga midagi ei juhtunud – isa suri.“

„See on Jumala tahtmine,“ ütles Rahma ja kehtas õlgu. Siis, teineteise vastu surutuna, ronisid nad märke. Öö oli saabumas ja kitsede silmad hõõgusid pimeduses nagu rohelised laternad.

„Ma ei salli pimedust,“ sosistas Rahma värisedes. Hamid aga vaatas üles taevasse, mille tumesinisel taustal joonistus õlipuulehtede filigraan.

„Mina armastan tähti,“ ütles Hamid.

2

Kümne minuti pärast jõudsid nad külasse ja möödusid tumedatest onnidest. Läbi avatud uste paistsid lõbusasti hõõguvad sõed pottides ja oli näha perekondi kükitamas oma õhtueine ümber hämarate õlilampide valgel. Aga oma kodu lähedale jõudes kuulsid nad vanema naise Fatima häält, kes tõreles nende emaga.

Fatima vihkas uut naist ja selle kolme last ja tegi igal võimalikul viisil nende elu nii raskeks kui vähegi sai. Ta oli küüru vajunud ja koltunud pikkade aastate töö ja vaeva all, aga Zohra oli alles noor ja ilus. Fatima oli asjatult soovinud endale lapsi, aga Zohral oli neid olnud kuus, ja nii ei olnud imestada, et vanem naine oli kade ja tige, kui nad tulid majja.

Ta avaldas oma põlgust sellega, et istus ristijalu matil nagu kuninganna kogu päeva ja sundis Zohrat ja Rahmat orjadena töötama. Zohra oli nüüd allikale lipsanud, kuna Fatima oli jäänud magama, kuid õnnetuseks magas ta ainult vähe aega. Vihasena noore naise äraoleku pärast oli ta saatnud naabrilapse mäe peale luurele ja kui Zohra tuli veeämbritega koju, oli Fatimale kõik selge.

„Sa vastik, laisk, valelik!“ karjus Fatima. „Mind sa juba ei peta! Anna siia see laps! Lase ma ise vaatan, miks sa teda peidad ja varjul hoiad ja ronid temaga pühaku hauale – anna ta siia, ütlen ma, anna siia!“

Ta rebis toorelt lapse Zohra käest ja viis ta valguse kätte. Ema jäi ahastades seisma, tühjad käed külgedel rippumas. Küllap varsti pidi Fatima niigi sest asjast kuulma. Ega nad kaua ikka enam last peita ei saaks ja parem ongi, kui Fatima avastab ise, mis lapsel viga on.

Ehmunud lapsed kükitasid seinu varju, tumedad silmad väga suured. Onnis oli vaikne, kui Fatima tõmbas käega üle beebi liikmete ja uuris tema vaikset nägu. Hamid hoidis hinge kinni ja kuulatas hääli, milliseid ta varem täheleegi ei pannud – kuidas härg näris heinu tallis, kuidas kitsetalled endid

hõõrusid vastu ema, kuidas õied kahisesid ja kanad õrrel tasaselt häälitsetsid.

Siis katkestas vaikuse vana naise võidukas naerulagin ja Kinza, kelle kõrvad olid eriti tundlikud iga valju või vihase hääle suhtes, hüüatas hirmunult. Fatima tõstis lapse üles ja peaaegu viskas ta tagasi ema sülle.

„Pime,“ teatas ta – „Pime kui õõ! – ja sina teadsid – sa teadsid seda kogu aeg! Sa tõid ta siia oma abikaasa majja, et ta oleks meile kõigile igaveseks koormaks – kes iial ei saa töötada ega abielluda – ja sina hoidsid teda varjul, et meie ei peaks seda teadma. Oo, sa petis! Juba täna õhtul peab meie abikaasa kõik teada saama. Tõuse nüüd, valmista talle õhtusöök ja sina, Rahma, puhu söed hõõguma. Kui abikaasa on söönud, siis kuuleme, mis ta ütleb.“

Ehmunud väike tüdruk hüppas püsti ja hakkas lõõtsaga tööle, kuni leegid hüpplesid sütel ja heitsid kummalisi varje seintele. Värisev Zohra pani oma beebi kiikuvasse puust hälli, mis rippus palgi küljes ja hakkas valmistama toitu peenekstambitud ubadest õlis, sest tema abikaasa oli läinud naabri juurde juttu ajama ning võis iga minut tagasi olla.

Nad jõudsid kõigega just valmis, kui juba kuulsid ta kindlaid samme teel ja hetk hiljem oli ta esikus – kõrgekasvuline, mustasilmne, musta habemega mees valju, tigateda suuga. Ta kandis tumedat, kodukootud lambavillast pikka rõivast ja pea ümber oli tal seotud valge turban. Ta ei rääkinud sõnagi oma naiste või võõraslastega, vaid istus ristijalu madala, ümmarguse laua äärde ja andis käeliigutusega märku toidu lauapanele. Kui ta ka märkas Fatima võidurõõmu või Zohra ja laste kahvatuid, hirmunud nägusid, siis ta igatahes ei väljendanud seda millegagi.

Zohra pani kuuma kausi laua keskele ja vaikiv perekond asus selle ümber. Lusikaid ei olnud, aga Zohra murdis kaks suurt leivatükki oma abikaasale ja Fatimale, ning kolm väikest tükki endale, Hamidile ja Rahmale.

„Jumala nimel,“ pomisesid nad, sirutades oma leivatükke laua keskel oleva kausi poole, sest need sõnad pidid ära ajama kurjad vaimud, mis võisid varitseda laua ümber. Keskpäeval,

kui päike paistis, unustas Rahma mõnikord need sõnad ütlemata, aga õhtul ei unustanud ta neid iialgi, sest võbisevad varjud ja pimedus sisendasid temasse hirmu; pahad vaimud tundusid väga reaalsena ja lähedastena eriti pärast lampide süütamist. Ja loomulikult oli väike kodu just täna täis pahasid vaime – kadeduse, viha, vihkamise, kurjuse ja hirmu pahasid vaime. Isegi väike Kinza oma rippuvas hällis näis tajuvat seda õhkkonda, halisedes kaeblikult. Si Mohamed kortsutas kulme.

„Lõpeta see kisa,“ urises ta. „Võta ta sülle.“

Emma kuulas sõna ja istus uuesti, surudes oma beebi kõvasti vastu rindu. Fatima ootas, kuni abikaasa lõpetas söömise ja sirutas käed välja.

„Anna laps minu kätte,“ ütles Fatima ähvardavalt, ja Zohra andis talle oma beebi ning purskus nutma.

„Mis lahti on?“ küsis Si Mohamed ärritatult. Naised võisid tülitseada, kui nad just soovisid seda teha – naised ju alati tülitsevad – aga mehele ei meeldinud, kui nad seda tegid tema ees. Ta oli kündnud kogu päeva ja oli väsinud.

„Tõepoolest, jah, mis on lahti?“ irvitas Fatima, hoides last enesest käsivarre kaugusel, nii et lambivalgus äkki otse lapse näole langes. Laps ei sulgenud silmi ega pöördunud ära valgusest. Si Mohamed vaatles teda liikumatult. „Pime!“ karjus Fatima, nagu oli karjunud ennegi. „Pime, pime, pime! Ja Zohra teadis seda.“

„Ma ei petnud,“ oigas Zohra, kõikudes siia-sinna.

„Petsid küll,“ karjus vanem naine.

„Rahu, naised,“ ütles abikaasa teravalt ja riid vaibus kohe. Jälle oli vaikus väikeses hämaras onnis. Rahma hirm pani teda külmast värisema ja ta roomas kustuvatele sütele lähemale. Võõrasisa uuris hoolikalt beebi tillukest nägu – vilgutatas tuld selle ees, raputas käsi selle poole, kuni veendus, et vana naine oli tõtt rääkinud.

„Tõepoolest,“ nõustus ta, „laps on pime.“

Aga kardetud vihapurse jäi tulemata. Mees andis Kinza emale tagasi, sulges pooleldi silmad ja süütas pika peene piibu. Veidi aega istus ta vagusi piipu popsutades, kuni onn oli täidetud iiveldusttekitava suitsuga, ja ütles siis:

„Pimedad lapsed võivad suureks kasuks olla – hoia seda beebit hoolega. Ta võib meile palju raha sisse tuua.“

„Kuidas?“ küsis Zohra närviliselt, surudes beebit tugevasti enese vastu.

„Kerjamisega,“ vastas abikaasa. „Muidugi ei lähe meie ise temaga kerjama, sest mina olen auväärne mees; aga on olemas kerjused, kes rõõmuga võtavad pimedade lapse enda kõrvale istuma; inimesed haletsevad pimedaid lapsi ja annavad meelsamini. Ma arvan teadvat üht kerjust, kes maksaks mulle selle eest, kui laenan talle selle lapse siis, kui ta saab veidi vanemaks.“

Zohra ei öelnud midagi, ta ei julgenud midagi öelda; aga Hamid ja Rahma vahetasid omavahel mässulise pilgu üle laua. Nad tundsid kerjust, kellest võõrasisa rääkis – see oli vana närudes, mustades riides mees, kes vandus hirmsate sõnadega. Nemat küll ei oleks tahtnud oma toredat Kinzat anda sellele vanamehele.

Võõrasisa pani oma poolsuletud laugude vahelt tähele seda pilku, mida vahetasid Hamid ja Rahma. Ta plaksutas järsult käsi:

„Magama, lapsed,“ käskis ta, „kiiresti!“

Lapsed tõusid kähku, pomisesid head ööd ja sibasid ruumi pimedasse nurka. Sinna olid seina äärde pandud õhukesed madratsid. Lapsed tõmbusid seal kerra, tõmbasid peale õhukese teki ja uinusid kohe.

Hamid ei taibanud, miks ta sel ööl üles ärkas, sest tavaliselt ta magas kõvasti päikesetõusuni; aga umbes kell kaks hommikul ta äkki ärkas ja tõusis istuma. Kuuvalgusetriip paistis läbi akna Kinza hälli peale ning beebi oigas ja liigutas ennast unes.

Hamid tõusis madratsilt ja seisis väikese õe kõrval. Äkki haaras teda tugev kaitsva õrnuse laine. Õeke oli nii väike, nii kannatlik, nii kaitsetu. Hamid otsustas, et tema tahab Kinzat hoida kõige paha eest. Kogu oma eluaja tahab ta Kinzat juhtida tema pimedal teel ja kaitsta teda oma armastusega. Poisi süda avardus, aga siis alles meenus talle, et ta oli ju ainult poisike ja täielikult oma võõrasisa valitsuse all. Nad

võivad Kinza tema käest ära võtta, ja siis tema armastus on võimetu ulatuma õekeseni.

Kas ei olnud üht suuremat armastust, mis kaitseks teda või kindlamat valgust, mis juhiks tema väikest õde? Seda Hamid ei teadnud.

3

Pime Kinza istus koduonni ukseavauses ja tõstis oma väikese näo päikese poole. Oli kolmapäev, ja kolmapäevadel läks Kinza „tööle“. Ta oli nüüd kaks ja pool aastat vana ja seega isa arvates küllalt vana selleks, et enesele ülalpidamist teenida, nagu kõik teisedki.

Kinza istus vaikselt ja kannatlikult, nõrgad jalad istmiku all ja käed rüpes malbelt kokku pandud. Oli veel vara ja Hamid, kes pidi kandma Kinza „töökohale“, oli läinud lehma karjamaale viima, ei võinud tagasi jõuda enne poolt tundi. Sel ajal võis Kinza ennast lõbustada ja ta tegigi seda omal viisil.

Niikaua, kui päike paistis ja ilm oli ilus, oli Kinza üldiselt õnnelik väike laps. Kuna ta iialgi ei olnud valgust näinud, siis ei tundnud ta sellest ka mitte puudust ja pealegi oli palju asju, mida ta võis tunnetada. Oli ema süle soojus ja kaitse, venna käte tugev, hoidev haare ja see tore tunne, kui tallekeste niisked ninakesed nuusutasid ta käsi. Oli mõnus tunnetada päikese loojust kehal ja tuule hingust näol. Mõnikord lubati tal istuda ema kõrval, kui see sorteeris vilja, ja siis Kinza haaras peoga tühje kõlusid ning libistas läbi sõrmede. See oli üks toredamaid ajaviiteid.

Mõndagi head oli ka võimalik kuulda ja Kinza tundis alati ära Hamidi sammud, kui see tuli tema poole paljajalu üle kuiva pori. Siis tõstis Kinza käed üles ja hüüatas rõõmsalt. Hamid tõstis teda kõrgele ja sidus tugevasti oma selga.

„Täna on turupäev, väike õde,“ teatas Hamid. „Oled sa einestanud?“

Kinza noogutas. Pool tundi tagasi oli ta joonud kausikesetäie magusat musta kohvi ja söönud tüki pruuni leiba. See oli tema meelest parim hommikueine ja ta nautis seda väga.

„Tule siis,“ ütles Hamid ja nad läksid koos, hoidudes õlipuude varju, sest nüüd suvel kõrvetas päike juba hommikul kella üheksa ajal õige kuumalt. Varsti aga pidid nad lahkuma

õlipuude varjust ja tee turule kulges lõikusküpsete nisupõldude vahel. Iga kummardunud kõrre otsas oli raske kuldne nisupea ja õhk oli küllastunud magunate lõhnast. Kinza, kes võis uinuda kus ja millal aga soovis, pani oma pea venna õlale ja sulges silmad, ning tuules kahisev viljapõld laulis talle unelaulu.

Sel hommikul oli teel palju rahvast, sest kolmapäevadel oli turg nende külas. Igal suuremal külal oli oma päev, mil turg oli nende külas ja sinna tulid siis üle mägede kõik need, kellel oli midagi müüa. Hamidi küla nimi oligi „Kolmapäeva küla“. Mõnigi kord pidi Hamid tõmbuma viljapõllusse, et anda teed mõnele rikkale kaupmehele, kes ratsutas hobusel, selle taga tema naine kummargil mõne raske kandami all hingeldades.

Inimhulk aina suurenes, kui nad lähenesid turuplatsile. See plats oli kaetud kollase kõrbenud rohuga, siin-seal mõni eukalüptipuu, ja müüjad istusid ristijalu maas, kaubad nende ette kuhjatud, kuna ostjad tampisid nende ümber. Kinzale see ei meeldinud. Talle ei meeldinud rüselemine, rappumine ja kära; ei meeldinud tolm, mis pani teda aevastama, ei meeldinud kärbsed, kes ronisid ta näole ja kirbud, kes hammustasid ta jalgu. Kõige vähem meeldis talle see silmapilk, kui Hamid pidi ära minema ja Kinza jäi vana kerjuse juurde.

Aga Hamidil oli oma plaan selle lahkumishetke valu leevendamiseks. Kui nädala jooksul tal õnnestus kerjata, laenata või näpata väikese rahakese, siis ta hoidis seda kolmapäeva hommikuni ning ostis turult selle eest tüki kleepuvat rohelist kompvekki, mis oli täidetud pähklitega. Selle rohelise kompveki lakkumine ja limpsimine oli kõige parem, mida Kinza teadis.

Hamid, kes end turul koduselt tundis, tüüris läbi rahvamurru küünarnukkidega teed tehes, pugedes ja tõugeldes, kuni jõudis liivaplatsikesele, kus oli Kinza ja vana kerjuse koht. Hamidile meeldis sinna jõuda enne kerjust, sest siis oli tal aega Kinzat paigale panna ja lasta tal limpsida rohelist kompvekki. Hamid maitstes seda salamahti ise pisut ja siis andis maiustuse soojana ja niiskena õele edasi. Õde haaras

selle paremasse kätte. Talle meeldis see magus, kleepuv aine ja ta hakkas seda lakkuma, käies ringi ja ringi oma väikese roosa keeleotsaga. Vasaku käega hoidis Kinza kinni Hamidi särgiäärest, et käratsev rahvamass ei lahutaks teda vennast.

Ei läinudki palju aega, kui vana kerjus tuli jalgu lohistades nende juurde, käes kirju trumm. Ta oli tohutult vana ja määrdunud ja lagunenu kuub koosnes ainult lappidest. Hamid suudles viisakalt kerjuse kätt ja sai temalt raha, mida kerjus igal nädalal maksis laste võõrasisale Kinza „laenamise“ eest. Aga seekord kerjus ei saatnud Hamidit kohe minema, nagu tavaliselt, vaid hakkas temaga rääkima.

„Kui su isa tuleb turule ostma,“ urises kerjus, „ütle siis talle, et mul on temaga asjaõidendamist.“

Hamid noogutas, vabastas ennast Kinza haardest ja läks minema; ja Kinza leidis end üksijäetuna, nuttis natuke, kuni kerjus seda märkas ja lõi teda selle eest.

Hommikupoolel ei olnud Kinza „töö“ eriti raske. Ta pidi ainult istuma seal, väike nägu pööratud valguse poole, nii et kõik võisid näha, et ta on pime, ja hoida kätt väljasirutatuna. Vana kerjus istus õõtsutades Kinza kõrval, lüües trummi, et juhtida inimeste tähelepanu Kinzale. Paljud inimesed haletsesid tillukest kahvatut last ja andsid talle münte, millised Kinza ulatas oma isandale. Niiviisi nad istusid kuni lõunani, ja päike tõusis kõrgemale, tolm ja kärbseparved muutusid tihedamaks. Rahvas parvles nende ümber ja hulkuvad koerad nuusutasid neid. Paaril korral mõni ei pannud last üldse tähele ja lihtsalt astus temast üle.

Lõunaajal Kinza isand andis talle tüki tumedat rukkileiba ja kruusiga vett, ja kuna laps oli korjanud hulga raha ennelõunal, siis kerjus andis talle ka katkipitsitatud ploomi. See oli suurepärane. Kinza lakkus puhtaks kõik oma kümme sõrme, et mitte tilgakestki mahlast ei läheks kaduma.

Pärastlõuna oli ennelõunast raskem, sest kella kahe paiku jäi Kinza uniseks. Ta puuvillrätti mässitud pea hakkas noogutama ja silmad ei tahtnud lahti seista. Ta igatses olla ema süles ja, toetudes vana mehe räbalatele, leidis endale puhkepaiga.

See kestis aga ainult mõni minut. Kerjus nägi, mis oli juhtunud ja käsutas vihaselt ta püsti. Ehmunudl hõõrus väikene tüdruk silmi, sirutas ennast ja kukkus ettepoole. Kerjus tõukas teda tagasi, lõi teda ja asetas ta istuma enda vastu. Seal siis ta nüüd istus teise käega oma väikest väljasirutatud kätt toetades, ja kerjas. Kinza viibis ikka veel poolunes, mõeldes oma tillukesi lapsemõtteid, kui kerjus äkki kiiresti üles hüppas ja Kinza kukkus külili.

Kerjus andis talle müksu külje pihta ja tõstis ta uuesti istuma. „Sa paha laps,“ urises ta, „istu nüüd ja kerja, kuni ma tagasi tulen.“ Kerjus andis talle müksu külje pihta.

Oli tulnud Kinza võõrasisa, kes otsis silmadega kerjust. Nad said kokku, aga kuna talupoeg ei soovinud kerjusega vestelda avalikul turuplatsil, siis tõmbusid nad suure eukalüpti varju.

„Sa tahtsid minuga rääkida?“ küsis talupoeg.

„Jah, ütles vana kerjus. „Ma kavatsen külast lahkuda. Maainimesed on muutunud ahneks ja uskmatuks ning annavad vähe ande ausale kerjusele. Seepärast olen otsustanud minna ära rannikule suurde linna – mina ja mu naine. Varsti toimub seal suur pidu ja inimesed ütlevad, et linnas saavad kerjused ruttu rikkaks. Seda ma tahtsin sulle öelda – et sa annaksid oma pimedala lapse mulle. Sina ei kuulu kerjajate suursugusesse ametkonda ja sa ei saaks seda last kuidagi ära kasutada. Minule toob ta aga suurt kasu. Mu naine hoolitseks ta eest ja ma maksaksin sulle hästi.“

Kinza võõrasisa kõhkles. Ta teadis, et see tehing oli halb, aga ta tõepoolest vajas raha. Tal oli juhtunud see õnnetus, et lehm oli läinud naabri viljapõldu ja nüüd võis ta seda kätte saada ainult suure tasu eest. Viljasaak oli kehv sel aastal ja Kinza, kuigi ta veidi teenis, oli ja pidi jääma alatiseks lisa-suuks toidulaua ääres.

Midagi südametunnistuse märguande taolist liigutas temas, kuid ta keeldus seda kuulamast. Lõppude lõpuks ei olnud ju Kinza tema laps. Hamid oli üheteistkümnene, peaaegu juba mees ja juba varsti võis teenida endale ülalpidamist. Rahmat võis panna mehele kolme-nelja aasta pärast. Ja kerjaja

pakkumine oli igatahes esimeseks ja viimseks võimaluseks Kinzast vabanemisel.

„Palju sa mulle annad?“ küsis ta lõpuks.

Kerjus nimetas väikese summa. Talupoeg sattus selle alatuse pärast kohutavasse vihahoogu ja nimetas ise uue summa. Kerjaja ägestus nüüd omakorda sellise omakasu püüdmise pärast, aga lisas oma rahasummale veidikese. Ka talupoeg alandas veidi oma nõuet ja nii ägedalt, et näis tegemist olevat elu kallale kippumisega, kuid möödujad ei teinud neist väljagi. Sellist pilti näeb seal maal tihti, ja lõpuks mehed leppisid kokku summale, mis oli esialgsete pakkumiste vahepealne.

„Hea küll,“ ütles kerjus. „Ma lahkun külast esimese nädalapäeva koidu ajal. Kui sa annad lapse mulle üle, siis annan ma sulle raha ja see peab sündima tunnistajate juuresolekul.“

Nüüd olid mõlemad rahuldatud, kuigi kumbki ei näidanud seda välja. Vana kerjus trügis läbi rahvahulga tagasi oma äsjaostetud aarde juurde ja lootis, et tüdruk oli tema äraolekul saanud mõned mündid. Aga midagi sellist ei olnud sündinud. Tema äsjaostetud aare oli roninud varjulisse paika ja seal väsinud kassipoja kombel kerratõmbununa magama uinunud.

4

Hamid seisis turuplatsi ääres, kõhn pruun nägu ülespoole pööratud. Ta pidas silmas mošee tippu, kus pidi ilmuma preester, et usklikke kutsuda kella-nelja palvusele. See oli tund, mis kuulutas Kinza vabanemist ja see oli Hamidile võimaluseks õde koju kanda.

Rahvahulk oli hõredamaks jäänud ja vahetevahel võis Hamid näha oma õekest väikese nukra hunnikukesena oma isanda kõrval. Tüdruk oli langenud ebasoosingusse, kuna oli vahepeal uinunud ja tema väsinud, abitu olek sundis Hamidit kannatamatult ootama hetke, mil võis teda vabastada. Hamid seisis ühel jalal, siis teisel, siis uuristas varvastega kuuma liiva, tumedate silmade pilk oli aga ainiti suunatud mošee tippu.

Mošee oli küla templiks, selle kandiline torn helendas valgena taevasinal. Selle tipus oli särav kuldne poolkuu. Hamid nägi nüüd suure habemega pidulikus riietuses vana preestrit ilmumas torni, et saata kriiskav palvehüüd üle turuplatsi kuni taamalasuva külani.

„On ainult üks Jumal,“ hüüdis ta, „ja Muhamed on tema prohvet.“ Usklikud muhameedlased kogunesid templi juurde lugema oma palveid. Teised võtsid jalatsid ära ja palvetasid seal, kus nad parajasti seisisid. Vaadates ida poole, kummardades sügavalt ja mõnikord põlvitades, puudutasid otsaesisega maad. Nende jaoks oli see kutseks palvele, aga Hamidile oli see kutseks Kinza vabastamiseks. Sel hetkel, kui ta nägi preestrit, tormas ta üle turuplatsi, suudles tervituseks kerjuse kätt ja haaras sülle oma väikese õe.

Hamid oli ostnud Kinzale küpsetatud rõngiku; tüdruk lutsis seda ja hammustas suutäie. Tundes Hamidi käsi kindlalt teda hoidmas, unustas Kinza kõik selle pika päeva nälja, janu ja väsimuse. Ta surus oma pehme peakese venna kaela vastu, nohisedes mõnutudest. Tüdruku väsinud käed ja kange selg lõtvusid ja ta jäi kõvasti magama, nagu oli igatsenud teha

viimase kolme tunni jooksul.

Hamid, Kinza raskusest veidi vimmas, kõndis lämmatavas kuumuses kodu poole mööda jõekallast.

Oli nii palav, et Hamid istus puhkama viigipuu alla ja vaatles laisku lehma jões. Mõned naised pesid pesu just seal, kus seisis lehma. Hamid mõtles, kuhu küll see jõgi suundus, lahkudes sellest orust võõrasse maailma, kuhu Hamid veel kunagi polnud saanud. Ühel päeval ta läheb ja vaatab – ta läheb siis, kui oleandrid puhkevad ja nende roosad õied saadavad teda terve tee kuni suure ookeanini.

Kui saabus õhtu, kogunes terve pere savikausi ümber küünlavalgel õhtust sööma. Kinza ärkas. Uni oli teda värskendanud ja ta istus ema põlvedel, punapõsine ja särasilmne. Ema söötis teda ja ta avas oma suukese nagu näljane linnupoeg. Hamid vaatles teda. Õeke tundus talle nüüd eriti armsana, kui ta meenutas õe väsinud väikese keha survet oma seljal. Jah, alati tahab ta oma väikest õekest Kinzat kaitsta ja teda õnnelikuks teha.

Lehmad mäletsesid varjuall ja rebitud kõrvaga võõras koer tuli sisse ning asetaski oma pea Rahma sülele. Õõliblikad ja nahkhiired lendlesid sisse ja välja ja kass ronis tuppa ning pistis oma pea savikaussi, nagu tahtes õhtustada koos perega. Ja kahel korral nad lükkasid ta ära, aga ta ründas nii püsivalt, et lõpuks nad jätsid ta rahule. Ja tõepoolest oli toitu kõikide jaoks küllaldaselt.

Õrn tuuleke puhus esikusse, tuues kaasa magusat lõhna taimedelt, mis kasvasid kastides onni seina ääres. Hamid, kes oli väsinud kõndimisest ja ronimisest, heitis magama. Unes nägi ta vana kerjust muutumas aina suuremaks ja suuremaks, kuni ta lõpuks seisis hiiglasuurena ja kohutavana tema ja Kinza vahel... Ta ärkas ja nägi, et kuu oli tõusnud ja et täiskasvanud ikka veel istusid ja vestlesid kustunud lõkke ümber.

Pidi olema mingi uus hirmu või pakilisuse noot ema hääles, mis teda oli äratanud – tegelikult nad ei kõnelnud valjusti. Hõbedane kiir valgustas selgesti nende nägusid: isa näis kurjana ja otsustavana, Fatima õelalt rahuldatuna, tema

ema nägu oli kahvatu ja paluv.

„See on ainus pakkumine, mille võime ial saada tema jaoks,“ ütles Si Mohamed kangekaelselt. „Sellega kindlustatakse tema elu.“

„Elu!“ hüüdis ema kibestunult. „See pole elu! Ta sureb – ta on nii väike ja nõrk...“

„Parem olgu surnud laps kui pime,“ märkis Fatima.

Ema pöördus vihasena vana naise poole, kuid isa vaigistas neid mõlemaid käeviipega.

„Vait, te rumalad naised!“ käsutas ta. „Sellest asjast enam ei räägita. Kolme päeva pärast peab laps koidikul tulema minuga kaasa.“

Ta tõusis majesteetlikult, ja ka Fatima tõusis, Zohra aga jäi küürutama kustunud tule juurde, kõigutades end edasi-tagasi kuupaistes.

„Väike tütar! Väike tütar!“ pomises ta murtud häälel omaette, ja Hamid jälgis teda vaikselt lebades. Tal polnud julgust ema kõnetada ega tema juurde minna, sest võõrasisa võis ärgata. Tema väike kuum süda aga tuksus väga kiiresti ja kindel otsus valmis temas.

„Seda ei juhtu,“ kordas Hamid endale. „Mina ei lase tal minna. Seda ei juhtu.“

Ta nägi, kuidas ema lõpuks lahkus vaikselt hõõgivate süte juurest ja heitis murelikult magama. Ta jälgis, kuidas kuuvalgus libises piki esikut ja ümbritses hälli, kus Kinza uinus. Ta nägi, kuidas suvine kahvatu hommikuvalgus hakkas kumama, ja kuulis esimest kukke laulmas ning kariloomi laudas teist külge keeramas – aga kogu aja lebas ta mõeldes, mõeldes, mõeldes. Tema mõtlemine ei viinud teda aga kuhugi ja just enne päikesetõusu vajus ta raskesse unne. Kahe tunni pärast äratas võõrasisa teda jalahoobiga.

„Tõuse üles, laiskvorst!“ urises Si Mohamed. „On aeg kitsed välja ajada.“

Hamid rullis kokku oma madratsi, pesi näo ja käed ning asus hommikueine kallale. Leiba murdes ja kohvi juues silmitses ta oma ema. Ema nägu oli kahvatu, silmade ümber olid tumedad rõngad, aga ta ei paistnud olevat nii õnnetu kui

õhtul. Ta näol oli mingi otsustav ilme, nagu oleks tal midagi väga otsustavat plaanis. Ema kergitas kulme ja poiss noogutas kergelt. Nad mõistsid teineteist. Esimesel võimalusel nad peavad nõu!

Neil ei tulnudki kaua oodata. Hamid ajas välja oma kitsed ning jättis nad sööma mäeküljele, kus nad olid varjatud okaspirnipuu hekiga. Hamid oli hommikusöögist kõrvale pannud tüki leiba ja selle abil ta meelitas ühe sõbra tema kitsi valvama. Siis roomas Hamid ise kodu poole tagasi ja piilus läbi hekiaugu. Varsti nägigi ta ema minemas viljaaita, kus asus käsikivi. Mõne minuti pärast lipsas ka Hamid sinna ema juurde.

Kinza istus nagu tavaliselt näoga ida poole, kust iga hetk pidi ilmuma tõusev päike. Hamidi ema istus rätsepaistes, pöörates rasket kiviratast ja oli tunda magusat jahvatatud vilja lõhna. Hamid küürutas maha ema kõrvale ja pani oma käe tema käsivarrele.

„Ema,“ sosistas ta, „ma kuulsin teie juttu öösel. Kas vana kerjus tahab Kinzat?“

Ema pöördus poisi poole ja tema rahulik, tungiv pilk peatus momendiks temal, nagu midagi kaaludes. Hamid oli kõhn väike poiss, oma aastate kohta väikest kasvu, aga ometi sitke ja vastupidav – ning tema armastus Kinza vastu oli väga tugev.

„Nii arvab minu abikaasa,“ vastas ema, „aga mina ütlen, et seda ei juhtu. Ma ei soovi, et Kinza sureks seal nendel hirmsatel tänavatel. Ei, Hamid, sina pead teda viima kuhugi mujale – sa võid teda päästa, kui soovid!“

„Mina!“ hüüdis Hamid üllatunult. Aga pilk, millega ta vaatas emale, oli täis kindlusetunnet. Selles oli vaprust, kõigeiks valmisolevat julgust, aga ka väike lõbus säde.

5

„Kuula,“ ütles ema. Ta pöördus ära käsikivist ja asetaskäed põlvedele. Viljaaida jahedas poolvalguses kõlas ta hääl Hamidi arvates väga mõjuvalt – need sõnad nagu põletati tema hinge. Poiss vaatas üksisilmi ema näkku ja neid sõnu ei unustanud ta oma elu lõpuni.

„Neli aastat tagasi,“ alustas ema, „suure palverännaku ajal, su isa võttis mind kaasa pühale hauale teispool mäge. Teie, lapsed, jäeti vanaema hoolde, aga teie väikest venda Absalomi ma kandsin seljas, sest ta oli alles beebi. Pärast haua külastamist soovis isa minna 20 kilomeetri kaugusel asuvasse linna, et näha sealset turgu ja veidi kaubitseda. Me kõndisime kogu päeva, päikesetõusust loojanguni. Päike kõrvetas meid ja veoautod, mis tõid palverändureid tagasi suurele teele, mürisesid mööda, pooleldi lämmatades need tolmuga. Kui linna jõudisime, olid mu jalad täis haavu ja ville ning Absalom nuttis palavikus. Ta silmalaud olid paistes ja kokku kleepunud, nii et ta midagi ei näinud.

See oli meeldiv linn. Tänavatel sulisesid purskkaevud. Ma pesin Absalomi silmi puhtas külmas vees. Me magasime võõrastemaja õuel tähtede all ja järgmisel hommikul tundsin ma end väljapuhanuna, aga Absalomi silmad olid ikka suletud ja paistes kuumusest ja tolmust. Su isa läks turule, mina aga istusin beebit hoides, varjates ta silmi päikesevalguse eest ja ajades ära kärbsed ta pealt. Õues oli palju eesleid ja kõikjal väga palju kärbsed. Kui nii seal istusin, tuli üks kohalik naine mu juurde, vaatas last ja hakkas minuga rääkima.

„On su beebi haige?“ küsis ta.

„Jah,“ vastasin ja pöörasin lapse näo tema poole, nii et ta võis poissi näha.

Äkki ta tõusis. „Tule ruttu,“ ütles ta. „praegu on paras aeg. Ma juhatan su „inglise misjonäri“ juurde. Ta annab sulle head rohtu ja teeb su beebi terveks. Ta ravis mu väikese poisi, kui see oli endale silmi hõõrunud okaspirni okkad.“

Ma põrkasin tagasi. „Mul pole raha,“ ütlesin talle.

„Sellest pole lugu,“ vastas naine. „Ta on püha inimene ja aitab kõiki ilma tasuta, sest ta armastab oma Pühakut. See on hea Pühak ja armuline vaestele.“

„Aga,“ vaidlesin ma, „inglased on rikkad, nad elavad suurtes uhketes majades. Mind ta küll vastu ei võta.“

„Tema aga elab ühes meie majadest,“ vastas naine, „ja tema juurde lähevad abi saama peamiselt vaesed. Ühtki ei saadeta abita ära – ma ütlen sulle, et ta võtab neid vastu oma Pühaku nime pärast.“

„Nii ma siis järgnesin talle täis kartust, kuid siiski igatsedes arstimit oma beebi silmadele. Ta juhtis mind piki kitsast kõrvaltänavat avatud uksega maja juurde. Majast tuli välja inimesi – vaeseid inimesi, nagu minagi, beebid selga seotud. Mõned kandsid arstimite pudeleid ja ükski ei paistnud olevat hirmunud.

Olime tulnud õigel ajal, sest ruum oli peaaegu tühi ja hiljem võib-olla me poleks seda misjonäri enam kodust leidnudki. Ta oli kõrgekasvuline, heledate juuste ja heledate silmadega. Ma ei olnud temataolist varem näinud. Ta kõneles kõigiga sõbralikult ja ma nägin, kuidas ta võttis väikesi lapsi sülle, nagu armastaks ta neid. Kui ma teda vaatlesin, siis kadus mu kartus ja kui kõik teised olid lahkunud, läksin tema juurde ning ulatasin talle Absalomi. Ta juhtis mind ühe madratsi juurde ja me istusime sinna koos. Ta võttis Absalomi sülle ja uuris tema silmi. Ta käed olid väga pehmed. Poiss ei nutnudki.

Ta esitas mulle palju küsimusi Absalomi kohta ja andis mulle ravimit palaviku vastu ja silmade määrimiseks. Sel ajal, kui ta neid tooma läks, vaatlesin ma suurt pilti, mis oli seinal. See pilt oli sõbraliku näoga mehest, kes hoidis süles väikest last ja seal oli veel palju lapsi, kes hoidsid kinni selle mehe mantlist ja vaatasid üles tema poole.

Ma küsisin, kes see mees on ja misjonär ütles, et selle nimi on Jeesus, kelle Jumal saatis maa peale, et Ta näitaks meile teed taevasse. Naine jutustas mulle Temast palju: kuidas Ta parandas haigeid, tegi pimedaid nägijaks, armastas kõiki

inimesi – rikkaid ja vaeseid, täiskasvanuid ja lapsi. Kõik pole mul meeles, aga ma tean, et see õde armastas pildil olevat meest ja soovis olla Tema sarnane ning seepärast jagas ta ravimeid ja oli hea Absalomile.“

Zorah vaikis viivuks ja jätkas aeglaselt:

„Ma mõtlen, et sellel pildil oleva mehe pärast inglise misjonär varjaks ka Kinzat ja seepärast pead sina viima Kinza tema juurde. Sul tuleb teele asuda juba täna, sest on täiskuuvalge öö. Sa pead kõndima terve öö ja ennast varjul hoidma päeval, sest Si Mohamed hakkab sind igatahes otsima. Aga ega ta su kadumist kohe märkagi, sest ma saadan Rahma kitsedega välja juba enne kui Si Mohamed ärkab ja ta arvab, et sina läksid kitsedega.

Kinza puudumist ei pane ta tähelegi, aga igaks juhuks panen ma hälli ühe padja juhuks, kui Fatima peaks sinna sisse vaatama. Si Mohamed jõuab töölt koju alles õhtuhämaruses ja pimedal ööl ei saa ta otsijaid välja saata ja ega minagi talle ütle, kuhu sa oled läinud. Aga järgmisel päeval oled sa peaaegu kohal.“

Poisi silmad särasid hirmust ja erutusest, aga ta ütles vaid: „Kuidas ma võin leida õige tee?“

„Ma mõtlesin ka sellele,“ vastas ema. Sinna minekuks on ainult üks tee. Kui sa kasutaksid suurt bussiteed, siis sind kindlasti nähakse, ja see teeb ka suure ringi. Otsetee läbi mägede on liialt üksildane, ja sa ei leiakski seda. On aga veel ka kolmas tee ja seda tuleb kasutada. Sa pead jälgima jõge kuni oru lõpuni ja siis ronima mäele. See on õige kõrge, aga sa pead ronima tippu. All näed sa siis veel teist jõge teises orus ja kui lähed piki jõekallast, siis jõuad välja suurele teele, kus liiguvad autod ja suured palgiveomasinad. Kui lähed edasi suurel teel, siis võib-olla mõni veomasin võtab sind peale, sest sealt on veel viiskümmend kilomeetrit linnani, mis asub mägedes. Kui sind ei võta sõitma, siis tuleb minna jalgsi, ja Jumal aidaku sind.“

„Ja kui ma saabun linna?“ ütles väike poiss.

„Kui sa saabud linna,“ ütles ema, „pead kohe üles otsima misjonäri maja. Ära küsi kelleltki teejuhatust, vaatle ainult

hoolega. Ta elab ühes tänavas turu taga ja võõrastemaja sissekäigu vastas. Tema maja on viimane selles tänavas. Tema maja külge mööda läheb läbikäik. Mine tema juurde, räägi kõik ära ja anna Kinza temale. Küll misjonär ise teab, mida edasi teha.“

Hamid kõhkles siiski. „Aga kui ta ei taha Kinzat?“ küsis ta.

Ema raputas pead. „Ta ei lükka Kinzat ära,“ ütles ema veendunult. „Ta rääkis mulle, et see Pühak tema pildil ei tõuganud iial kedagi ära. Selle Pühaku pärast ta võtab Kinza vastu ja on temaga hea, ma tean. Nüüd pead sa minema tagasi kitsede juurde ja mina pean lõpetama jahvatuse, sest muidu Fatima saab jälle kurjaks. Mõttele sellele, mis sulle rääkisin ja ma küpsetan sulle sobivaid leivakesi tee peale kaasa.“

Hamid tõusis, et minna kitsede juurde, kuid talle tundus, et on näinud und. Päike oli nende vestluse ajal tõusnud üle mäeharja. Kinza istus trepiastmel naerdes ja sirutas oma käed Hamidi poole. Kitsed olid karjamaal, jõevesi sädeles ja viljapõllud helkisid päikeses. Maailm oli samasugune kui eilegi, aga väikese poisi silmadele näis ta hoopis teistsugusena. Tema sõbrad – mäed – näisid võõrainana ja ähvardavaina nüüd, kui ta teadis, et peab läbima need üksinda ja teda ei huvitanud enam seegi, kuhu jõgi jooksis. Siiski, hoolimata hirmust ei mõelnudki ta sellest rännakust loobuda.

Ta vilistas tasakesi; mõned noored kitsed, kes sõid seal ligidal, tulid ta juurde ja müksasid teda oma ninadega ja äkki ta tundis, et armastas neid ja et tal oli kahju neist lahkuda. Need olid talled, kes tema silma all olid õppinud kõndima ja hüppama; neid oli süles kantud, kui nad väsisid ja ta oli neid karistanud, kui nad olid tunginud noorele orasele. Poiss silitas nende kõrvu ja pisikesi sarvenukke ja mõtles, millal ta küll neid jälle näeb. Samuti hakkas ta mõtlema oma tulevikule koos Kinza tulevikuga. Igatahes läheb hulk aega, enne kui ta võib tulla tagasi, sest võõrasisa on väga kuri.

Hamid tõi kitsed sel õhtul varakult koju ja istus vaikselt ema ja Rahma kõrvale, kes villa ketrasid. Rahma kraasis säbrus villa, ema aga pani selle oma vokile ja tegi lõngaks. Mõlemad töötasid tugevasti, sest Fatima istus valvel seal

kõrval ja kui Hamid nende juurde ilmus, ei lausunud keegi sõnagi.

Hamid aga tunnetas seda vaikset osadust nendega ja ta süda valutas. Väljaarvatud kunagine ema viiepäevane rännak, ei olnud Hamid veel ühtki ööd olnud emast eemal. Nüüd peab ta emast lahkuma pikaks ajaks. Poiss ei julgenud rääkida vana naise juuresolekul, aga sellest polnudki lugu. Vaikne armastus voolas välja emast ja see lohutas, julgustas teda. Rahma ei teadnud midagi, ümises laulukest oma tööle saateks.

Õhtu lähenes ja valgus nõrgenes. Loojang leegitses taeval ja kahvatus jälle. Hämarus laskus ja saabus öö. Väike poiss istus ja vaatles, nii nagu oli vaadelnud sadu kordi, kuid täna oli kõik hoopis teistsugune. Elus esimest korda ei tundnud ta nälga, kui pere asus õhtusöögile, kuid ta sundis end pisut sööma, et isa ei muutuks tähelepanelikuks. Vaikides läks poiss välja, heitis pikali ukse kõrvale ja ootas seal, võideldes oma mõtete ja kartusega, kuni isa läks magama ja kuu tõusis.

Ta kuulatas, kuni isa hakkas raskelt ja korrapäraselt hingama – jah, isa magas nüüd sügavalt, norsates. Poiss ootas veel veidi, ronis madratsi servale ja vaatles tähti. Kuulmatute sammudega lipsas ta läbi esiku ja hiilis viljaaida taha.

Vana koer kikitask kõrvu ja kolistas ketti; Hamid hoidis hinge kinni. Kui koer nüüd haukuma hakkaks, siis läheb kogu plaan tühja. Poiss läks koera juurde, pistis oma näo tema kasukasse, silitas ta kõrvu ja palus sõnatult teda mitte haukuda. Koer pööras oma suurt pead ja lakkus poisi põske.

Nii ootas poiss ema tulekut, käed ümber koera kaela. Kariloomade ja jahvatatud vilja kodused lõhnad hõljusid ta ümber, aga valge teelint kuuvalgel ahvatles teda suurele seiklusele. Ta hüppas üles, kui ema ilmus hääletuna nagu vaim vilja-aida tagant, Kinza süles.

Sügavas vaikuses sidus ta Kinza poisi seljale. Laps ärkas, kuid täis usaldust asetas oma pea venna õlale ja uinus uuesti. Siis sidus ema kaks leiba poisi õlale, võttis poisi mõlemad käed ja suudles neid. Poiss surus ema sõrmed vastu oma huuli ja liibus korraks tema vastu. Siis vabastas ema õrnalt oma käed ja vaatas, kuidas poiss väljus väravast. Nad ei olnud

vahetanud ainsatki sõna. Siis, olles rahul tehtuga, läks ta tagasi oma onni – tühja hälli ja oma abikaasa viha piirkonda. Ja Hamid, nagu mingi väike laevuke, lahti lõigatud oma kodusadamast ja uhutud tundmatutele meredele, astus edasi mööda kuukiire hõbedast rada.

6

Kuid tema tee ei jäänud kauaks hõbedaseks. Ta suundus õlipuude mustade varjude vahele. Hamid värises, komistades puujuurele. Ta ajas end püsti, kiirustas edasi ja jõudis lagendikule, kus oli lühike, kõrbenud rohi. Hamid silmitses madalat mäekuru mägede vahel ja suundus selle poole. Mõödudes hajuvil onnidegrupist jõudis ta hingetuna mäetipule ja tegi väikese puhkuse, et heita viimane pilk kodule.

Ta nägi seda üsna selgesti – okkaline pirnipuuhekk ümber porise õue, mis haaras kõike, mis oli moodustanud tema senise maailma; roogkatusega lihtne onn, sütetuli ja häll; ema ja väike õde; vokk, viljasõel, veenõud ja käsikivi; väike kollaskaspruun lehm ja kitsekari; vana rebitud kõrvaga koer – see oli olnud väga mõnus elu; seni kui ilm oli soe ja tegemist polnud võõrasisaga.

Nüüd ületas Hamid mäekuru ja kaotas kodu silmist. Selleasemel laius ta jalge ees kuupaistest hõbetatud võõras uus maailm ja hõbedane tee keerles kõrgete mägede suunas.

Aga kui ta laskus mäest alla tasasema ala poole, vallutas teda hirm, sest ta oli sattunud küla kalmistu piiridesse ja ta arvas selles surmapaigas leiduvat pahasid vaimu. Ta hakkas jooksuma, kuid talle tuli meelde, et siinsamas on kolm väikest hauda, kuhu nad olid matnud nende pere väikesed: Absalomi, Mohamedi ja Habuba. Nende beebilikud vaimud igatahes ei olnud kurjad. Hamid mõtiskles selle üle, kus need vaimud praegu olla võiksid. Tema ei teadnud seda. Võib-olla see Pühak nimega Jeesus, kes võttis väikese oma sülle, oli armuline ka neile lastele, kes olid saanud surmale saagiks. Hamid sosistas endale vaikselt Jeesuse nime kui talismani kõige selle vastu, mida kurjus võis kavatseda tema vastu ja ta jõudis joostes jõeäärse teeni.

Hiljem tagasi mõeldes mäletas ta vähe selle esimese öö raskustest, vaevarikastest tundidest. Ta jõudis jõeäärsele

kiviteele ning rühkis vaevaliselt edasi, sest jalad olid haiged ja haavatud. Mõnikord ehmatas teda öökulli hõikamine õlipuu ladvas, kuid üldselt olid ta silmad väsimusest rasked ning ta kõndis nagu unenäos. Magav Kinza oli tema seljas nagu mingi elutu koorem ja see muutus aina raskemaks, mida enam öö edenes. Vaid üht asja märkas ta selgesti – see oli tähesära ta pea kohal. Ta tunnetas ka, et maa ta jalge all ei olnud enam tasane. Ta tõusis märke.

Pool tundi hiljem, ikka ülespoole komberdades ta märkas, et valgus piilus üle mäe. Silmad kinni vajumas, kahvatu näoga, jalad haavatud, külmast värisedes pöördus ta tagasi vaatama. Ta oli selle ööga läbinud tubli teekonna ja kuna võõrasisa vaevalt oleks avastanud tema kadumist enne õhtut, võis ta sel päeval mäetipu ohutult ületada. Homme pidi ta end varjul hoidma päevatõusust loojanguni.

Varsti ärkas Kinza. Hamid murdis kaks tükikest leiba ja nad mugisid seda vaikides. Siis Hamid juhtis õekese jõe äärde ja nad jõid, tõstes peoga vett. Hamid pesi Kinzat ka niihästi kui sai, sest oli ju oluline, et Kinza näeks hea välja, kui nad kord jõuavad selle tundmatu sõbra juurde. Hamid leidis, et oleks pidanud emalt küsima väikese kammi Kinza juuste kammimiseks, sest väike õeke nägi välja nagu hooletussejätetud nukk. Hamid proovis kasutada oma sõrmi kammina, kuid Kinzale see ei meeldinud ja ta lõi Hamidit. Olles väga väsinud ja halvas meeleolus, andis ka Hamid Kinzale kerge löögi, mille peale viimane tõstis valju kisa, hakates nõudma ema ja kohvikruusi. Laps ei suutnud mõista, kus ta on või mis toimus; ja igal juhul ta ei lasknud ennast petta. Nii istusid nad mõnda aega jõe kaldal nohisedes ja haletsusväärsetena.

Kuid aja möödudes Kinza pahameel hajus, ta kobas kätega Hamidini, ronis talle sülle, pani poidla suhu ja andestas vennale. Poiss vaatas teda ahastava pilguga. Tüdruk oli nii raske ja tema selg nii valus, kuid siiski nad pidid veidi edasi minema enne, kui päike kuumalt kõrvetama hakkab. Hamid tõstis lapse üles, seadis ta oma seljale ja astus edasi.

Tee märke tundus minevat aina raskemaks, mägi

järsumaks. Siiski oli veel üks väike lohutus: tee kulges mööda väikese oja kallast ja iga kümne minuti järel poiss peatus ning jahutas oma kuumavaid jalgu, või kõndis jahedate veetaimede seas, mis oja äärestasid.

Ta möödus onnidest orgudes ja väikestest ülesharitud maalappidest, kus kahises valminud vili. Ta korjas peotäie viljapäid, et saada leivale lisa ja ronis edasi läbi kaljuste õlipuusalude, kusjuures ojake jäi seljataha. Kinza, nüüd juba täiesti ärkvel ja lõbus, hüples Hamidi seljal üles-alla ja patsutas ta valutavaid õlgu. Päike tõusis aina kõrgemale, kõrvetades Hamidi pead.

Ta pidi tegema peatuse. Kui ta nüüd ei oleks maha heitnud, oleks ta kindlasti kõndides uinunud. Ta vaatas ringi, kuid kogu maapind näis ujuvat ta ees. Siis nägi ta läbi õlipuu varjude midagi kuldset paistmas ja ta teadis, et jõuab jälle viljapõllu äärde.

Ta ei suutnud meenutada, kuidas ta sinna jõudis ega pannud ka tähele, et põld oli ohtlikult lähedal külale. Ta roomas kõrte vahelt viljapõllu keskele ja vajus samas silmapilkselt sügavasse unne. Ja lõikusvalmis põld varjas teda hästi.

Kinza aga, kes oli suurepäraselt maganud terve öö, ei näinud mingit põhjust selleks, et istuda nii ebamugaval kohal kogu päeva. Kodus liikus ta omatahtsi, aga siin torkisid teda kõrred. Ka oli Kinza väga näljane. Ema ei olnud veel kunagi jätnud Kinzat üksinda ja laps oli kindel, et jõuab ema juurde, kui ainult pääseb sellest imelikust paigast, kus midagi kogu aeg torkis tema jalgu ja pani teda aevastama. Ta ajas end sirgu, järgides kindlalt instinkti – liikuda valguseallika poole.

Ta seisatas teravamalt kuulates. Siis – oh rõõmu! - ta teravad kõrvad kuulsid läheduses käsikivi suminat. Käsikivi oli seoses emaga ja ema tähendas lapsele varju ja toitu ja lohutust ja kindlust ja vabanemist kõigest võõrast, imelikust, torkivast. Heleda rõõmuhõisatusega komberdas ta hääle suunas, käed vilja sirutatud.

Onni ukstel istuv naine kuulis lapse hüüatust. Ta jäi liikumatult istuma, nagu näeks ta vaimu. Ebakindlatel jalgadel

liikus tema poole kõige imelikum kuju, millesarnast ta polnud veel näinud; see oli väike, määrdunud puuvillkuues, ettesirutatud käed ringi kobamas, väike nägu suunatud valguse poole. Tema vanunud tuhmunud lakkides olid õlekõrred. Ta oli üleni kaetud aganatega ja kui naine teda niiviisi vaatas, hakkas laps aevastama.

Kui käsikivi sumin vaikis, siis Kinza seisatas silmapilguks, kuna ei olnud mingit heli teda juhtimas. Siis ta aga tõstis käed üles ja ütles ühe sõna - „imal“ - ema.

Käsikivi juures istuv naine oli noor. Möödunud talv oli olnud raske. Tema abikaasa lõikus oli osutunud viletsaks ja ka lehm oli haigestunud. Nad olid olnud vaesed ja näljas. Tema ainus laps oli surnud ja ühel pimedal päeval olid nad ta matnud. Ja nüüd, kui see tilluke komberdas tema poole, sosistades seda sõna, mida oldi igatsetud kuulda nende üksildaste kuude jooksul, ei pärinud ta midagi ega imestanud millegi üle. Ta tõmbas väikese määrdunud olendi sülle, hoidis teda tugevasti, kummardus tema kohale ja suudles teda.

Kinza algul tõrkus ja virises veidi. Ta tundis, et need ei olnud õiged käed ja et see naine ei olnud tema ema, aga igatahes olid need tugevad, kindlad käed ja see oli õrn käsi, mis silitas ta juukseid. Pinge kadus. Kinza lebas rahulikult ja küsis juua. Uus sõber tõi talle kausikese võipiima ja Kinza tõusis istuma. Hoides kausikest mõlema käega, jõi ta selle tilgatumaks. Siis, valge piimavõru ümber suu, tõmbas ta end naise süles kerra nagu kassipoeg ja uinus magama.

Oli juba õhtu, kui Hamid ärkas ja imestas, kus ta oli. Ta näis leavat varjus, vaadates üles kuldse katuse poole, kus päikesekiired mängisid viljapeadega. Ta keha valutas, kuid ta tundis end puhanuna ja mugavalt. Seal nii lamades tuli talle vähehaaval kõik meelde, siis hüppas ta rahutult hüüatades üles.

Kus on Kinza?

Hoolimata hirmust teadis ta, et peab olema ettevaatlik. Ta roomas vaikselt põllu ääreni. Ta võis näha Kinza jälgi, sest kõrred olid murdunud ja lilled maha muljutud. Nad olid tulnud altpoolt, Kinza aga oli läinud ülespoole. Poiss piilus

läbi kõrte Kinza mineku suunas. Ta nägi midagi üllatavat.

Vähem kui viiskümmend meetrit eemal seisis onn ja selle trepikivil, nagu oma kodus, vennast näiliselt mitte mingit puudust tundes, istus Kinza ja sõi kirsse. Tema „kasuema“ istus tema taga, naeris ja püüdis korrastada Kinza lokke; nende ümber kükitas kogu külarahvas. Nad jõllitasid last, kes arvatavasti elas üksinda nagu jänes keset viljapõldu ja nüüd juhuslikult oli eksinud nende keskele.

Hamid lebas vaikselt. Kirsside nägemine meenutas talle nälga ja ta haaras oma leivatüki, mäludes seda mõtlikult. Tal oli häbi. Nad olid magades kaotanud terve väärtusliku päeva ja mis kõige halvem, ta oli lubanud Kinzal põgeneda. Need inimesed seal võisid olla vaenlased ja tal tuleb Kinza tagasi saada kõige kiiremas korras. Küllap need inimesed juba saavad kuulda, et Kolmapäeva külast on üks laps kadunud. Poiss ei julgenud ennast näidata; nad võivad ta vangi panna vilja tallamise eest ja igatahes oli tema ainus pääsemislootus selles, et ta jäi peitu.

Niisiis veelkord loojus päike ja kuuvalgus ujutas küla üle. Siis kui kõik oli täiesti vaikne, kuuldus viljast vaikset kahinat. Äärmise ettevaatusega ületas Hamid külaväljaku ja seisis kõhklevalt esikus. Naise abikaasa lamas madratsil, norsates valjusti ja ta naine magas ta jalgade juures. Madratsil ei olnud Kinza jaoks ruumi, ta oli pandud magama ukse lähedal matile ja kaetud kitsenahaga.

Hamid kummardus ja võttis ta sülle. Laps ohkas kergelt ja ärkas pooleldi. Hamid sosistas tema nime ja saades aru, et kõik on korras, surus laps ennast Hamidi vastu, pigistades teda kogu jõuga. Ei võipiim ega kirsid suutnud murda tema ustavust vennale. Kuigi tal oli olnud tore päev, teadis ta ometi, et midagi oli valesti. Nüüd oli ta jälle oma venna ustavates kätes. Sellest momendist, kui vend ta üles tõstis, oli ta uni veelgi sügavam kui enne. Ta oli tagasi oma õiges paigas.

Viis minutit hiljem ruttas hingeldav, ehmunud poiss põksuva südamega mäest üles nii kiiresti kui suutis, surudes Kinzat enese vastu. Ükski külaelanik ei olnud ärganud, ükski koer ei tõstnud pead ega haukunud. Käratult kui vaim oli ta

päästeoperatsiooni läbi viinud. Ja Kinza oli käitunud suurepäraselt.

Siis, hetkeks peatudes, vaatas ta ringi ja nägi vasakul kiviteed. Ta suundus sinna. Ta vaatas enda ees kõrguvat mäge, taga asuvat orgu ja jõge, mis voolas kodu poole. Kinnitades Kinza tugevalt oma selga, pöördus ta kindlalt mäetipu poole.

Ta jõudis mäetipule just enne koitu, värisedes väsimusest. Selles kõrges mäestikus olid ööd ka suvel külmad ja Hamidi riietuseks oli vaid jämedast puuvillast rüü. Ka Kinza surus end vennale lähemale, hakkas kõhima ja aevastama. Poiss oli liiga väsinud edasi minekuks ja ta kükitas maha ootama hommikut.

Hamid teadis, et ta peab vältima neid teid, mis viivad Teisipäeva turu juurde. Siin lähedal oli kindlus ja selles palju sõdureid. Kui tema isa oli juhuslikult teatanud politseile lapse kadumisest, siis kindlasti olid kõik Teisipäeva turule viivad teed valve all. Oli selge, et ta pidi jätma selle tee ja minema otse alla mööda mäekülge läbi võsastiku ja õlipuusalude kuni jõeni, mis voolas umbes kaks tuhat jalga allpool orus. Seal ta võiks oleandrite varjus magada päikeseloojanguni ja siis võiks ta jälle ohutult teele asuda.

Hamid sidus Kinza uuesti selga, astus varjust välja ja peaaegu pörkas kokku kahe ratsamehega, kes olid tulnud teiselt poolt kindlust. Need olid teel Teisipäeva turule ja olid ratsutanud öösel, et pääseda päevakuumusest.

Hamid jäi seisma kui post ja vahtis neile rumalalt otsa, liiga väsinud kiireks tegutsemiseks. Need mehed olid tema koduküllast, ja ta tundis neid nägupidi.

Mehed põrnitsesid temale näkku; nad olid ratsutanud vastu päikest ja olid veidi segaduses. Siis üks libistas end maha oma hobuselt ja tegi äkilise haaramisliigutuse Hamidi suunas.

„See on ju Si Mohamedi poiss,“ hüüdis mees, „see keda leiti kadunud olevat Neljapäeva turul üleelite.“

Hamid tõmbus küüru ja tormas alla mööda mäekülge. Mehe äkiline liigutus ehmatas hobust, kes tõusis tagajalgadele püsti. Mees, hirmul et hobune rebib tal ratsmed käest, karjatas vihaselt ja hobune sööstis ettepoole. Selleks ajaks, kui loom

oli jälle mehe kontrolli all, oli Hamid juba kaugel, joostes läbi põõsastiku, Kinza armutult seljal hüplemas. Hoolimata okstest ja juurtest, unustades oma haavatud, veritsevad jalad, tormas Hamid edasi. Ta ei julgenud tagasi vaadata, vaid ootas hirmuga, et üks raske käsi langeb ta õlale ja Kinza rebitakse temalt.

Kaupmees, ikka kinni hoides ratsmetest, seisis Hamidit vaadeldes. Tema oli teinud oma parima, aga ta ei kavatsenud hakata võõrast poisikest taga ajama hakata läbi võsa oma uutes kollastes kingades. See polnud tema asi ja ta tahab varakult olla turul. Ta kehitas õlgu, ronis hobusele selga ja ratsutas edasi. Teisipäeva turul räägib ta sellest politseile. See oli nende asi, mitte tema asi, taga ajada ärajooksnud poisikest.

Aga vaene Hamid, kes kujutluses kuulis õudseid jooksvaid vaenlasi enda taga, tormas võsa murdes edasi ja Kinza oigas ning luksus tema seljal. Poiss ei julgenud peatuda ja ta ei näinud ka mingit varjumise võimalust. Õige pea jäi ta kinni ühe juurika taha ja kukkus. Muljutud ja määrdunud, oli ta järgmisel momendil juba püsti ja nägi otse enda ees kõrget kaljut. Ta tormas pimesilmi sinna, jooksis kalju ümbert ringi ja leidis end pilliroost katusega onni lähedalt. Onni kõrval oli savist kitselaut.

Hamid oli kindel, et iga minut võib tema vaenlane ilmuda kalju tagant ja siin oli nüüd tema viimane pääsemisvõimalus. Ta hüppas kitselauda pimedasse varju ja leidis sealt haige kitse oma tallekesega õlgedel lebamas. Vastu seinu oli laotud hunnik loomasööta ja Hamid pugus sinna sisse. Seal ta siis lebas umbes pool tundi, hingeldades ja värisedes nagu tagaaetud jänes.

Vähehaaval hakkas ta süda normaalselt lööma ja ta ronis välja õlekuhjust, et hinnata olukorda, millesse ta oli sattunud. Majakesest lauda kõrval oli kuulda võitegemise häält ja väikeste laste teravat sädistamist, aga üldiselt oli kõik vaikne. Vaenlane ei olnud nähtavasti saanud tema jälile.

Poiss tundis ennast väga haigena. Tal oli kohutavalt palav ja pea valutas. Liikmed olid rasked ja kanged ning kuivad õled torkisid ta veriseid jalgu. Sel hommikul ei olnud nad

midagi joonud ja poisi suu oli lõhenenud hirmust ja jooksookumusest. Ka Kinza oli haletsusväärnes olukorras ja tahtis juua. Ta nuuksus vaikselt nagu näljane kassipoeg; vend ei saanud teda kuidagi vaigistada. Kui keegi oleks nüüd kitselauta tulnud, oleks Kinza kaeblemist kindlasti kuulnud.

Poiss vaatas meelegeitlikult ringi. Ning äkki märkas ta õieti haiget kitse, kellel oli üks esijalg murdunud ja ta ei saanud minna karjamaale. Poisi meegeolu tõusis kohe, sest siin oligi nende suure probleemi lahendus. Hamid oli ju kitsekarjane ja teadis, et tallekesega kitsel on küllaldaselt piima.

Poiss puges õlehuunikust välja ja hiilis ukse juurde. Sealt ta leidis pooliku äravisatud savikausi. Siis, ühe silmaga maja valvates, tegi ta kitsega sõprust, silitades ta kõrvu ja lastes teda lakkuda oma käsi. Kui kits oli temaga tutvunud, ronis ta tahapoole ja hellitas tallekest. Nüüd heitis Hamid talle kõrvale ja lüpsis piima poolikusse kausikesse ning viis piima – sooja, magusa, vahutava – Kinzale. Laps pistis oma pea õlgedest pesast välja, jõi piima ära ja ei nuuksunud enam. Hamid kordas seda tegevust mitu korda, sest kausipoolik mahutas vähe ja nii tema kui Kinza olid nälga suremas. Nad panid piima sisse kuivad leivatükikesed ja Kinza oli rahul ja rõõmus. Vana hea kits aga andis heldesti oma osa, nagu oleksid nad tema tallekesed. Korraks astus üks pisike tüdruk lauta sisse. Ta pani kitse ette kimbu niidetud rohtu. Hamid hoidis hinge kinni ja tõmbas Kinza õlgedele maha; aga pisike tüdruk, kelle silmad „olid jäänud õue“, ei näinud lauda hämaruses midagi.

Kitselüpsmise ärevus, jalgade valu, õlevirna lämmitav kuumus ja palavus olid hoidnud Hamidi ärkvel kogu hommiku. Ta ei julgenudki uinuda, kuna Kinzal oli kaldumus jalutama minna. Ta otsis köietükki, millega võiks lapse siduda enda külge, kuid ei leidnud midagi sobivat. Välja minna polnud tal julgust enne ööd. Siis äkki vallutas teda uni, tumestades mõistuse ja peletades hirmu. Ta surus Kinza tugevasti enda vastu ja uinus silmapilkselt.

Aga Hamidi tugev haare lõtvus pikkamisi ja Kinza,

kuulatahes venna rahulikku hingamist, arvas, et võib nüüd teha oma tahtmist. Ta libistas end välja venna haardest. Kinza ei mõistnud, miks vend äkki oli armastama hakanud selliseid torkivaid, palavaid paiku, mis ajasid teda aevastama. Temale sellise paigad küll ei meeldinud; ja roninud välja oma õlekoopast, roomas ta eemale õlekuhjust, olles väga nõrдинud.

Tema eelmise päeva seiklus oli ta juhtinud otse ühe ema juurde, ka täna oli tal õnne. Ta astus paar ebakindlat sammu ja komistas otse kitse peale.

Kinza teadis – see oli kindlasti kits, kuna tundis selle ära lõhnast ja karedast kasukast; ja kui loomade seas oli üks, keda Kinza armastas ja kellega tundis end koduselt, siis oli see kits. Kinza kobas kitse kõrvade järele ja silitas neid ning pani oma väikesed peod kitse nina ümber. Nii viisi leidnud, mida ta soovis – sõbraliku seltskonna ja koha lamamiseks, kus midagi teda ei torkinud – ronis ta kitse habeme alla ja keris ennast sinna magama. Väike kitsetall, kes arvatavasti tundis kadedust, seadis ennast ka ema lõua alla. Nii nad seal lamasid koos kitse esimeste jalgade vahel: äsjasündinud kitsetall ja kadunud lapsuke. Mõlemad olid väga rahul oma asemega.

Hamid, haaratud palavikust, viskles unes ja ajas enda pealt õled ära, nii et käed ja nägu jäid nähtavale. Päev edenes ja enne loojangut tuli vadistavate laste ema ämbriga, et lüpsa vigast kitse. Momendiks arvas ta, et kitsel on sündinud veel üks tall, aga lähemalt uurides nägi ta, et see oli väike kerratõmbunult magav tüdruk.

„Jumal aidaku mind!“ hüüdis naine. „Siin on laps!“

Naine vaatas segaduses ringi ja nägi Hamidi pead pooleldi välja paistmas õlekuhjust.

„Jumal halastagu mu vanematele!“ hüüdis naine valjusti; „siin on ka veel üks poiss.“

Naine läks poisi juurde ja puudutas teda jalaga. See oli tugev naine, laiade põsesarnade ja tugevate kumeras õlgadega. Ta hääli oli vali ja otsustav ja ta tahtis saada kiiresti seletust.

Hamid ärkas ehmunult ja ajas ennast istukile. Ta oli veel unesegane, kuid taipas silmapilkselt, et ta on nurka surutud ja kinni püütud nagu rott lõksu. Ta pea valutab ikka veel

metsikult ja ta kaotas enesekontrolli. Ta hõõrus silmi ja hakkas nutma.

„Jäta see,“ ütles naine, lüües teda seljale. „Sa ei ole meie külast. Kes sa oled, kust sa tulid?“

Hamid püüdis nuuksumist lüües ja vaatas naisele silma. Hamid valetas vahest päris rahuliku südamega, aga antud juhul ta arvas, et oleks hea rääkida tõtt. Ta oli tähele pannud, et naised tavaliselt hoidsid kokku meeste vastu ja nii ta siis jutustas oma loo just sellisena, nagu see oli ja naine kuulas kulmu kortsutades ja noogutades.

Kui Hamid lõpetas, siis naine vaatas talle heakskiitvalt otsa. See oli hea lugu ja paistis olevat tõde. Naine oli olnud abielus kaks korda ja esimene mees oli olnud väga halb temale ja lapsele. Mees oli temast lahutanud, kui naine oli alles viieteistkümnene aastane ja nüüd oli ta valmis võitlema kõikide meeste vastu. Ta teadis, mida see tähendab, kui kodus väikest last halvasti koheldakse ja ta tundis kaasa sellele võõrale naisele, kes oli valmis riskeerima nii paljuga oma pimedada lapse pärast.

Kõigele lisaks oli sel naisel emalik süda ja ta nägi, et see säravate silmadega poiss oli ilmselt haige, sest kõhis rääkides. Ta tundis, et ta pidi andma nendele lastele parema puhkepaiga. Nii ta siis lüpsis oma kitse ja läks maja poole, lüpsik paremas käes, Kinza vasaku kaenla all ja Hamid longates järel.

Maja oli ümmargune savionn, seestpoolt pime, ainsaks valguseks lõke, millel kees savipotis midagi. Kolm väikest tüdrukut istusid ootusrikkalt tule ümber. Kui nad tuppa astusid, tuli pereisa karjaga mööda mäekülge alla ja terve pere kogunes sööma. Hamid ei olnud kahe päeva jooksul söönud midagi muud peale leiva ja piima ja nüüd tundus talle, et ta polnud veel kunagi maitanud midagi nii head – hautatud läätsed maitsestatud küüslauguga, õliga ja punase pipraga. Sellesse kastmesse võis poetada sooja leiba – kaus võipiimaga, millest nad kõik kordamööda jõid – ja lõpuks kausitäis veidi muljutud aprikoose – jah, isa pidi head aprikoosid viima Neljapäeva turule järgmise päeva koidikul.

Hamid sõi ja jõi tugevasti ning tundis jõudu tagasi tulevat. Vähemalt selleks ööks oli tal kindel peavari ja see teadmine tõi talle rahu, nii et ka peavalu andis järele. Tugev naine istus seal oma sõrmi lakkudes ja Hamid vaatas teda, nagu oleks ta taeva ingel.

Pärast õhtusööki tõmbusid kolm väikest tüdrukut kerra kitsenahaga kaetud asemele ja uinusid kohe. Nendega koos magas ka kass kolme pojaga. Isa läks välja kitsi lüpsma ja naine järgnes talle, sest tahtis temaga rääkida. Hamid istus tule ääres. Kinza toetus tema vastu. Nad kuulsid isa ja ema kõnelust. Hamid oletas, et nad rääkisid temast ja tal oli õigus, sest naine tuli varsti tagasi ning ta näost oli näha, et asi oli otsustatud hästi.

„Ära karda,“ ütles naine julgustavalt. „Mu mees on valmis sind aitama. Ta läheb homme Neljapäeva turule aprikoose müüma. Tal on kokkulepe ühe veomasina juhiga, et see võtab ta peale mäejalamil enne päikesetõusu. Ta võtab sinu enesega kaasa ja ütleb, et te olete mu õe lapsed. Minu õde elab Reede turu tee ääres, seal, kuhu teie tahate jõuda ja temal on umbes sinuvanune poiss ja pisike tütar. Autojuht paneb sind maha maanteele umbes 25 kilomeetrit enne Reede turgu ja seal võib-olla võtab jälle keegi sind peale – kui mitte, siis polegi sinna enam väga palju maad kõndida.“

Naine vaatas poissi, tema rõõmsasse näkku, millel helkis tule kuma, ja äkki haaras teda kahjutunne, sest poiss oli nii noor ja abitu. Nagu kunagi Keegi kaua aega tagasi, võttis see naine pesukausi ja rätiku, ning kummardudes pesi poisi haavatud villides jalgu. Siis rebis ta ühe riide ribadeks, määris poisi haavad oliiviõliga ja sidus kinni. Lõpuks pani ta poisi magama koos õekesega lambanahale ja kattis nad soojalt teise nahaga. Poiss uinus kohe, olles tänulik ja ilma kartuseta; naine aga läks ja istus vaikselt onni lävele käed koos, vaadates välja õhtuhämarusse.

8

Kakskümmend neli tundi hiljem seisis Hamid linna müüre vaadeldes, mida ta nii kaugelt oli tulnud otsima ja tundis end rohkem mahajäetuna kui kunagi varem.

Pikk teekond oli enamasti olnud üksildane, kuid Hamid oli ju karjane ja harjunud mäestiku üksildusega. Temale ei teinud hirmu avar taevavõlv ja elutud kaugused ja ta oli küllalt harjunud omaenese seltskonnaga. Siin linna väravas aga tõukles inimeste, muulade ja kitsede tohutu mass ja räbalais lastehulgad paistsid tundvat endid seal väga koduselt – seal kohutas teda kõik. Ta tundis end üksildase võõrana: oli küll linnas, kuid ei kuulunud sinna ometi.

Tal oli olnud hea päev. Ärkas kukelauluga, mõnusalt ja värskelt: naine oli neile süüa andnud, oli neid õnnistanud ja saatnud koos oma abikaasaga koidikul teele. Mäejalamil oli veoauto, täis tuubitud turulisi ja nende kaupa, neid peale võtnud ja edasi mürisenud mööda teed alla orgu. Hamid ei olnud enne viibinud veoautos ja kära, kiirus ning rappumine erutasid teda. Ta surus end ühte nurka. Hoides Kinzat, püüdes näida oma heategija naiseõe pojana ja vaatles jõge ning mägedega piiratud mäestikku. Ka suur maantee häiris teda oma mõirgavate sõidukitega ja kahetunnine sõit möödus kiiresti. Tee pöördus ära Kolmapäeva turule ning Hamid ja Kinza pandi maha viieteistkümnemeetri kaugusele oma sihtkohast.

Hamid oli kõndinud kogu päeva kannatlikult vantsides päevakuumuses, sageli puhates. Ühes kohas voolas jõgi paralleelselt teega ja seal tuli Hamidile hea mõte. Ta pani Kinza põõsa taha päikesepaistele istuma ja pesi tema kleidikese puhtaks nii hästi kui võis. Kleidike asetati põõsale kuivama. Hamidit riivas mõte, et Kinza ei meeldi kellelegi nii määrduvana ja nii siis Hamid pani talle selga pestud kleidi, silitas ta lokke, pesi ta nägu ning otsustas, et nüüd Kinza sobib isegi kuningalossi.

Siis oli ta roninud mööda pikka-pikka mäekülge, mille orus olid viljapõllud ja kus eredavärvilised lilled kõigutasid päid. Hamid korjas mõned viljapead ja pirniõisi, tegi neist kimbu, et Kinza saaks selle kinkida oma uuele „emale“. Teekond läks edasi ja Hamid silmitses mägesid paremal pool. Need ei meeldinud talle. Tema kodumäed olid kaetud rohuga ja nad olid ümarad, pehmejoonelised, need siin aga järsud ja paljad, teravate kaljutippudega. Aga aasad nende äärealadel olid rohelisemad kui ta iial enne oli näinud ja lõikusvalmid põllud kuldsemad kui kuskil mujal. Ta imetles, miks see oli nii, aga unustas imetlemise, sest jõudnud teekäänakule, nägi ta otse enda ees vana linnamüüri ja linna seal sees – sammaldunud kivi katused kobaras ümber valgete mošeede, tõustes astmeliselt ülespoole mööda kaljujärsakut. All madalas olid Hispaania asunduse hooned ümber väljaku.

Hamid seisis värava jahedas varjus ja vaatas ringi. Ta ei tahtnud küsida teed turule, sest ema oli talle vajalikku maja täpselt kirjeldanud ja ta kartis kedagi kõnetada. Ta mõtles, et ootab ära pimeduse, enne kui julgeb minna nendele kitsastele, rahvaga täidetud munakivisillutisega tänavatele. Pimedas oleks kergem edasi lipsata. Aga hämaruse süvenedes nägi ta, et kaupmehed mõlemal pool tänavat panid lambid põlema ja kõik möödujad olid selgesti näha selles valguses. Nähtavasti ei olnud selles hirmsas paigas mingit pimedust ega peitumise võimalust. Mida varem ta Kinzast vabaneb, seda parem.

Ta hakkas vaikselt astuma mööda sillutatud teed, imetledes kauneid kaupu poodide akendel – heledaid siidkangaid, puuviljakuhilaid ja leivavirnu. Talle tundus see kõik muinasmaana ja ta vaatles kogu seda toredust särasilmi ja võlutult – seda nõiduslikku linna täis sära ja pimestavat ilu, kus kindlasti mitte keegi ei olnud haige või kurb, näljane või külmast värisev. Ta unustas oma kartuse ja üksildustunde ja vaatas täis põnevust kaupmeestele ja möödujatele näkku. Kuid ükski ei naeratanud talle ega vaadanud talle lahkesti otsa, ükski ei öelnud talle teretulemast selles kuldses linnas.

Hamid läks vaikselt edasi, kuni jõudis vuliseva purskkaevu juurde, kus väike tütarlaps võttis vett ja täitis oma ämbrid. See

vähemalt näis olevat lahke tütarlaps ja Hamid küsis temalt väga aralt teed võõrastemaja juurde turuplatsi ääres. Tütarlaps juhatas talle teed ja kadus oma kodu ukse taha.

Võõrastemaja oli lähedal. Vana võlvkäik, mis viis võõrastemaja õuele, oli tänavast kaugemal, kuid väsinud muulad ja eeslid läksid kõik sinna ja rändurite rühmad seisis turuplatsi vaadeldes. Hamid oleks tahtnud minna ja heita puhkama õlgedele seal õuel, sest ta tundis end koduselt eeslite seltsis, kuid tal ei olnud raha öömaja eest tasumiseks. Ja peale selle tundis ta, et peab oma ülesande täitma juba sel õhtul.

Ta pidi minema võõrastemaja vastas olevat tänavat mööda. See oli väga lühike tänav ja lõppes müüri. Ema oli öelnud, et tuleb minna piki müüri vasakule ja otsitav maja pidi olema seal viimane. Selle kõrval oli veel ainult prahihunnik. Küllap ei olnud seda maja raske leida ja usalduslikult asus Hamid teele. Ta nägi nüüd tee lõppu ning pilt, mis ta silmadele avanes, üllatas teda.

Vasakul asetseva viimase maja küljes oli lamp, mille valguses Hamid nägi väikeste, määrdund ja närudes poiste rühma, kes nähtavasti ootasid midagi. Nüüd avaneski uks ja hele valgusvihk langes tänavakividele. Lapsed tormasid ukse poole, komistasid üksteisele ja kadusid läbi kuldselt valgustatud esiku. Siis kuulis Hamid samme enda taga ja veel kolm poissi mustades räbalates lippasid temast paljajalu kiiresti mööda ning läksid uksest sisse. Ja kui Hamid veelgi varjus seisis, vaadeldes valgusvihku, kuulis ta lauluhäält. See oli terav, ebanusikaalne laulmine eurooplase kõrva jaoks, kuid Hamid mõtles, et ta pole kunagi kuulnud midagi nii ilusat.

Laulust haaratuna ronis ta lähemale, hiilis piki müüri. Lõpuks jõudis ta ukseni ja usaldas piiluda sisse. Ta hakkas otse hingeldama rõõmust ja vaimustusest, sest ta võis vaadata läbi esiku teise ruumi, kus otse esiku vastas rippus seina peal Selle pilt, kes armastas väikesi lapsi ja kellel oli süles käharpäine lapsuke – just umbes Kinza vanune. Hea Mehe ümber oli hulk poisse ja tüdrukuid. Nad sirutasid käsi Tema poole, Tema aga naeratas neile ega paistnud soovivat, et nad

ära läheksid. Hamidile meenusid kaupmeeste valjud näod. See Mees siin ei olnud nende sarnane. Kindlasti võtab Ta Kinza vastu, nagu Ta võttis vastu selle rõõmsa lastepere seal pildil.

Kuid kes olid need närudes poisid? Miks nad läksid sisse? Millest nad laulsid? Hamid ei näinud neid, sest nad olid kogunenud ruumi teise ossa, aga Hamid võis kuulda naisehäält kõnelemas. Hamid kuulatas, küürutades lävel ja püüdis sõnadest aru saada. Siis aga hakkasid lapsed seal sees midagi rääkima üheskoos, justkui õpiksid midagi pähe, nagu tehti mošee koolides koraani õppides. Jah, ta kuulis, mida nad nüüd ütlesid – imelised hõõguvad sõnad olid need, säravamad kui koraani sõnad:

„Jeesus ütles: Mina olen maailma valgus, kes järgib mind, ei käi pimeduses, vaid temal peab olema elu valgus.“

Mida see tähendab? Poisid kordasid neid sõnu kolm korda, ka Hamid sosistas neid koos teistega ja vajutas nad mällu, et pärastpoole mõelda nende üle. Aga tähtsaimaks küsimuseks oli praegu Kinza. Mida teha temaga?

Kui kõik need lapsed kuulusid sellele misjonärile, siis ta kindlasti ei soovinud enam ühtki lisaks neile. Ükski tütarlaps ei olnud astunud sinna majja ja võib-olla inglased, nõnda nagu nende rahvaski, eelistas alati poisse. Kinza võimalused näisid olevat väga väikesed, kui Hamid koputaks uksele ja pakuks Kinzat. Tuli midagi paremat välja mõelda.

Ja tõepoolest, talle tuli hea mõte, millest paremat tema arvates olla ei saanudki. Ema oli ju öelnud, et Püha Mees seal pildil ei ajanud iialgi ühtki last enda juurest ära. Hamid mõtleski jätta Kinza lihtsalt sinna esikusse nagu üllatava kingitusena, kes ise oma võimete kohaselt annaks seletust oma sealviibimise kohta. Kui nüüd see misjonär tõesti sarnanes Püha Mehega pildilt, siis ta küll ei heidaks sellist tillukest abitut olendit kodutuna tänavale pimedal ööl.

Hamid lipsas läbi valgusjoa ja ronis prügihunniku varju. Raputades Kinzat, kuni see oli täiesti ärkvel, rääkis ta temaga väga saladuslikul toonil.

„Kinza, mu väike õde,“ ütles ta, „ma jätan su nüüd istuma üksinda ja sa pead täiesti tasa olema ning mitte nutma. Kui sa

nutad, siis võõras tädi peksab sind, aga kui sa ei nuta, siis ta tuleb varsti sinu juurde ja annab sulle maiustuse.“

See oli keel, mida Kinza tundis suurepäraselt. Ta oli küllalt saanud peksta, kui ta ei olnud tasa ja väga harva oli ta nutuga midagi saavutanud. Ka oli ta kõht väga tühi. Niisiis laskis ta vennal ennast silitada ja rahustada niipalju kui kulus. Hamid pistis Kinzale pihku närbunud lillekimbu, ja läks ukse juurde. Ta avas ukse, tõstis Kinza üle läve ja asetaski ta esikusse istuma.

Välja arvatud enne kuuludud hääl oli sees täielikult vaikne. Äkki tundis Hamid kurgus pitsitust ja silmis pisaraid. Enam iialgi ei kuulu Kinza temale ja nüüd ta tundis, kui väga ta armastas oma väikest õekest. Oma armastuse kinnituseks võttis ta välja oma viimse kuivanud leivatüki, kinnitades selle Kinzale pihku. Väike jäi nüüd esikusse ristijalu istuma, väga häirituna ja armetuna, ühes käes närtsinud lilled ja teises vana kuivanud leivatükk – üllatuseks ja „rõõmuks“ misjonärile, kellel polnud sest asjast veel aimugi.

Aga läbi oma pisarateloori oli Hamid veel korraks saanud heita pilgu Heale Mehele pildil ja Tema näis vaatavat otse Kinza poole. Hamidil oli tunne, et Kinza jäi istuma selle naeratuse valgusse ja see lohutas teda. Muidugi tuli valgus läbi esiku sealt valgustatud ruumist ja vaid tema kujutluses voogas valgus välja sellest Pühast Mehest. Ronides väikesele umbtänavale, mis viis suurele tänavale, püüdis Hamid meenutada neid kolm korda kuuludud sõnu: „Jeesus ütles: „Mina olen maailma valgus ... pimeduse asemel te võite saada eluvalgust.“ See oli kuidagi niimoodi, aga mida see küll tähendab?

Mis oli „maailma valgus“? Hamid mõtles oma kodusele lambile ja võibesivatele varjudele seintel. Ta meenutas teekonda kuuvalgel, kirkjaid tähti ja päikesetõusu mäeharjal. Kuuvalgus, tähevalgus, päikesevalgus, küünlavalgus ja oranživärviline valgus linnatänavatel – kõik need olid kadunud. Ta istus üksinda väga pimedal umbtänaval ja kuu ei olnud veel tõusnud kaljurinnaku tagant. Aga Jeesus ütles, et pimeduse asemel võid saada eluvalgust. „Mina olen maailma

valgus.“ Hamid mõtles Kinzale ja tema igavesele pimedusele – kas see valgus, mida Hamid ei olnud iialgi näinud, võiks saada ka Kinzale osaks?

Mida see kõik tähendas? Kui ometi ei oleks nii pime... kui ometi ei oleks kõht nii tühi... kui ometi Kinza oleks võinud jääda tema juurde... kui ta ometi võiks joosta koju ema juurde!

Hamidi mõttelõng katkes äkki ja ta sirutus ettepoole. Hulk poisse tuli joostes mööda tänavat ja nurgal nad pöördusid, et lehvitada. Nad vestlesid ägedalt kõik korraga ja seetõttu Hamid ei kuulnud, millest nad rääkisid, kuid tabas ära üksikud laused: „Kes ta on?“ - „Selline väike tüdruk?“ - „Kus ta ema on?“ Siis kadusid poisid silmist ja tänav lebas vaikus.

Siis, taga aetud oma suurest igatsusest näha, mis oli toimunud, läks Hamid kikivarvul välja umbtänavast ja hiilis tagasi prügihunniku juurde. Uks, millest ta oli Kinza esikusse viinud, oli kõvasti kinni ja kõik oli vaikne. Mis oli siis juhtunud? Ühest ülemisest aknast paistis valgus. Hamid läks üle tänava ja, surudes ennast vastasmaja müüri vastu, vaatas ta üles; ta nägi, et valgustatud aknast möödus naise kuju, kellel oli väike laps süles ja laps ei paistnud teda kartvat, kuna ei rabelenud ega nutnud. Laps oli süles rahulikult, üks väike käsi üles tõstetud, et puudutada tema kohale kummardunud nägu.

Poiss oli täitnud oma ülesande ja lubaduse. Kinzaga oli kõik korras. Hamid ei teadnud, kuhu minna ja nii lonkis ta tagasi prügihunniku juurde, kattis ennast oma räbalatega nii hästi kui sai ja tõmbus kerra müüri ääres ning püüdis uinuda, käsivars padjaks pea all.

9

Hamid ärkas järgmisel hommikul vara kangena ja külmetavana ning mõistis hukka oma järelemõtlematust – magada nii maja lähedal. Siiski oli tal lohutav mõelda, et Kinza oli talle nii lähedal, eraldatud temast ainult telliskivi ja krohvikorra paksusega. Hamid mõtles, kas Kinza võiks olla juba ärganud ja mida ta võiks praegu teha. Hamid läks piki tänavat tühjale turuplatsile, mõeldes, mida teha, kuhu minna ja mis peamine – kust võiks küll ilmuda tema hommikueine? Tal polnud kahtlust, et Kinza sai kõike head ja kahetses, et oli andnud talle oma viimase leivatüki.

Linn ei sarnanenud enam kuldse linnaga. Poed olid kinni ja mõned kerjused magasid templi trepiastmetel. Nüüd, kui Hamid oli teinud kõik, milleks ta siia tulnud oli, tundis ta ennast kohutavalt väsinuna ja kojuigatsusest haaratuna seisis ta keset turuplatsi.

Seal sekkus tema kojuigatsusse üks kodune heli – see oli kure järsk hüüatus, kes lendas üle tema pea. Kuuldus suurte tiibade vuhinat. Niiviisi oli see olnud hommikuti ka tema armsates mägedes, kui ta ajas oma karja välja. Hamid vaatas kähku ülespoole ja nägi kurge kõrguses. Hommik sädeles tema tiibades, kui ta lendas oma vanas kindlusemüürides asetseva pesa poole. See vaatepilt leevendas poisi üksildustunnet veidi, sest kured olid nagu osa tema kodust; ainus vahe oli selles, et tema kodus kured pesitsesid majade roogkatustel, siin aga oli nende koduks vana kindlus. Hamid vaatles vanu massiivseid müüre ja leidis, et otse vastas oli vanas võlvkäigus värav, mis viis aeda.

Värav oli laiali lahti ja näis, et keegi ei ole poissi keelamas. Hamid sörkis mööda sillutist, ronis mõnest astmest üles ja kikivarvul läbis värava. Ta leidis ennast olevat kõige kaunimas paigas, millist ta veel kunagi polnud näinud. Aed oli nelinurkne, ümbritsetud hallide müüridega, millest kardinatena rippusid alla ronitaimed. Keskel oli purskkaev,

mida ümbritsesid muruplatsid ja lillepeenrad, mis moodustasid lõhnava värviküllase pinna. Mitmed lilled õitsesid rikkalikult ja nende taga olid roosipõõsad ja apelsinipuud täis õisi. Kunagi veel ei olnud Hamid saanud unistadagi sellisest ilust ja ta seisis kokkupandud kätega, lummatult, püüdes kõike seda ilu endasse haarata. Aga keset tema vaimustust ilmus võlvkägust peremees ja käskis tal ära minna.

Linn hakkas ärkama ja mehed avasid oma müügiputkad. Karjased müüsid piima ja kui Hamid seal vahtides seisis, tungis talle ninna lausa küpseva taigna ja kuuma õli lõhn. Poiss oli nii näljane, et tundis oma sisikonda pööravat ning ta vaatas innukalt ringi, et avastada nende lõhnade allikat.

Hamid oli senini seisnud seljaga väikese müügiputka poole, kus kaupmees õli sees praadis taignarõngaid – rõngikuid. See näis olevat karmas mees, sest ta pidi üheaegselt õngitsema välja küpsenud rõngaid, lükkama neid ostjate jaoks pilliroole ja hoidma ka tuld põlemas nõu all. See mitmekülgne tegevus pahandas teda nähtavasti, sest ta aina pomises ja urises omaette. Hamid nihkus imepärasele lõhnale nii lähedale kui võimalik ja tammus jalalt jalale. Äkki tuli talle hea mõte: ta sammus julgelt mehe juurde ja küsis, kas see ei vaja abilist. Seejuures oli ta nõrkemas näljast.

Mees vaatles Hamidit pealaest jalatallani. Teda oli tavaliselt abistanud üks poiss, aga täna ei olnud ta kohale ilmunud. Ilma abiliseta oli elu Sillamile, rõngaküpsetajale, üsna raske. Ta oli valmis abi vastu võtma esimeselt parajalt poisilt. Seda poissi polnud Sillam siin enne näinud. Ta ei võinud öelda, et teadis kindlasti poisi olevat võrukaela ja varga. Mees avas puust kaitsevõre ja kutsus Hamidi sisse.

„Võta lõõts,“ ütles ta „ja puhu tuli põlema. Aga kui ma näen, et sa võtad siit midagi, mis sulle ei kuulu, siis – politseijaoskond on siinsamas!“

Hamid küürutas ja hakkas puhuma. Ta enesetunne oli halb; siin oli nii kuum. Õhk tundus värelevat tema ümber ja hüplevad tulekeeled kõrvetasid ta nägu. Ta ei teadnud, et mitmed poisid enne teda ei olnud talunud siinset kuumust ja et

peremehele meeldis tema vastupidavus. Tuli viskus mühinal ülespoole, õli sisises ja pragises katlas. Siis viimaks nagu kuskilt kaugusest kuulis ta peremehe häält:

„Küllalt.“ Ta tõsisis tuikudes jalule, tundes peapööritust ja punetades.

„Seisa nüüd siin ja aja need rõngad pilliroo peale,“ ütles peremees ja Hamid tõmbas tänulikult sügavasti hinge. Ta töötas hoolega, põletades ka pisut oma sõrmi, kuid ei hoolinud sellest, sest nälg sundis teda mõtlema ainult närivale valule oma sisikonnas. Ta pani tähele, et turuplats hakkas rahvaga täituma ja et hulk närudes, määrdunud väikesi poisse lonkis seal ringi, vahtides Hamidit teravate pilkudega. Ta tunnetas, et peagi peab ta ennast neile kuidagi tutvustama.

Ta oli töötanud umbes kaks tundi, kui peremees äkki küsis: „Oled sa hommikust söönud?“ - „Ei,“ vastas Hamid, „ka mitte õhtusööki eile.“

Peremees andis talle paar kuuma, kuldset rõngast. Sügavast rahulolust ohtes lõi Hamid hambad esimesse. See oli suurepärane. Aga sillutisel istuvate väikeste poiste tumedad silmad muutusid äkki vaenulikuks. Ka nemad olid näljased ja see võõras oli haaranud nende poolt ihaldatud koha.

Küpsetised olid mõeldud hommikusöögiks ja pood suleti keskhommikul. Peremees ütles Hamidile, et see on töötanud hästi ja võib jälle tulla homme varahommikul. Siis ta andis poisile väikese mündi ja Hamid, tundes end väikese kuningana, sammus uhkeldaval kõnnakul üle turuplatsi kaalutledes, kuidas oma varandust kulutada. Talle hakkasid silma rohelised maiustused ja ta oleks tahtnud seal midagi osta Kinzale. Aga õeke vististi ei vajanud seda enam temalt, sest omades uut mugavat kodu võib olla juba unustanud Hamidi. Poiss tundis kurgus pitsitust. Ta otsustas mitte enam mõelda Kinzale ja pööras kogu oma tähelepanu pagaripoele.

Siis kuulis ta, et keegi tema kõrval küsis: „Kes sa oled?“ Ta pöördus ja nägi väikest, endavanust poissi püगतud, laigulise peaga ja suhkrukotist valmistatud rüüs, mis kord oli olnud valge. Imelik väike poiss – aga silmad olid tal tumedad

ja intelligentsed ja ta vaatas Hamidile sõbralikult.

Hamid silmitses teda aralt. „Ma olen maalt,“ vastas ta.

„Miks sa linna tulid?“

„Tööd otsima.“

„Kus su isa ja ema on?“

„Surnud.“

„Kus sa elad?“

„Tänaval.“

Väike linnapoiss, nimega Ayashi, noogutas arusaadavalt. „Ka minul,“ ütles ta rõõmsalt, „ei ole enam ema ja isa läks ära mägedesse. Ka mina elan tänaval. Osta nüüd meile päts leiba selle raha eest, mille peremees sulle täna andis ja anna meile igäühele tükike. Siis oled sa üks meist ja me näitame sulle, kuhu me läheme õhtusöögiks.“

Tema usaldav toon ja see rõõmus viis, kuidas ta teate Hamidi kodutusest vastu võttis, võlus Hamidit. Ta oleks tahtnud heita selle mündi Ayashi jalge ette, et tasuda tema sõbralikkuse eest. „Sa oled siis üks meist“ - need olid imelised sõnad; Hamid ostis kiiresti oma leivapätsi ja ülejäänud raha eest ostis ta peotäie musti kibedaid oliive. Siis ta järgnes Ayashile platsi keskel oleva eukalüpti juurde, mille varjus poiste salk kükitas. Ta andis toidu jagamiseks nende kätte ja nad haarasid selle suure innuga. Hamid läks oma osaga aralt teistest eemale; kuigi ükski ei olnud öelnud „täna väga“, oli see and siiski teinud oma töö. Sellest päevast alates oli ta tõeliselt üks nendest.

See oli imelik seltskond, kellele ta oma südames töötas ustavaks jääda – seltskond, keda sidus ühine vaesus, mustus, koolihariduse puudus. Nad olid kaitsetud, siiski karastatud ja sitked, tugevad ja kiired, määratud elama oma mõistuse järgi. Neid iseloomustas varastamine, valetamine ja vandumine, siiski olid neil ka oma rõõmud.

Hamid paisus uhkusest, vaadeldes neid, sest ta võis istuda nende hulgas. Ta ei olnud kunagi enne kohtunud selliste poistega ning ta pidas neid imetlusväärseiks – nii karastatuks, hoolimatuks, mehelikuks ja sõltumatuks. Ta soovis sarnaneda neile ja liikus neile lähemale.

Hamid kuulis, et nad teenisid endile ülalpidamist väga mitmel viisil. Mõned töötasid kangastelgedel teatud päevad nädalas; teised, nagu temagi, olid rõngikuküsetajate abilisteks. Vahetevahel nad kõik kerjasid ja lonkisid hotelli ümbruses, lootes pisut teenida mõne turisti pakke kandes või autot valvates. Mõned magasid koos oma perega kuskil kuurialuses, mida nimetati „koduks“, teised ronisid ööseks mošeedesse. Elu oli ebakindel ja erutav ning ainult üks asi oli päeva jooksul, millega võis kindlalt arvestada – see oli õhtusöök „inglise õe“ juures.

Nüüd nad kõik vestlesid erakordsest sündmusest, mis toimus seal eelmisel õhtul. Nad rääkisid, et sinna oli ilmunud väike võõras tüdruk, keda keegi neist ei olnud ennem näinud. Keegi ei teadnud, kust ta oli tulnud; ta sirutas oma käed „misjonäri“ poole ja nimetas teda emaks, aga rohkem ta rääkida ei osanud. „Misjonär“ oli lapse siis üles tõstnud ja sisse viinud ja täna pidi ta minema otsima lapse vanemaid.

„Aga mis siis saab, kui ta neid ei leia?“ - küsis üks väike jõmpsikas, „Kas ta siis saadab lapse tänavale?“

Ayashi vaatas kärmesti üles: „Seda ta ei tee,“ vastas ta suure kindlusega. „Kuidas sa võid seda teada?“ - „Miks mitte, ega see tema laps ole?“ hüüdsid teised läbisegi.

„Ta ei tee seda, sest temal on puhas süda,“ vastas Ayashi lihtsalt.

10

Ülejäänud päevaosa möödus mõnusalt. Ayashi, meelitatud Hamidi imetlusest, tegi temaga ringkäigu linnas ja viis teda ka mäeküljele peavärava juures, et näidata talle, kuidas seal mäe südamest läbi lõhe voolas välja allikas. Kui kõik teised veejoad põuaga kuivavad, siis see vesi, tulles nii sügavalt, voolab ikka jääkülma kosena ja toidab tänavatel vulisevaid purskkaevusid ning varustab veega kogu ümbrust. Nüüd taipas Hamid, miks põllud olid nii muldsed, nagu ta oli neid näinud eelmisel õhtul esmakordselt linnale lähenedes.

Keskpäeval nad hiilisid ringi hotelli ukse juures; mõne aja pärast viskas uksehoidja neile mõned poolikud saiad ja liha, mida külalised olid jätnud oma taldrikutele, ning poisid tormasid nende kallale nagu näljased koerad. Siis tõmbusid nad kerra eukalüptipuu varju ja magasid seal.

Saabus õhtu. Päike vajus kindlusetorni taha ja kure-ema seisis seal ühel jalal, selgesti nähtav roosa taeva taustal. Hamid hoidus Ayashi lähedale ja nad istusid koos mõnede sõpradega trepiastmetele ja vaatlesid väljakul olevat rahvast. Järgmisel päeval pidi olema turupäev ja kaugelt tulijad asetasid oma kotid müüri äärde ja ööbisid oma kaupade kõrval. Pimeduse langedes süütasid kaupmehed oma lambid jällegi, ja teised väikesed poisid ilmusid välja oma mitmesugustest asukohtadest ja liitusid nendega, kes istusid trepiastmetel.

„Tulge,“ ütles Ayashi, kes näis nende seas olevat mingisuguseks juhiks, „varsti avab ta ukse“.

Ayashi andis Hamidile märku kaasa tulla, kuid Hamid kõhkles. Ta tundis end lõhestatuna kaheks; nälg ja igatsus näha, kas kõik on korras tema õega, ajasid teda teistega kaasa, aga ettevaatus hoidis teda tagasi. Mis juhtub, kui ta on sunnitud rääkima, kui Kinza on seal? Laps muidugi tunneb tema hääle ära ja jookseb tema juurde ja see juba äratav igaühes kahtlust.

„Tule juba,“ hüüdis Ayashi kannatamatult, vaadates tagasi.

Hamid raputas pead. „Ma ei tule,“ vastas ta ja istus jälle trepiastmele. Ta oli olnud siiralt õnnelik koos Ayashiga terve päeva, aga nüüd ta unustas selle sõbra, kuna tundis nii suurt igatsust oma ema ja Kinza järele. Aga siis ta tõusis, vallutatuna ühest suurest mõttest. Ta ei läheks sisse, ta roniks ainult maja ukseni, nagu oli teinud eelmisel õhtul ja piiluks läbi uksepraod. Võib-olla ta võiks näha seal Kinzat, või ehk ka üleval aknal oranži lambi valguses. Nagu mingi väike pahategija hiilis ta vaiksesse tänavasse ja läks pelglikult piki müüri avatud ukse ja valgusejoa poole.

Ta piilus ringi väga ettevaatlikult, aga „inglite õe“ häält polnud kuulda – kostus ainult poiste pomisevaid hääli ja hiljem oli kuulda teravat, ragisevat poiste laulu. Kinza nähtavasti oli kuskil mujal ja Hamidi seisund oli ohtlik. Ta nihutas end jälle prügihunniku juurde ja nuttis seal vaikselt, sest sõbrad ja tema väike õde olid kõik läinud sisse läbi avatud ukse, mis viis varju ja valguse ja toidu juurde ja tema pidi olema väljas.

Siis juhtis midagi. Uks avanes laiemalt ja misjonär astus tänavale vaatama, kas ehk mõni laps veel oli tulemas enne kui tema oma juttu alustab. Misjonär ilmus vaikselt ja Hamid ei märganud teda kohe. Viimane aga kuulis haledat nohisemist enda kõrval ja vaatas ringi.

Ta nägi üksildast väikest väljatõugutatut prügihunniku ääres sõrmenukkidega silmi hõõrumas. Misjonär astus lähemale. Nüüd kuulis Hamid tema samme ja kargas ehmunult püsti. Aga misjonär seisis Hamidi ja vabaduse vahel ja poiss ei saanud põgeneda. Hamid pühkis pisarad silmist ja küürutas seal, vahtides liikumatult misjonärile silma. Kedagi niisugust ei olnud Hamid enne kunagi näinud.

„Miks sa sisse ei tule?“ küsis misjonär. Meelitatuna sõbralikust kutsest Hamid tõusis ja liikus aeglaselt naise poole. See ootas poissi vaikselt, kartes teda ehmatada. Siis kui poiss oli üsna lähedal, sirutas misjonär talle oma käe. Hamid võttis tema käest kinni ja astus usaldavalt üle läve.

Nad astusid seltsis valgustatud ruumi ja Hamid seisis

ukseavas vaadates ringi. See oli suur valgeks värvitud tuba, sisustatud mauri kombe järgi: põrandal oli lugadest matt ja seinä ääres madratsid. Ühes otsas oli laud ja mõned riulid pudelitega, teises otsas istusid poisid ristijalu poolringis. Ukse vastas seinal oli pilt Pühast Mehest, kes naeratas neile kodututele tänavapoistele, nagu ta oli naeratanud Kinzalegi.

„Tule,“ ütles misjonär, „istu siia teiste hulka. Ma näitan sulle midagi.“

Ayashi irvitas talle sõbralikult ja Hamid tegi endale teiste vahelt teed, et istuda tema kõrvale. Ta soovis, et nad veel laulaksid, sest teda huvitas see, millest nad olid laulnud, aga nähtavasti oli lauluaeg läbi ja nad kõik ootasid, mida see misjonär neile näitab. Hamid vaatles nende ootusrikkaid nägusid ja tundis nende ees nüüd vähem aukartust kui ta oli tundnud päeval. Praegu nad näisid olevat lapselikumad, mitte sellised elukogenud inimesed nagu enne.

Misjonär istus madratsile nende ette ja näitas neile imelikku väikest raamatut. See ei olnud sugugi koraani moodi, ja too oli olnud ainus raamat, mille sisse Hamid oli võinud vaadata. Selles raamatus ei olnud mingit kirja ja see oli hea, sest ükski kuulajaist ei osanud lugeda ühtki rida. Siin oli ainult neli puhast lehte, igaüks eri värvi.

Esimene lehekülg oli säravalt kuldne ja väga ilus. Misjonär hoidis selle nende ees ja jutustas kuldsest linnast, mis särab Jumala armastusest. Hamid mõtles oma esimesele ööle siin võõras linnas, kui tuled särasid pimeduses. Kuid hoolimata lambivalgusest oli siin nälga ja haigust ja üksildust ja ebasõbralikkust, kuna aga Jumala linnas, nii jutustas misjonär, ei olnud midagi sellist – oli ainult puhas rõõm, sära ja headus.

„Sinna ma tahaksin minna,“ mõtles Hamid, „seal oleks isegi parem olla kui meie külas – poleks kartust, riidu, pimedaid inimesi.“

Hamid mõtles kuldsele linnale, misjonär aga pööras uue lehe ja see oli must. Misjonär rääkis, et selline on pimedus ja kurbus inimese südames, kes on paha teinud. Hamid ei tundnud iial muret, kui ta midagi paha oli teinud, ta tõepoolest ei mõelnud sellele, mis see paha õieti ongi. Muidugi ta

varastas, kui selleks võimalus oli; ta valetas, kui vale aitas tal keretäiest pääseda – ja miks ei pidanud ta siis valetama? Nojah, nüüd seletati talle, et mingi pimedus ei pääse kuldse linna, kus on ainult valgus, ja et värav oli suletud patule.

Hamid vaatles mõtlikult poiste poolringi – kui mustad nad kõik olid. Nende räbalad, käed ja jalad ning näod olid mustad tolmust, õlist ja porist. Nende südamed, nagu ütles misjonär, olid samuti mustad varest, rumalatest sõnadest, kaklemisest ja vargustest. See oli nüüd küll üks häda, mõtles Hamid ja otsekui nägi vaimusilmaga suurt hulka määrdunud väikesi poisse ära saadetuna kuldse värava juurest ning tagasi ronimas pimedatesse varjudesse.

Kuid sellega ei olnud veel lõpp. Misjonär keeras välja punase lehekülje ja jutustas neile väga imeliku jutu. Nähtavasti Jumala Poeg, kelle nimi oli Jeesus, armastas poisse ja tõepoolest soovis neid näha oma kuldses linnas. Ta oli tulnud siia maailma, et elada nendega koos ja lõpuks oli Ta surnud, et kanda karistust pattude eest, milliseid Ta ise iial ei olnud teinud. Lapsed olid patustanud ja Jeesus kandis karistuse nende eest. Punane leht näitas, et Jeesus suri rasket surma ja punane veri voolas alla mööda Tema keha. See ei olnud teinud mingit paha. Tegelikult olid lapsed karistuse ära teeninud.

Parim selle loo juures oli see, et kui Jeesus kandis karistust, siis pahad, varastavad lapsed võivad saada andestuse. Nende mustad südamed muutuvad just niisugusteks, nagu on järgmine lehekülg – see aga oli nagu valgeks pestud. Selliselt puhastena võivad nad minna otse Kuldse linna valgusesse ja isegi sellises valguses ei olnud nende peal näha vähimatki plekki. Neid muudeti täielikult puhtaks. Hamid ei mõelnud enam enesele ja sõpradele, vaid ta silme ette tulid apelsini õielehed, mis olid läbipaistvas päikesesäras ja kurgede tiivad, kui valgus neid puudutab.

Siis aga unustas Hamid kõik, sest misjonär oli lõpetanud jutustamise ja kandis sisse kaks suurt kaussi aurava riisiga, ühtlasi pakkudes ringi leivakannikaid. Lapsed jagunesid kahte rühma ja asusid ahnelt toidu kallale, kühveldades seda

endasse hämmastava kiirusega ja lõpuks puhastasid kausid oma väikeste mustade sõrmedega. Keegi ei rääkinud palju, kuni viimane piisk ja raasuke oli kadunud, sest nad sõid võidu, et aga rohkem saada. Kui kõik oli otsas, siis nad jälle istusid kandadele ja esitasid küsimusi väikese tüdruku kohta, kelle nad olid leidnud vahekäigust eelmisel õhtul.

„Ta on alles minu juures,“ ütles misjonär, naeratades veidi, nagu oleks talle meelde tulnud midagi naljakat. „Praegu ta magab oma voodis.“

Hamid vaatas teravalt misjonärile silma. Paistis, et viimasel ei olnud vastumeelne hoida Kinzat siin.

„Täna ma käisin temaga kogu linna läbi,“ jätkas misjonär, „aga selgus, et mitte keegi ei olnud teda enne näinud ega tunne tema vanemaid. Ta vaeseke on ju pime ja ma arvan, et kellelegi ei ole teda tarvis.“

„Ja mida te nüüd temaga teete?“ küsisid poisid.

„Igatahes jääb ta praegu siia; midagi muud teha ei ole,“ ütles misjonär ja hakkas rõõmsasti naerma. Hamidki peaaegu naeris kaasa, olles vabanenud suurest koormast. Ta tundis metsikut, taltsutamatu soovi näha oma väikest õde magamas ja ta ei kartnud enam. Ta ootas, kuni teised poisid olid kummardunud ja kätt andnud oma võõrustajale ning lipsanud välja pimedusse. Siis misjonär pöördus tagasi ja leidis Hamidi viivitamas vahekäigus. Poisi süda peksles rahutult, aga ta rääkis julgelt ja kindlalt.

„Ma tulen kaugest külast,“ lausus ta, „ja seal on paar-kolm väikest pimedat tüdrukut, kelle vanemad tulevad siia turule. Näidake mulle seda last ja võib-olla saan ma teile öelda, kes on ta ema.“

Misjonär vaatles Hamidit üllatunult; ta tõepoolest ei olnud seda poissi varem näinud ja ta võis õigust rääkida. Ta oli silmas pidanud seda poissi sisenemise momendist alates, oli märganud poisi kitsast, väsinud nägu ja haavatud jalgu ja ka seda aplust, millega poiss oli viskunud toidu kallale. Misjonär mõistis, et poiss oli käinud ära pika tee ja tal oli hea meel anda talle peavarju. Nii ta juhtis Hamidi ülakorrusele väikesesse tupp, kus Kinza magas oma madratsil sügavas

unes.

Tüdruk oli nüüd hoopis teistsugune, ta oli käinud vannis, ta juuksed olid pestud ja lühemaks lõigatud. Metsiku juuksepadriku asemel ringlesid nüüd Kinza laubal kaunid, tumedad lokid. Vana kleidi asemel oli tal seljas lumivalge öösärk. Hamid arvas, et Kinza on nüüd juba küllalt puhas seisma Taevases Kuldses Linnas, puhtana kui valge lilleke. Poiss vaatas Kinzat vaimustusega ja siis hakkas tuba silmitsema. Tuba oli sisustatud lihtsalt, pärismaalaste stiilis, aga madratsitel olid ilusad katted, riulitel raamatud ja seintel katted, pildid. Ruum oli heledasti valgustatud ja Hamid tunnetas, nagu Kinza oleks kuidagi temast nagu mööda libisenud läbi kuldsete väravate uuele valgusemaale. Poiss tundis igatsust jääda siia koos temaga, aga ta teadis, et see iial ei võinud nii olla.

„Ma ei tunne teda,“ ütles Hamid tõsiselt ja tõusis püsti. „Ta ei ole meie küla laps.“

Poiss järgnes misjonärile vaikides, kui nad alla läksid. Misjonär tuli ukseni ja laskis ta välja. Poiss astus tänavale ja siis, seistes valguse ja pimeduse piiril, vaatas ta misjonärile silma ning võttis kinni tema käest, mis oli nii hea olnud Kinzale.

„Sa oled hea!“ ütles Hamid lihtsalt. „Sinu toit on hea; su õpetus on hea; su süda on hea; olgu Jumal armuline su esivanematele!“

Nende sõnadega ta lipsas alla mööda tänavat ja pimedus haaras ta oma rüppe.

Hamid säilitas oma töökoha kaupluses ja temast sai peremehele hea väike abiline. Ta tegi kõvasti tööd ja peremees oli tavaliselt temaga rahul, andes talle hommikusöögi ja mündi. Rahakese ta hoidis lõunasöögi ostmiseks, aga õhtusöögi eest hoolitses misjonär. Ta magas Ayashiga mošees ja seni kui paistis päike ja ilmad püsisid soojad, oli ta õnnelik. Elu oli rõõmus ja mitmekesine ja tegemist oli küllalt. Lõikuseajal nad läksid viljapõldudele ja pimedani aitasid kanda viljavihkusid viljapeksuplatsile. Magama heitsid nad siis kõlkahunnikusse.

Hiljem nad kauplesid endid oliive korjama ja kui keegi ei näinud, uppisid neid suhu niipalju kui iganes suutsid. Kuumadel päevadel nad läksid suplema kaljudevahelisse jõkke, mis voolas välja mäestiku allikast ja pesid endid puhtaks.

Viiel päeval nädalas nad läksid misjonäri majja. Seal nad kuulasid matil kükitades juttu Jeesusest ja said oma õhtusöögi. Hamid teadis nüüd juba mitu juttu Jeesusest. Ta teadis, et Jeesus ei olnud mingi püha inimene, vaid ta oli Jumala Poeg, kes oli tulnud alla maailma. Ta teadis, et vigased ja pimedad olid kogunenud Tema ümber ja Tema parandas nad. Hamid soovis, et ka tema oleks võinud elada tol ajal, sest siis ta oleks viinud Kinza Önnistegija juurde ja õeke oleks nägemise tagasi saanud. Hamid teadis, et Jeesus oli surnud ristil, käed nagu kutsudes välja sirutatud, ja nagu nende eneste pühakud, oli ka Jeesus pandud kaljuhauda, kuid seal oli suur vahe: nende pühakud jäid oma haudadesse ja neid haudu külastati igal aastal; kuid Jeesust ei saanud surm siduda. Ta virgus jälle ellu ja Teda nähti nädala esimesel päeval ilusas aias, mis oli kui lossiaed päikesepaistes.

Hamid teadis ka, et Jeesus oli läinud tagasi kuldsesse valguselinna, ja et Ta oli elava Jumala paremal käel ja et Jeesuse elav Vaim oli valmis asuma iga poisi südamesse, et

seada teha heaks. Ükskord misjonär rääkis sellest, et Jeesus koputab nende südameuksele ja Hamid asetab oma määratud käe rinnale.

„Ma kuulen Teda,“ ütles ta väga tõsiselt. „Ta koputab minu südamele... kop, kop, kop!“

Aga misjonär seletas, et seal läi tema oma süda ja et Jeesuse koputust ei või tunda kätega ega kuulda kõrvaga. Seletuse lõpul aga Hamidi mõtted olid seotud sellega, mida võiksid nad seekord saada õhtusöögiks ja kõik muu ununes.

Suvest sai sügis ja ööd muutusid külmemaks ja pikemaks. Hotellis ei olnud enam turiste, niisiis polnud ka autosid, mida valvata ega pakke, mida kanda. Need tegevused olid olnud hästitasuvad Hamidile ja ta sõpradele suve jooksul, nüüd aga pidid nad kõik oma tarkuse kokku võtma ja rihma pingutama.

Ayashi õpetas Hamidile kerjaste veidraid, mitte lastepäraseid hüüdeid ja nad rändasid ringi vihmas, vingudes rikaste majade uste ees. Mõnikord nad said rohkesti toidujäätmeid, vahest aga ei õnnestunud neil saada midagi. Kõik oli väga ebakindel nagu novembrikuu ilmad ja nagu Hamidi peremehe tujud. Ainsaks kindlaks arvestatavaks lohutuseks oli õhtusöök selle hea naismisjonäri majas.

Seal süüdati poiste jaoks ahjus sütetuli nendel õhtutel ja nad lasti sisse varem. Poisid tulid huljana esikusse, räbalad tilkumas, jättes põrandale jäljed ja musta vee nired. Siis nad kogunesid ümber tule oma käsi soojendama ja pikkamööda nende hammaste lõgin lakkas. Nad istusid veidi kaugemale aurates soojusest ja väga rahul, oodates nüüd, mida nende sõbral on neile rääkida.

Suureks probleemiks osutusid nüüd rõivad. Tuul ja vihm lõhkus ja mädandas nende rõivaid ja mõnikord arutas Hamid endamisi, kui kaua tema vilets suverõivas võiks veel koos seista. Ta ei näinud ka mingit võimalust selle asendamiseks, kui see tükkideks lagunes. Mõnedel tema sõpradel oli õnnestunud endale kerjata või varastada mingi kott ja see endale ümber mässida. Kuid Hamid ei kuulunud selliste õnnelike hulka.

Kinzal aga ei olnud rõivaste probleemi. Tädi misjonär

võttis teda alati kaasa, kui läks sisseoste tegema ja Hamid nägi teda sageli paterdamas turul ja poisil oli rõõm tõdeda, et õekese jalad olid viimase kahe kuu jooksul muutunud paksuks ja tugevaks. Puhta kleidi peal oli tal punane jakk ja väike pruun mantel. Jalas olid tal kalossid ja tumedatel lokkidel villane müts. Ta oli tervise ja õnne musternäidiseks ja Hamid, püüdes hiilida talle salaja nii lähedale kui see oli märkamatuult võimalik, oli väga uhke tema üle.

Vihma kallas halastamatult alla ühel õhtul, kui lapsed kahlasid läbi vee ja koputasid oma varjupaiga ukse taga. Nad raputasid endid trepikivil nagu väikesed märjad koerad ja tunglesid tõugeldes ja nohisedes edasi tule poole. Neid vaadates tundis misjonär südames valu, sest nii viletsatena, poristena ja eluga vaenujalal olevatena ei olnud ta neid veel enne näinud. Aga lahke tädi poole pööratud näod olid sellegipoolest rõõmsad ja jultunud ning tumedad silmad säramas. Misjonär pidi imestama nende võitmatut elujulgust.

Kuid seekord puudus üks hästi tuntud väike poiss ja ka eelmisel õhtul polnud teda. Möödunud kuude jooksul oli see kasvus mahajäänud väike mehike alati hoolsasti kohal olnud. „Kus on Abd-el Khader?“ küsis misjonär. Miks ta puudub juba teist õhtut?“

„Ta ei saa tulla,“ vastas üks laps hoolimatult. „Tema räbalad lagunesid tükkideks ja tal ei ole isa. Tal ei ole midagi selga panna ja peab istuma kodus, kuni ema saab kokku hoida nii palju, et võib osta suhkrukoti talle rõivaks.“

See vastus ei pannud kedagi imestama, ja õhtu möödus nagu tavaliselt. Aga pärast õhtusööki pöördus misjonär Hamidi poole, kes nagu tavaliselt oli jäänud viimasena kohale. „Kas sa tead, kus elab Abd-el Khader?“ küsis ta.

Hamid noogutas. „Tuleb minna piki okaspirni hekki linna serva,“ vastas ta, „aga see tee on nagu porijõgi. Täna teie küll sinna minna ei või.“

„Ma arvan, et võin siiski,“ ütles misjonär, „ja kui sa tahad paar pudelkõrvitsat teenida, siis võiksid sa mind sinna juhatada.“

Hamid noogutas vaimustatult. Saada tasuks paar

puudelkõrvitsat oli suur asi käigu eest läbi vihma ja vee, ning peale selle meeldis talle Abd-el Khader. Poiss ootas trepijalamil, kui misjonär läks üles, et avada riidepamp ning sealt otsida midagi sobivat kaasavõtmiseks. Oodates uitasid poisi säravad, uurivad silmad ruumis ringi. Ta ei olnud seal veel kunagi üksinda olnud ja leidis selle olevat väga huvitava.. Ta pistis nina vasakul olevasse ruumi ja nägi, et see oli väike köök. Seintel olid riulid ja nurgas õliga köetav ahi. Ühel riulil oli portselankauss, milles olid munad, just poisi käeulatuses – võta vaid!

Hamid kõhkles; tema ei osanud mune loendada, aga võib-olla misjonär oskaks ja saaks pärast aru, et poiss oli võtnud kaks muna. Aga – kui muna koosse teha auguke ja sisu välja imeda – see oli suurepärane, ning juba kaua aega ei olnud Hamid seda maitsnud; ta arvas, et tasub riskida. Kui Hamid ootab väljas, siis misjonär kindlasti ei saa midagi aru selles tuulises, vihmases pimeduses; ja isegi kui ta hiljem avastab, et paar muna puudu on, siis ei või ta ju teada, et just Hamid need võttis.

Nii Hamid võttiski kummassegi pihku ühe muna, lippas välja tänavale ja seisis oodates pimeduses. Tal ei tulnud kaua oodata. Misjonär tuli peagi kompsuga, võtmega ja võimsa taskulambiga. Seda viimast ei olnud Hamid küll arvestanud! Väikestel tänavapoistel on kassisilmad ja nad ei vaja sellist asja.

„Tule,“ ütles misjonär, keerates oma taskulampi. „Tule minu vihmakuue alla, siis võime mõlemad käia lambivalguses.“

Aga misjonäri imestuseks ei soovinud Hamid valguses käia. Ta näis hoolega hoiduvat eemale valgusvihust, hiilides piki rentsleid, põigates vastu müüre. Oli väga pime ja porine ja paar korda ta libiseski, surudes oma väärtuslikke mune kõvasti pihku.

„Miks sa ei taha minuga koos käia, keset teed?“ küsis misjonär hämmeldunult. „Sa võid kukkuda, kui niiviisi rentsulis jooksed.“

„Pole viga,“ pomises Hamid, tundes end väga halvasti. Ta

ei tundnud mingit rõõmu. Ta kartis valgusekiirt ja tundus, et need kaks muna pole kogu seda vaeva väärt. Ta peaaegu soovis vabaneda neist, kuid samal ajal tahtis neid hoida.

Lambivalgus muutis ümbritseva pimeduse süsimustaks, ja kui nad hakkasid ronima mööda järske kõrvaltänavaid, ei näinud Hamid enam üldsegi, kuhu ta läks. Äkki jäi ta jalg ootamatult takistuse taha ja poiss kukkus suure hooga näoli. Ta karjatas ehmatusest ja valust ja misjonär, kes kõndis veidi eespool, pöördus kiiresti ja suunas lambivalguse Hamidile.

Misjonär nägi poissi end jalule ajavat, rõivad kaetud musta poriga ja munakollasega. Ta nägi, kuidas Hamid surus munakoori pihku, nägi poisi veriseid põlvi ja mõistis kohe, mis oli juhtunud. Poiss tahtis ära joosta, misjonär aga haaras temast kõvasti kinni, poiss aga purskus nutma. Tal ei olnud aimugi, mida misjonär nüüd temaga teeb. Võib-olla toob kohe politsei ja see paneb ta vangi; aga võib-olla misjonär lihtsalt peksab ta läbi sealsamas tänaval. Aga mida misjonär ka teeks või tegemata jätaks, oma majja ta Hamidit sisse küll ei laseks. Hamid oli kaotanud õiguse ainsale varjupaigale maa peal. Ei iialgi enam tohi ta siseneda sellesse soojuse ja valguse majja; ta oli sealt nüüd välja aetud, ja see kõik oli tema oma süü.

Seal kuulis ta läbi nuuksumise, kuidas misjonäri vaikne hääl temani kostus.

„Tule nüüd,“ ütles see sõbralik hääl, „su põlved said tugevasti haiget. Mingem koos koju tagasi ja seome su haavad. Pärast võid sa jälle olla mulle teejuhiks.“ Misjonär hoidis poisi kätt kõvasti oma peos ja nad läksid vaikides tagasi.

Oli vihma vaheaeg ja nad astusid taas vaiksesse, sooja majja ja misjonär pani ukse seestpoolt lukku. Vaiksel ja häbistatult pani Hamid käed kraani alla ja siis käskis misjonär tal istuda; ta tõi kausi sooja veega ja uhtus poisi musti põlvi, kuni haavad ja kriimustused said täiesti puhtaks. Seejärel võidis ta neid õliga ja sidus valgete sidemetega ning siis vaatas Hamidile pika pilguga. Too oli aga kokku vajunud murelikuks väikeseks masendatud olendiks, kaetud muda ja munakollasega. Ainsad puhtad kohad tema küljes olid

väikesed pisaratest küntud rajad tema määrdunud põskedel.

Ikka veel vaikides läks misjonär üles riidekimbu juurde ja tuli tagasi puhta särgiga ja poolnõelutud villase kampsuniga. Siis tõi ta veel sooja vett ja seepi ning nühkis poisi üleni puhtaks. Seejärel pani selga uued rõivad ja misjonär istus Hamidi kõrvale.

Poiss vaatas talle otsa, sest esmakordselt oli ta kogenud, et keegi tasus kurja heaga, ja ta ei suutnud seda mõista. Vangla ja peksu asemel oli ta saanud arstiabi ja puhtad, ilusad riided.

„Hamid,“ ütles misjonär, „sa kukkusid ja said haiget, sest sa ei tahtnud käia valguses koos minuga. Sa kartsid käia valguses, sest oled varastanud minult mõned munad.“

Vastust ei tulnud.

„Sa ei oleks küll väärt minu majja astuma,“ jätkas misjonär, „aga kuna need munad kuulusid mulle ja ma olen nende eest maksnud, seepärast ma annan sulle andeks – ainult sa pead lubama, et sa minu majast enam midagi kunagi ei varasta.“

Hamid noogutas.

„Ja pea meeles,“ ütles misjonär, kõneldes väga aeglaselt ja tõsiselt, „sa ei saanud koos minuga käia valguses, sest sinu sees on patt. Issand Jeesus ütleb, et Tema on maailma Valgus. Ta kutsub sind kõndima Temaga igal pool ja igal päeval, kuni kord jõuad Tema ilusasse hiilgavasse kodusse. Kuid enne pead sa Temale avaldama oma patu ja Teda paluma, et Tema peseks ära kõik patuplekid ja teeks sind puhtaks, nagu minagi pesin sinult maha kõik pori ja munade jäljed. Siis pead sa kõik selle jätma täiesti maha ja jääma Tema kõrvale valgusesse.“

Hamid vaatas oma puhtaid rõivaid ja sidemeid ning sai öeldust aru. See munapaar, mis kord oli tundunud temale niiväga tähtis, oli nüüd kadunud, kuid ta ei tahtnudki neid enam. Temale oli andestatud, teda oli puhtaks pestud, teda oli jälle tagasi toodud misjonäri kodu soojusesse ja varju alla. Nüüd lähevad nad jälle välja pimedusse, et otsida Abd-el Khaderi kodu. Kuid see minek on hoopis teistsugune. Hamid läheb nüüd misjonäri suure, sooja kuue alla ja kõnnib tihedalt tema kõrval, kaitstuna vihma eest. Enam ta ei komista ega

karda valgust, sest tal pole nüüd midagi varjata. Neid juhib selge, püsiv valgusvihk. See on suur rõõm.

Pool tundi hiljem, olles oma ülesande täitnud, pöörduvad nad koju tagasi. Tuul möirgas linna taga kaljude vahel ja vihm pesi tänavaid külmade puhangutega. Hamidil oli soe ja ta oli täiesti rahul, pugeses välja misjonäri kuue varjust ja öeldes head-ööd.

„Aga kuhu sa magama lähed?“ küsis misjonär kahtlevalt.

„Mošeesse,“ vastas poiss.

„Aga on sul seal vaip?“

„Ei.“

„Kas seal pole külm?“

„Täna on mul väga soe selle sooja kampsuniga.“

„Jää parem tänaseks ööks siia. Sa võid magada dispanseriruumis. Ahjus on veel tuli.“

Poiss jäi mugavalt lebama madratsile, hoolikalt vaibaga kaetud. Ta vaatas hõõgivatele sütele ja tuletas meelde selle õhtu sündmusi. Sel õhtul oli ta midagi õppinud, mida ta kogu oma eluajal ei või unustada. Äkki ta tõusis istuma, sirutas välja oma käed kausitaoliselt, nagu oli muhameedlaste palvetamise viis, ja sosistas lihtsat laulukest, mida kõik misjonäride juures õppinud maroko lapsed peast teavad. Iga salmi esimest rida nad kordavad kolm korda ja meie keeles kõlavad need nii:

Anna mulle puhas süda,
oh mu Issand ja mu Jumal!

Võta minult minu patud
Lunastaja vere läbi.

Juhi sa mind, armas Jumal
Taeva eluasemesse.

12

Hamid ja Ayashi ronisid värisedes mošeest välja ühel hommikul ja nägid, et õlipuusalud ja mäed linna kohal olid lumest valged. Talv oli käes.

Üks nädal oli eriti külm ja kõle. Uduavas vihmajooksid lapsed tuntud ukse juurde. Nad koputasid kannatamatult, sest tuul näis tahtvat neid pooleks kiskuda ja nende vettinud, lehvivad hilbud peksid vastu keha. Uks avati kohe ja nad tunglesid üle läve, igatsedes jõuda tule soojusesse. Aga jõudes vahekäiku, jäid nad seisma ja vahtima nagu kinninaelutatult. Külma ja vihma ununes.

Särava, silmipimestava elektrivalguse asemel nad leidsid, et väikesele lauale ruumi keskel oli pandud põlema maheda helgiga küünlad ringikujuliselt ja neid ümbritsesid pärjana hõbedased õlipuuoksad. Põrandale oli laotatud värviline lina ja sellele asetatud pidusöök: pähkliid, mandlid, rosinad ja meekoogid, ning nurgas kandikul oli helkiv teekann ja hulk väikesi klaase. Hõõgivate süte peal sumises rõõmsalt katel ja kogu ruum oli soe ja sõbralik. Isegi Kinza ei maganud veel, vaid võttis peost osa. Ta istus padjal ja hoidis käte vahel suurt punase-valgekirjut palli, näol pinev ootuseilme.

„Täna on jõulupüha,“ selgitas misjonär poistele, kes suuril silmil vaatlesid kõike, „ja ma mõtlesin seda pühitseda koos teiega. See on Jeesuse Kristuse sündimise püha. Ta oli Jumala suurim kingitus inimestele ja Tema sünnipäeval ka meie teeme kingitusi üksteisele. Sellepärast on Kinzal käes kirju pall ja sellepärast minagi ostsin teile maiustusi, apelsine ja banaane.“

Lapsed istusid oma peolaua juurde. Esialgu nad olid vallutatud aukartusest, sest hõbedane valgus oli nii imeline, samuti ka suur senitundmata rõõmutunne nende südames. Aga vähehaaval keeled vabanesid kammitaist, sõrmed ja varbad nagu sulasid üles ja põsed hakkasid punetama. Nad kõnelesid ja sõid rõõmsalt, peites puuvilja ja maiustusi oma

räbalatesse, et ka pärast veel maiustada, ning rüüpasid klaasitäite kaupa kuuma münditeed.

Hamid aga aina vaatles Kinzat. Õekesel oli seljas tema parim kroogitud seelik ja lokid raamisid tema nägu nagu püha sära; kui ümaraks ja tubliks ta oli kasvanud! Äkki meenus poisile kahvatu räbalais väike õde möödunud aastatest, meenus külateede pori, vaesus ja viletsus. Kõik see näis praegu olevat ära lõigatud. Näis, et nemad siin on ära lõigatud kurjast maailmast seal väljas ja võivad viibida soojas, sõbralikus küünlavalguses. Lapsed jutustasid pidudest, mida olid näinud ja ka Hamid hakkas rääkima. Ta jutustas „lammaste peost“ tema kodukülas ja misjonär oli õnnelik, nähes poisi innukat ilmet. Viimasel ajal oli Hamid muutunud. Ta ei olnud rääkinud misjonärile sellest, mis juhtus temaga veel sel munavarguse õhtul, aga kogu tema olek oli nüüd teistsugune. Ta ei olnud enam nii arg, kõhklev võõras. Usaldavalt ja ootusrikkalt tuli ta nüüd ja võttis rahulikult oma kohal istet. Kogu tema olemus oli nagu vastuseks jutustusele Jeesuse armastusest. Misjonär istus Hamidit vaadates, igatsedes teada saada, mis oli toimunud selle lapse südames. Seal aga haaras tema tähelepanu väike erakorraline sündmus tema kõrval.

Kinza oli tõusnud püsti ja tema näol oli kummaline ilme, millist misjonär veel enne ei olnud näinud. Paistis, nagu koidaks seal mingi mälestus, nagu kuuleks ta väga armast, ununenud häält. Siis, veidi ebakindlalt tatsudes, läks ta rääkija poole, leides õige tee kompimise ja kuulmise abil. Jõudnud pärale, jäi ta sinna seisma kaheldes, pinge all.

Igal muul juhul oleks Hamid kohkunud oma saladuse avalikukstuleku pärast ja oleks lükanud Kinza ära. Aga tol õhtul oli selles ruumis niisugune õhkkond, mis hajutas kartuse ja usaldamatuse ning Hamid, unustades kõik teised, pani käed ümber oma väikese õe ja tõmbas ta enda juurde. Õeke aga, kes ei tundnud teda ära, aga keda ometi oli erutanud ja tõmmanud ligi hääl, mida ta kord nii väga oli armastanud – õeke puges Hamidi ligidale ja asetas oma kähärpeakese mugavalt poisi märgade riiete vastu. Ja misjonär, kes neid

imetledes vaatles, märkas äkki, et nad olid väga sarnased.

Mõnedki väikesed, senini tähelepandamatud juhtumid sähvatasid talle meelde: nende kahe üheaegne ilmumine kustki tundmatust paigast; Hamidi kummaline soov – näha magavat Kinzat ja see, kuidas poiss salamahti jälgis Kinzat tänaval. Misjonär tunnetas äkki, et need pidid olema vend ja õde, aga kui tal ka oli õigus, polnud sellel mingit praktilist tähtsust. Tundus, et Hamid oma saladust igatahes ei avalda ja misjonär ise ei soovinud lahkuda Kinzast. Ta võis ainult oletada, milline kurb olukord oli paisanud need kaks väikest rändurit saatuse hooleks siia maailma ja imetleda armastavat headust, mis oli juhtinud nad rahusadamasse just tema majja.

Ka teised lapsed vaatasid imetledes seda asja. „Väike tüdruk tunneb Hamidi häält,“ ütlesid nad imestunud ja vahetasid üllatunud pilke. Aga nad ei väljendanud oma mõtteid misjonäri ees ja varsti unustasid kogu selle loo ning jõid edasi münditeed. Kui pidusöök oli lõppenud, siis misjonär soovitas neil vaadata teisele seinale, kus rippus valge ekraan. Misjonär kustutas ära sulavad küünlad ja pimeduses ilmusid ekraanile pildid. Poisid arvasid, et see on nõidus ja vaatlesid pilte suud ja silmad pärani.

Lugu algas sellega, et üks tütarlaps koputas võõrastemaja uksele, kuid ruumipuudusel pidi ära minema. Hamid tundis talle kaasa, sest oma esimesel linnasviibimise õhtul temagi oli seisnud ja vaadanud sisse võõrastemajja, igatsedes peavarju. Tal polnud raha ja seepärast magas ta prüghunniku ääres.

See naine siin pildil läks lõpuks loomalauta ja järgmine pilt näitaski neid loomade keskel. Aga midagi imelikku oli juhtunud: naine oli ilmale toonud oma esimese poja ja mähkinud teda, nagu Hamidi emagi oli mähkinud Kinzat, ja oli pannud lapse sõime. Kinzal oli olnud puust häll, mäletas Hamid, aga see lapsuke siin pildil oli kindlasti väga vaeste inimeste laps, kahtlemata olid nad kodutud, väljatõugatud nagu temagi.

Aga mida ütles misjonär? Sõime-beebi oli Issand Jeesus Kristus, kelle auks kõik kristlased pidasid seda kingitustepüha. Tema oli Jumala suur kingitus ja Ta oli tulnud

siia meeleldi. Laut pildil oli üsna pime, seda valgustas ainult üks latern, aga Jumala Poja kodu taevas oli olnud särav aust ja armastusest. Miks Ta jättis maha sellise kodu?

Misjonär ütleski: „Kuigi Ta oli rikas, sai Ta vaeseks teie pärast.“ Ta loobus valgusest ja tuli pimedusse kui kodutu, väljatõugatud laps, et juhtida kodutuid, väljatõugatud lapsi Tema Isa, Jumala varju ja armastuse alla.“

Nüüd ilmus kolmas pilt: karjased olid mäeküljel hoidmas öösel oma karja; ja Hamid mõtles oma kitsedele ja päevadele, mida veetis koos nendega mägedel. Aga nüüd tuli uus pilt: Issanda ingel ilmus ja Issanda au paistis karjaste ümber. Nad kartsid, aga näis, et lambad ei kartnud. Lambad näisid söövat üsna rahulikult ingli tiiva varjus.

„Teile on sündinud Õnnistegija,“ ütles ingel karjastele ja isegi avatud taevad ja ingliahulgad ei häirinud lambaid. Hamidile meenusid äkki lammaste hirmunud karjad, keda veeti tapmiseks lambapidustuste esimesel päeval kodukülas. Siin aga ei olnud kisa ega tapmist. Rahu oli taevas ja hea tahe maa peal.

Siis ilmus viimane pilt. Karjased olid jätnud oma karja nüüd ingli hoole alla ja siin nad nüüd olid – paljasjalgsed, oma jämedates villastes rõivastes põlvitamas ja austades kummardamas laudas.

Hamid meenutas jällegi lambapidustusi kodukülas; rikkad ja suured ennast täis toppimas peeneid toite ja viskamas ülejääke kerjustele ja koertele. See siin oli aga nende esimene pidu. See oli Kinza pidu, sest Jeesus oli ka saanud väikeseks lapseks ja mähitud mähkmetesse; see oli ka tema, Hamidi, pidu, sest Taevakuningas oli ka olnud ilma koduta ja pidi väljatõugatuna magama loomade seas.

Nüüd oli kõik möödas. Misjonär süütas lambid ja pildid kadusid seinalt. Peost ei olnud enam muid jälgi kui sulanud küünlad, kompvekipaberid, apelsini- ja banaanikoored. Aga mõte armastusest, mis kinkis nii suure anni ja sai ise nii vaeseks, tuli kaasa Hamidiga, kui see mõttlikult välja märjale tänavale astus. Kinza seisis ukseavauses, lehvitades sinnapoole, kust kostus kaugenevaid samme ja Kinzast

möödudes sirutas Hamid aralt oma käe ja puudutas tema juukseid.

Teised poisid olid juba kaugel ees, aga Hamid lonkis pikkamööda. Tema silme ees olid ikka need nähtud pildid ja ta ei pannud tähelegi tibutavat vihma. Kui ta oli möödumas ühest tänavavalgustuse lambist, kostus ta kõrvu nõrk näugumine. Ta vaatas maha ja nägi tillukest märga luukerekõhna kassipoega, kes püüdis varju leida kuivendustoru tagant.

Oma üheteistkümnelt eluaasta jooksul oli ta näinud mitmeid nälginud kassipoegi tänaval suremas ja ta polnud sekundiski neile tähelepanu pööranud. Aga täna õhtul oli asi kuidagi teistsugune. Hamid ei oleks osanud seda tunnet selgitada, aga ta oli olnud selle armsa ja hea ja kaastundliku lapse juures ja Hamidile arusaamatul kombel oli tema südamesse külvatud esimesed leebuse seemned. Oma üllatuseks avastas Hamid, et tal oli kaastunne väikese nälgasureva loomakese vastu. See oli nii kõhn, et nahk tundus olevat tõmmatud tihedalt kontidele ja poiss tundis, kuidas väike süda kiirelt löi.

Mida peaks ta tegema kassikesega? Selles polnud mingit kahtlust. Oli üks avatud uks, kus teda igatahes vastu võetakse ja kindlasti hakkab Kinza teda armastama. See oleks Hamidi poolt jõulukungituseks Kinzale.

Ja Hamid tatsas tagasi mööda märgi tänavakive ja koputas misjonäri uksele. Kui talle avati, sirutas Hamid usalduslikult välja oma väriseva käe viletsa loomakesega.

„See on Kinzale,“ seletas ta, „pühade kingituseks. See loomake on väga näljane ja tal on külm, ja sellepärast ma tõin ta sinu juurde.“

Misjonär kõhkles. Sellist poolsumnud räbalat kassipoega poleks ta endale hoopiski tahtnud. Kindlasti oli ta kaetud kriimustustega ja täis söödikuid. Ometi ei saanud ta keelduda, sest oluline oli, mis peitus selle kingituse taga. Rõõmuvärinaga mõistis ta, et tema töö ei olnud asjatu. Vähemalt üks poiss oli aru saanud ja oli astunud sisse jõulude õigesse olemusse. Poiss oli omanud andmise tahte ja ta oli olnud õrn ja kena vaese väljatõugatud kassipojaga.

Esmakordselt elus oli misjonär nüüd näinud, et üks araabia laps tundis kaasa looma kannatustele.

Niisiis võttis misjonär kassikese tänulikult vastu ja asetaski ta tule juurde kasti sisse ning puistas ta üle desinfitseeriva pulbriga. Pärast seda sai kassike kausiga piima ja nüüd tundus ta tõesti olevat tubli, visa hingega väike kassipoeg, keda tema elu viletsused ei suutnud maha rõhuda! Ta tõmbas saba rõngasse ja lakkus selle üle – tõepoolest oli see loomake väärt, et teda päästa.

Kui misjonär istus kassipoega vaadeldes, siis ilmus talle midagi nägemusetaolist. See ajas teda naerma. Ta mõtles end nägevat kõikide aegade jõulude armastusannid kokku kuhjatuna Petlemma lauda ette – kuld, viiruk, mürri, tähed, taevalik au, maised varad ja kummardus. Selle sätendava vara tipul aga väga kallina Selle silmis, kellele see oli antud, oli kõhn, kirpudest puretud, räbal kassipoeg, saba rõngas – väikese poisi kaastunde esimene vil.

II OSA

13

Palju-palju miile eemal, hoopis teistsuguste jõulutähtede all oli ka käimas jõulupidu. Sel oli teatud sarnasus piduõhtuga misjonäri majas, sest nii siin kui ka seal olid lapsed säravalt, kiirgavalt õnnelikud ja arvasid, et elult ei olegi enam midagi paremat soovida.

Siiski oli sinne pidu erinev peost misjonäri majas. Apelsinide, pähklite ja kompvekkide asemel olid siin želeed ja muud magustoidud, šokolaadiküpsised ja suur jõlukook; mustade, märgade rõivanärude asemel olid rõõmsavärvilised kleidid ja jakid ja tütarlastel kaunid paelad juustes. See oleks pidanud olema täiuslikult õnnestunud pidu, aga kui söömine ja mängud olid läbi ning rõõmsad lapsed kogunesid kuuse alla jõululaule laulma, siis täiskasvanud külalisi valdas nukrus. Kõige suuremat kurbust tundis aga üks väike üheksa-aastane külaline.

See oli ju pimedate kool ja väikesed lauljad, kellede säravad näod olid pööratud küünalde poole, ei võinud näha jõulupuud, mahedalt hiilgavat laternavalgust ega ka kingitusi, milliseid oli siin jagatud. Pidusöök oli olnud neile suureks naudinguks ja nad olid hüpanud ringi muusika taktis. Nüüd nad laulasid oma jõululaule kogu südame ja hingega; aga Jenny, kes istus oma isa ja emaga külaliste hulgas, tundis, et tal oli mingi klomp kurgus. Ta tundis, et kui tema peaks alati elama pimeduses, siis ei võiks ta iial olla õnnelik. Ta pani momendiks silmad kinni ja proovis kujutleda, kuidas võiks olla elu alalises pimeduses, kuid talle tundus liialt hirmsana sellest mõeldagi. Ta avas ruttu silmad ja vaatles lapsi.

Need laulsid jõululaulu, mida Jennygi oli koolis õppinud.

Kallis jõulutähekene
Särasilmes, imeline
Juhid meid ja saadad meid
igavese valgusele.

Ja Jenny, kes oli praktiliselt mõtlevalaps, imetles, miks ometi oli neile lastele õpetatud selliseid sõnu. Mis mõtet oli laulda igavesest valgusest, kui nad olid määratud elama kõik oma päevad pimeduses? Siiski, neid vaadeldes pidi Jenny tunnistama, et mitte ükski väikestest lauljatest ei tundunud olevat õnnetu; ülespoole pööratud säravad näod olid sellised, nagu oleksid nad tõepoolest näinud jõulutähe valgust ning ka igavest valgust selle taga – väga kaugel küll, kuid siiski nii selget.

Jenny tundis selle jõululaulu sisu hästi. Kui nad olid kaunistanud oma klassituba jõulupeoks, siis olid nad valmistanud ilusa pildi, asetades üksikud figuurid tumesinisele paberile, et kujutada ööd. Nad kõik aitasid värvida ja välja lõigata kujundeid ja nende õpetaja aetas need kohale ükshaaval; kolm ehitud kaamelit, kolm tarka meest pikkade valgete habemetega, kandes kingitusi – kulda, viirukit ja mürri; särav täht üleval, mille kiired valgustasid vaest väikest maja, milles istus lihtne naine, mängides oma beebiga; Jenny ei mõistnud, miks öeldi, et see lapsuke ongi särav täht, mille poole need rändurid olid teel.

Emal puudutas Jennyt, sest laulmine oli lõppenud ja kõik plaksutasid, väljaarvatud Jenny, kelle mõtted olid rändamas kauguses. Nüüd ta siis äkki oli taas maa peal ja hakkas väga valjusti plaksutama, et pimedad lapsed mõistaksid, kuidas Jennyle nende laul meeldis. Emal andis talle märki plaksutamine lõpetada, sest keegi tahtis sõna võtta. Siis oli kõik läbi. Lapsed liikusid ringi ja jätsid head-aega, puudutades külalisi ja rõõmsasti sädistades. Kõige väiksemad olid väsinud ja unised, suuremad aga tunglesid ukseavauses, hüüatades ja lehvitades sinnapoole, kust kostis ärasõitvate

autode hääli. Viimane pilt, mida Jenny neist nägi, oli hulk roosaid naervaid nägusid ja lehvitavaid käsi.

Jenny oli koduteel väga vaikne. Ema arvas, et tüdruk on väsinud ja saatis ta kiiresti magamistuppa, süütas tule ja pani Jenny kohe voodisse. Laps oli olnud haige ja oli sel päeval pärast kolme kuud esmakordselt väljas. Ema kahtles, et Jenny tuleks kaasa, aga Jenny soovis väga tulla ning tavalisel viisil sai ta oma tahtmist. Isa oli hiljuti astunud pimedate kooli nõukogusse ja neid kõiki oli kutsutud kooli jõulupeole.

Jenny puges oma roosast siidist udusulgse teki alla ja silmitses oma toredaid jõulukinke: raamatud, lauamängud, ilus pehme hommikumantel, väike kuldne käekell ja reisukohvrike. Olid tõepoolest olnud head jõulud ja toredaim kingitus – väike poni – oli all tallis. Esimest korda oma lühikese elu jooksul tundis Jenny, et ta tõepoolest oli väga õnnelik laps.

Nüüd, oodates, et ema talle tooks head-ööd-joogi, mõtles ta pimedatele, kes ei võinud näha mänguasju ja lastele kauges Marokos, kellel polnud üldsegi mänguasju ja kes sageli olid koguni ilma toiduta.

Jenny tädi Roosmari hooldas mõningaid neist lastest ja enne pühi oli saabunud tädilt kiri, milles ta jutustas nendest lastest. Jennyt erutas see väga, kuid talle tundus see isegi uudse põneva jutuna, mis võimaldas tal piiluda senitundmatusse maailma. Seal olid temataolised lapsed räbalais rõivais, kes ise pidid hoolitsema ülalpidamise eest, kes magasid lageda taeva all ja tillukesed beebid jäid seal haigeks, sest emadel polnud neile süüa anda. Jenny oli alati vaimustatud beebidest, kuid keegi ei lubanud tal neid kunagi sülle võtta, kuigi ta seda väga soovis. Maroko beebidel ei olnud vist hoidjaid, kuna nad olid nii vaesed, ning seal võib-olla lubataks temal neid sülle võtta.

Tore oli aga see, üsna varsti Jenny võib tõepoolest näha neid lapsi, kellest tädi Roosmari oli kirjutanud; kuus nädalat pärast jõule nende pere pidi ette võtma pikema automatka, mis pidi lõppema külaskäiguga tädi Roosmari ja tema kerjuslaste juurde Põhja-Aafrika mägedes.

Nad läksid otsima päikesepaistet, sest arst oli öelnud, et Jenny vajab kõige rohkem just seda. Ta oli küllalt saanud arstimeid, kreeme, autosõite; aga ei armastus ega raha võinud anda päikesepaistet Inglismaal jaanuarikuus. Nii nad siis läksid lõuna poole sinise taeva, kollaste liivarandade ja vaiksete, soojade vete maale, kus Jenny jälle saaks tugevaks, pruuniks ja terveks. Jennyle tundus, et sellest saab nõiduslikult kaunis reis.

Ta imestas, kuidas küll isa teab teed sinna ja arvas, et nad lihtsalt reisivad päikesele järele, nagu targad mehed olid järgnenud tähele. Jenny tundis end väga väsinuna ja unisena ning unustas täiesti, et on olemas teedekaardid. Tähed, päikesepaiste, jõulupuud – kõik sulasid kokku kuldseks unenäoks ja kui ema tuli tagasi joogi ja kaunistatud kandikule asetatud küpsistega, leidis ta oma väikese tütre sügavas unes. Ema seisis seal veidi aega, vaadeldes lapse punaseid põski ja segipaisatud juukseid. Siis ta kustutas tule, avas suure akna ja lipsas minema, jättes Jenny unelema ja hingama värsket õhku.

14

Ühel märtsihommikul ärkas misjonär väga vara, hüppas kohe voodist välja ja jooksis lamedale katusele vaatama, milline on ilm. Näis, et tuleb ilus päev, sest idataevas oli üleni täis õnroosasid päikesetõusu pilvi ja läänetaevas oli kristallselge. Kõik oli nii nagu olema pidigi, mõtles misjonär õnnelikult, sest seda päeva oli ta oodanud juba nii kaua. Tema onutütar Inglismaalt, kellega ta oli lapsepõlves koos elanud, pidi saabuma ööpäevaks ja peatuma siinses hotellis. Ka abikaasa ja tütar pidid tulema.

Mõte Jennyle pani misjonäri rõõmust laulma, kui ta valmistab hommikueinet ja äratas Kinza, kes oli kerra tõmbunud oma madratsil, kräpsakas kassipoeg tema kõrval. Ärkamisel oli Kinza esimeseks toiminguks sirutada käsi välja ja veenduda, et kassipoeg oli seal, kus ta pidi olema. Kui aga kiisuke oli juhuslikult läinud jalutama, tekkis suur segadus. Aga tol hommikul oli kõik korras. Kinza tõusis istuma, võttis oma lemmiku sülle ja hakkas laulma – valjusti, ilma viisita ja rütmita; see oli tema komme teatada, et ta on valmis pesemiseks, riietamiseks ja ettevalmistamiseks uue rõõmsa päeva vastu.

Misjonär, kuuldes Kinza signaali, tuli katuselt alla ja läks lapse juurde. Siis käsikäes nad läksid trepist üles ja istusid einestama väikese madala laua juurde sinise kevadtaeva all. Misjonär istus järil, Kinza ja kassipoeg matil. Kohv oli lõhnav ja parajalt kuum, kassipoja piim oli koorene ja igaüks oli väga rahul. Vaevalt oleks võimalik olnud leida õnnelikumat hommikut. Päike kerkis üle majakatuste ja paistis soojalt Kinza lokkidele.

„Täna tuleb meile väike tüdruk,“ lausus misjonär lauda koristades ja püüdes mitte komistada kassipojale ja Kinzale, kes kahekesi pallimängu mängisid ja aina maandusid misjonäri jalgade vahel. „Teeme täna puhkepäeva. Lähme koos turule, ostame toiduks häid asju ja siis valmistame

pidusöögi väikesele tüdrukule.“

„Pidu, pidu!“ hõiskas Kinza, kepseldes ringi nagu väike kohmakas kristall, komistades vastu paberikorvi ja kukkudes koos sellega. „Mina kannan kotti! Mingem nüüd!“

„Jah, mingem!“ ütles misjonär ja nad läksid käsikäes välja päikesepaistesse. Misjonär ei olnud ühestki tööpäevast endale teinud puhkepäeva, ta oli tavaliselt ikka kodus ennelõunal. Kuid tänaseks oli ta öelnud inimestele, et nad ei tuleks. Ta tahtis olla vaba Jenny vastuvõtuks ja nüüd, kui päev oli alles värskel ja noor, ronis misjonär üles mäeküljele linna taga lilli korjama.

Kinza jaoks oli see liiga pikk teekond ja kui nad olid oma sisseostud teinud, jättis misjonär Kinza ja koti rõngikute küpsetaja poe trepile Hamidi hoole alla. Seda tegi ta üsna sageli, sest ta oli kindel, et need lapsed kuulusid kokku – arvatavasti olid nad õde ja vend – ja neil oli õigus vahest koos olla. Kinza oli alati täiesti rahul ja õnnelik Hamidi hoole all, kuigi vahest misjonär leidis ta sealt üsna määrdununa ja enamasti ei olnud Kinza kodus ka huvitatud lõunasöögist. Talle maitsesid väga küpsetatud rõngad ja ta sõi meeleldi kõike, mida Hamid talle andis.

Misjonär aga läks pooljoostes üles mööda järske, kiviseid tänavaid, mööda halvasti lehkavatest prügihunnikutest ja läbi värava lagunenuid linnamüüris jõudis ta mäeküljele.

Ta unustas oma aastad ja tundis end väga noorena. Rõõmsasti lauldes hüppas ta kaljult alla ja hakkas lilli korjama. Neid kasvas kõikjal tema ümber, sest oli kauneim kevadaeg ja misjonär korjas lõhnavaid valgeid nartsisse, väikesi siniseid iiriseid ja punaseid liiliaid. „Kui ilusad nad on!“ hüüatas ta valjusti. „Ma tulen siia kord Jennyga ja siis korjame koos lilli.“

Ta mõtted suundusid Jennyle ja südamesse tulid halvad aimdused. Jenny oli tema onutütre Elisabethi tütar. Nad olid Elisabethiga veetnud koos oma lapsepõlve ja Elisabethi sõprus oli palju rõõmu toonud tema kui vaeslapse ellu. Kui nad said täiskasvanuks, siis viis elutee neid lahku. Nende arusaamised õnnest, nende maitsed, nende huvid olid nüüd

täiesti erinevad. Ainsaks neid ühendavaks lüliks oli Jenny.

Kunagi olid nad olnud nagu õed, kuid Elisabeth oli abiellunud rikka mehega ja siirdunud oma uude kaunisse kodusse. Selles siis oli Jenny üles kasvanud, ümbritsetud ilu ja tõelise rahuga, omades kõike, mida armastus ja raha võis anda. Nad oleksid meelsasti oma kodusse elama võtnud ka tädi Roosmari, aga see oli oma õpingute ajal õppinud tundma Üht, kes armastas teda ja See oli teda saatnud ühte väikesesse mäestikulinna otsima oma kadunud lambaid ja tallekesi. Kogu see asi aga oli paistnud Elisabethile ja tema abikaasale üsna rumalana.

Teades, kui arusaamatu tema töö neile oli, ei saanud Roosmari neile kirjutada oma üksildase misjonijaama rõõmudest ja muredest. Samuti oli ka Elisabethil raske talle kirjutada oma abielu täiuslikust õnnest ja nad kirjutasid juhuslikes kirjades põhiliselt Jennyst ning igaks jõuluks sai Roosmari uue foto. Ta säilitas kõik need fotod väikeses albumis. Esimesena oli seal ümmarguste silmadega beebi, järgmiseks aastaks oli ta muutunud villastes püksikestes ringi tatsujaks, lokid rippusid silmadel. Siis oli Jenny rannas; ema puusani ulatuv Jenny karikakraväljal; Jenny – põll ees – vannitamas oma nukke. Pärast seda aastad tundusid otse lendavat mööda ja tädi Roosmari päriselt ehmus, kui üheks jõuluks ta sai foto Jennyst, kelle lokid olid paelaga kokku seotud ja kes oli kooli spordiriietuses.

Viimaseks oli foto Jennyst ratsutamiskostüümis, istumas poni seljas ja nimelt mõte ponile tõi kahtlused täna Roosmari hinge. Kui rumal see oli temast, panna nii palju lootust Jenny külaskäigule! Mida oli temal pakkuda väikesele tüdrukule, kellel oli võimalus ratsutada isiklikul ponil isa mõisas ja kellel oli selline unistuste-lastetuba, kus beebisuurused portselan-nukud lebasid oma voodites siidiste sulgtekkide all? Jenny oli sellest kunagi tädile kirjutanud. Tema meelest olid muidugi tühised need kingitused, mida siia oli saadetud mauri lastele. Tädi Roosmari tundis ennast maharõhutuna, rutates tagasi mäelt oma lilledega. Ta võttis Kinza kaasa, kes oli – nagu ikka sel juhul – õnnelik ja määrdunud ning nad läksid koju.

Ta läks nukukapi juurde ja uuris selle sisu. Seal olid mõned rullis nurkadega väljalõike-raamatud, mõned pleekinud vastupidavusmängud ja kulunud ehitusklotsid, mõned lihtsad väikesed nukud ja karp joonistuskriite. Neid kõiki oli ohtrasti kasutatud, kallistatud, musitatud ja üle limpsitud ja vaimustusega vaadeldud, sest mauri lapsed ei olnud enne näinud mänguasju ja ometi olid need siin nii viletsad asjakesed. Tädi Roosmari sulges ohates kapiukse ja läks kööki.

Poole viieks oli väike maja nii puhas ja läikiv, nagu seda võib saavutada küürimise ja nühkimisega ja elutuba oli tulvil metsiku nartsissi magusat lõhna. Teelaud oli kaetud, katel sumises laulda ahju peal ja tädi Roosmari läks Kinzaga vastu külaliste autole hotelli juurde.

Auto saabus täpselt. See oli ilus voolujooneline sõiduk. Selle ümber tunglesid poisid, võideldes pakikandmise õiguse pärast. Tädi Roosmari seisis külaliste väljumist oodates ja kogu selle segaduse sekka kostus selge lapsehää: „Oi, ema, vaata! Milline armas tüdruk! Sa pole mulle öelnud, et tädi Roosmaril on väike tüdruk!“

Järgmisel momendil nad vabanesid poiste jõugust ja Elisabeth, kes näis noorena kui kümme aastat tagasi, suudles oma onutütart soojalt. Jenny, ainult ühest mõttest haaratud, kükitas maas, püüdes sõbruneda Kinzaga.

„Jenny,“ ütles ema etteheitvalt, „sa pole veel tädi Roosmarit tervitanudki.“

Jenny tõusis püsti, suudles oma tädi viisakalt ja pööras jälle kogu tähelepanu Kinzale. Kaks naist jätsid korraks lapsed omavahele, et kõnelda Jenny isaga, kes korraldas pakkide ja hotelli asju. Sel ajal kui passe vaadati ja pabereid korraldati, vaatles tädi Roosmari last, keda oli igatsenud näha kümme pikka aastat.

Ta nägi nõtket, pikakoivalist tüdrukut ilusas kroogitud kleidis ja valgete kingadega. Heledad juuksed langesid lahtiste lokkidena õlgadele, suured hallid silmad innukas pruunis näos, lõual lohuke – tõeline haldjataoline laps.

Jenny pööras tädi poole mureliku näo.

„Mis sellel väikesel tüdrukul viga on?“ küsis ta imestunult. „Ma näitasin talle oma ilusat prossi, aga tema vaatab ainult enda ette.“

„Ma kardan, et ta on pime, Jenny,“ ütles tädi Roosmari õrnalt. „Aga sellest pole midagi, sa võid temaga ikkagi mängida. Anna talle mänguasju katsumiseks, laula talle ja luba, et ta sind puudutaks. Varsti hakkab ta sind armastama.“

Tädi võttis Kinza väikese käe ja tõmbas sellega kergelt üle Jenny näo ja juuste. „Nii ta õpib inimest tundma,“ seletas tädi ja pöördus kõnelema Jenny isa ja emaga. Aga enne kui ta sai midagi öelda, haaras Jenny ema käe ja vaatas talle otsa, silmad täis pisaraid.

„Ema, ta on pime,“ sosistas Jenny, „nagu need väikesed tüdrukud seal jõulupuul.“

„Sellest pole midagi,“ vastas ema hellalt. „Ta näib olevat väga õnnelik väike tüdruk ja meie peame temale leidma väikese kingituse. Mingem nüüd tädi kodu vaatama.“

Nad sammusid üle turuplatsi. Täiskasvanud kõndisid ees ja Jenny talutas Kinzat. Jenny oli nii huvitatud oma uuest mänguseltsilisest, et ta ei pannud midagi tähele enda ümber. Ta oli õnnelikum kui kunagi oma koolivaheaegadel. Jenny armastas väga oma isa ja ema, aga ta oli alles kümneaastane ja igatses mängida teiste lastega. Aga rohkem kui midagi muud soovis ta kellegi järele vaadata, kellegi eest hoolitseda. Jenny arvas, et nukkudega mängimiseks on ta juba liiga suur. Oma lemmikud pidi ta kõik ju koju jätma, ja ta tundis neist kohutavat puudust. Kuid kolmeaastane käharpäine lapsuke oli parem kui mingi muu lemmik. Jenny ei olnud iialgi mõistnud unistada millestki nii toredast.

Nad olid jõudnud kitsale kõrvaltänavale, kus elas tädi Roosmari. Jenny ema kõneles pingutatud häälega ja püüdis mitte näida ehmununa, nähes pisikesi lapsi istumas tänavakividel ja räbalais vana kerjust kükitamas ühel ukсел. Siis ta aga kohkus tõeliselt, kui tädi Roosmari peatus viimase maja ees ja võttis võtme välja. Ukse lävekivil istus väga vaese välimusega naine, kes hoidis midagi oma räbalate all rinnal.

Roosmari kõnetas naist, kes tõmbus veidi kõrvale ja sirutas

misjonäri poole väikese beebi. Too oli ainult luu ja nahk, poolsurnud haigusest ja kurnatusest. Jenny ema püüdis Jennyt tagasi hoida, kuid juba oli see astunud edasi ja koos tädiga kummardas end väga tähelepanelikult üle haleda väikese olendi.

„Jenny,“ kamandas ema, „tule siia.“ Aga Jenny ei teinud sellest väljagi, vaid pööras oma kurvad silmad tädi poole.

„Kas ta sureb?“ sosistas Jenny.

„Ma ei tea, loodan, et mitte,“ vastas tädi. „Mingem sisse.“

Tädi avas esiukse, juhatas naise dipanserisse ja palus tal istuda. Siis pöördus tädi oma külaliste poole. Jenny ema seisis väga vaikselt, nagu oleks unustanud, kus ta oli. Ta oli nii ehmunud sellise viletsa olendi leidmisel tädi Roosmari trepilt, et ei olnud tähelegi pannud selle naise nägu – noort, kannatlikku nägu, kannatustest märgitud, imeilusate tumedate silmadega, mis täis lootust särasid vastu misjonärile, kui ta ulatas temale oma beebi.

„Roosmari,“ ütles Jenny ema, „ära lase ennast meie pärast segada. Küllap meie siin hakkama saame. Sina mine ja vaata, mis vaesel beebil viga on.“

Tädi Roosmari kõhkles. „Hea küll, tulge üles,“ ütles ta. „Ma näitan teile, kus on minu tuba. Laud on kaetud ja vesi keeb.“

Oli üllatuseks leida sellises räpases tänavas maja, milles oli nii kaunis tuba piltide ja lilledega ning maitsekalt kaetud laud ilusate portselannõudega. Tädi Roosmari juhatas nad istuma madratsile ja tegi tee valmis. Siis ütles ta aralt:

„See on küll väga inetu, aga ma palun siiski, et vabandate mind kümneks minutiks. Ma tunnen seda naist; neli last on tal surnud beebi-eas ja see on nüüd ainus, kes talle on jäänud.“

Jenny pistis oma käe tädi pihku.

„Ma tulen sulle abiks,“ teatas ta.

„Ei, Jenny,“ hüüatas ema kindlalt, „see ei tule kõne allagi! Tule istu ja joo teed.“

Jenny sattus raevuhoogu.

„Ma tahan minna,“ karjatas ta, „ma tahan näha, kuidas beebi saab terveks. Ma ei taha teed juua! Ütle, tädi Roosmari,

et ma võin tulla sinuga – see on ju sinu maja! Isake, ütle, et ma võin minna. Emake, sa võiksid küll lubada!“

Ootamatult asus isa Jenny poolele.

„Mis beebil viga on? Kas midagi nakkavat?“ küsis isa.

„Ma ei arvaks niiviisi,“ vastas Roosmari. „Olen teda ennegi näinud, põhiliselt on seal tegemist nälgimise ja vale toitmisviisiga.“

„Sel juhul, Elisabeth, ma lubaksin Jennyl minna, kui tädi selle vastu ei ole,“ ütles ta. Ja kui Jenny võidukalt ruumist lahkus, pöördus isa oma naise poole.

„Kallis,“ ütles ta. „kas pole hea, kui tüdruk õpib abiks olema nii palju kui võimalik? Sellise olukorra nägemine kahandaks tema enesearmastust ja ma usun, et Roosmari on küllalt mõistlik selles, mis puutub nakkusesse.“

„Võib küll nii olla,“ vastas Jenny ema ohtes. „Kui tal ometi oleks olnud nooremaid vendi-õdesid,“ lisades igatsevalt.

Sel ajal Jenny ja tädi kummardusid üle kahvatu beebi. Ema jutustas uuesti oma kurba lugu – tavalist juttu vaesusest, teadmatusest ja valest toitmisest. Näis, et abi on siin hilineanud, kuid ehk oli siiski veel üks väike võimalus olemas. Tädi Roosmari mähkis väikese dispanseri teki sisse ja pöördus Jenny poole.

„Mine üles, Jenny,“ ütles ta, „ja too mulle sealt tass, lusikas ja veidi suhkrut ahju kohalt.“

Jenny täitis käsu, liikudes kiiresti ja kergelt.

„Nüüd mine ja too veekatel,“ käskis tädi. Jenny jooksis silmapilkselt käsku täitma. „Too mulle valged tabletid ülevalt kolmandalt riulilt,“ jätkas tädi, rääkides tõsiselt. Jennyl hakkas juba ebamugav. Ta oli harjunud sellega, et kõik inimesed teda imetlesid, aga nüüd oli tal ebamugav tunne, et tädi teda ei kiitnudki!

„Nüüd palun loputa tass ja lusikas keedetud veega... nüüd peenenda üks tablett... sega teda vähese veega... ulata mulle see puder...“

Jenny unustas oma tujukuse, unustas tädi ja iseenda. Ta põlvitas vaikselt matile, kuulatades nõrka kurisevat heli, kui

beebi püüdis neelata. Vähehaaval, tilk tilga järel võttis beebi arstimi vastu ja tundus, et tal hakkas kohe parem. Ta sai veel paar lusikatäit suhkruvett ja siis tädi Roosmari hakkas emaga vestlema araabia keeles. Ta seletas, et naine peab nüüd lapse juures istuma vaikselt tund aega ja et siis nad annavad lapsele uuesti ravimit.

„Tal peab hakkama parem,“ pomises Jenny, „peab, peab!“

Ja nüüd tädi Roosmari tegi midagi, mis üllatas Jennyt, kes oli näinud sellist asja ainult kirikus. Tädi osutas pildile seinal, kus Jeesusel oli lapsuke süles ja jutustas sellest naisele. Siis tädi pani oma käe naise põlvele ja palvetas valju häälega väikese haige beebi pärast. Jenny ei saanud sõnadest aru, aga mõistis, et tädi palvetas, sest ta silmad olid suletud.

„Ma kahtlen, kas sellest peaks mingit kasu olema,“ mõtles Jenny. Ta tõstis pilgu pildile ja talle tundus, et juba selle lapse nägemine pildil ka lubab oletada, et nende haige beebi saab paremaks.

„Kindlasti ta paraneb,“ sosistas Jenny, kummardudes väikese kohale. Ja kui ta seal nii vaatas, siniste soonekestega silmalaud võpatasid ja beebi avas silmad.

15

Pärast seda ei olnud vaja teha enam mingeid plaane, sest Jenny teatas kindlalt, et nad jäävad sellesse linna seniks, kui tuleb Inglismaale tagasipöördumise aeg ja et tema tahab olla Kinza hoidjaks ning aidata tädi Roosmari iga päev väikeste haigete beebide juures dispanseris.

Jenny isa naeris mõnusalt ja püüdis mõistatada, mida tema küll enesega peale hakkab, olles sellesse üksildasse mägikülasse siia suletud kolmeks nädalaks, et võimaldada oma tütrele jagada armastust haigetele beebidele. Ema ohkas hirmunult ja nõudis, et Jenny kuristaks kolm korda päevas. Jenny ise oli ülimalt vaimustatud ja tädi Roosmari tundis salaja suurt rõõmu. Nende kahe arvates oli selline koolivaheaja veetmine parim, mis olla võib.

Oli pühapäeva pärastlõuna ja sel ajal ei tulnud keegi dispanserisse. Nad olid pidanud naiste koosoleku. Jenny jõudis sinna just siis, kui osavõtjad olid lahkumas ja vaatles neid, kuidas nad pikkamööda kõndisid tänaval, beebid kõvasti nende selja peale seotud. Valge üleriie kattis neid pealaest jalatallani.

„Nad on nagu koormaga kaamelid, kandes oma beebisid niiviisi,“ märkis Jenny, tulles sisse hüpates ja karates. „Kas nende beebid seal all ära ei lämbu? Miks neil ei ole lapsevankreid nagu teistel inimestel?“

„Nad ei suuda neid osta,“ vastas tädi naeratades, „aga kindlasti see pole mingi hea viis lapsi kanda selliselt. Paljudel beebidel on nõrk rind, sest nad saavad vähe värsket õhku. Sa ju nägid, kui kahvatud mõned neist on.“

„Ja plekilised ja kõhnad ja määrdunud,“ lisis Jenny nina kirtsutades. „Kahju, et siin pole rohkem sinutaolisi, kes õpetaksid neid korralikult oma lapsi hooldama. Tead sa, tädi, ma olen seda mõelnud ja otsustanud, et kui ma kasvan suureks, siis hakkan ma misjonäriks ja tulen siia ja mul on siis ka dispanser ja ma teen kõik haiged terveks nagu sinagi teed.“

Ma arvan, et see on hiigla tore!“

Tädi vaatas lapse pruuni, usaldavat väikest nägu, mis oli tema poole pööratud, ta ei vastanud kohe.

„Sa ei saaks olla misjonär, kui sinuga ei juhtuks enne midagi väga tähtsat,“ ütles tädi viimaks.

„Miks mitte, tädi?“ uuris Jenny üllatunult. „Ma võiksin õppida õeks ja laste eest hoolitsejaks. Mul poleks ju siis vaja veel teada midagi muud, eks?“

„Arvan, et sa tõepoolest pead teadma veel midagi muud,“ vastas tädi naeratades, „aga ma arvan, et siin kojas ma ei hakka sulle sellest rääkima. Võtame termos pudeli ja mõned võileivad ja läheme teed jooma „torni aeda“. Seal võime selle üle kõnelda. Kinza ärkab nüüd kohe ja talle meeldib torni aias.“

„Oh kui tore!“ hüüdis Jenny ja jooksis trepist üles, võttes kaks astet korraga, et teha ettevalmistusi jalutuskäiguks. „Ema ütles, et ma võin jääda teeajaks, kui sina juhtuksid mind kutsuma. Ma kohe küsisin emalt, kas võin.“

„See oli sinust väga ettenägelik,“ ütles tädi naeratades. „Kas sa tahad Kinzat seada, kuni mina hoolitsen toidu eest? Vesi juba keeb ja me võime üsna kohe minema hakata.“

Kümme minutit hiljem tädi Roosmari, Jenny ja Kinza kõndisid üle vaikse turuplatsi vana värava juurde tornimüüris. Jenny kandis toidukotti ja Kinza kandis oma palli. Lõbusasti lobisedes läksid nad astmetest üles, aga kui nad jõudsid aeda, siis jäid nad vaikseks, sest seal oli nii ilus. Ka Kinza jäi seisma ja nuusutas hindavalt. Nad paistsid olevat sisse piiratud mitte tellistest või kivist müüriaga, vaid jasmiinist ja ronitaimedest kardinatega, ning peenardel voolas üle selle ilu ja vaikust katkestades ainult kure krabistamine pesale laskudes, paabulinnu kähe karje ja mahe sulin tiigil, kus lumivalge hani õpetas oma seitsmele pojale ujumist.

„Vaata, et Kinza tiiki ei kuku,“ hoiatas tädi. „Ole tema juures, kuni ma korraldan teelaua.“

Tädi pakkis toidukoti lahti ja istus siis vaikselt vaadeldes, kuidas lapsed mängisid. Kinzast oli kasvamas ilus tüdruk, tugev ja tubli ümarate liikmete ja pehmete tumedate

käharatega. Kes ta oli ja mis temast peaks saama? Juba oli aeg pidada mingit praktilist plaani tema tuleviku jaoks, mõtles tädi. Kinzast pidi saama kasulik ja osavate kätega inimene. Ja Jenny, kas tema pidi üles kasvama sellisena, nagu ta praegu oli – hoolimatu, isekas, endaga rahulolev?

Jenny nägi, et teelaud oli kaetud madalale müürile. Ta haaras Kinza käest kinni ja tuli joostes tädi juurde. Nad istusid müüri servale. See oli ilus koht tiigi lähedal keset aeda. Nende kohal kõrgus kivist kaar, kaetud puhkevate roniroosi väätidega. Kinza oli kiindunud oma rosinakuklisse ja Jenny, närvides võileiba, pöördus tädi poole.

„Aga mida ma veel siis tegema peaksin, et saada misjonäriks?“ küsis ta, jätkates katkenud vestlust.

„See oleneb sellest, mida sa tahad hakata tegema,“ vastas tädi Roosmari kindla häälega. „Kui sa lihtsalt tahad ravida nende haigusi, siis sa pead õppima õeks või arstiks. Kuid paljud neist on väga vaesed ja varsti haigestuvad uuesti ja igal juhul meie kellegi tervis ei pea väga kaua vastu. Väärtuslikum osa on ainult see osa inimeses, mis kestab igavesti – tema tõeline olemus, tema vaim. Tõeliselt võid sa neid aidata ja õnnelikuks teha vaid siis, kui juhata nad Issanda Jeesuse juurde. Ometi ei saa sa kellelegi Jeesust näidata, kui sa ise teda veel ei tunne. Niisiis pole oluline see, mida sa tead, vaid KEDA sa tunnend.“

„Aga sina viidad nii palju aega igal päeval neile ravimite andmisega,“ ütles Jenny. „Miks ma ei võiks teha sedasama?“

„Küll sa võiksid,“ vastas tädi. „Aga vaata, sa ei saa aru, miks ma kulutan nii palju aega neile ravimite andmisega. Ma katsun seda asja sulle seletada. Kõik need vaesed inimesed on patused ja ainult Jeesus võib neile andestada; nad kõik kardavad surma ja ainult Jeesus võib neilt ära võtta surmahirmu; enamik neist on kurvad ja väsinud ja ainult Jeesus võib neid lohutada ja neile hingamist anda. Jeesus igatseb tulla nende juurde oma andestuse ja armastusega, aga kuna Ta ei ole enam maa peal, siis ei või nad Teda näha ja kuulda nagu siis, kui Ta kõndis inimeste seas. Seepärast Ta astub nende inimeste südamesse, kes armastavad Teda ja Ta

kasutab nende huuli rääkimiseks ning kasutab nende käsi töötamiseks. Mina annan neile ravimeid, sest tahan neile näidata, et Jeesus minu sees tunneb kaasa nende hädale ja tahab neid aidata. Sellest pole kasu, kui räägime neile Jeesuse armastusest – nad ei mõista meid. Peame näitama seda armastusetegudega. Aga kõigepealt pead sa olema kindel, et Jeesus on tõeliselt siin, Tema armastus on sinus ja ilmub sinu läbi. Vastasel korral oleks see nagu tühja pimedada laterna viimine pimedasse paika.“

Jenny vaikis.

„Aga kuidas sa tead, kas Jeesus on siin?“ küsis ta mõne silmapilgu pärast uudishimulikult.

„Kuidas saab valgus tühja laternasse?“ küsis tädi. „Avatakse üks ja pannakse küünal sisse. Jeesus on Valgus ja Tema tahab sisse tulla; ja meie uskudes Temasse avame ukse ning palume Teda sisse. Ja kui laterna klaasid on puhtad, siis paistab valgus selgesti välja. Kui klaasid on tolmused ja mustad, siis on valgus tuhm. Esimene asi, mida Jeesus teeb oma valgusega, on see, et Ta näitab meile meie patud, mis hoiavad valgust tagasi – tujutsemine, isemeelsus, kannatamatus ja sõnakuulmatus. Siis aga, kui seda tõsiselt soovime, teeb Ta meid puhtaks ja Tema armastuse ilusad selged valguskiired paistavad välja meie läbi. Ja inimesed, kes on ära kadunud ja hirmunud pimeduses, tulevad hulgana valguse juurde. Ega nad sealjuures ei mõtle laternast, nad soovivad ainult valgust. Misjonärid on tõeliselt väga tähtsusetud inimesed. Nad on tühjad laternad, oluline on Jeesuse valgus nende sees.

Jälle vaikus.

„Ma oletan, et misjonäriks võivad olla ainult väga head inimesed,“ lausus Jenny mõtlikult.

„Päriselt nõnda see ka ei ole,“ ütles tädi. „paljud inimesed on head ka ilma Jeesuseta, nagu tühjad kullatud laternad säravad ka siis, kui nad panna päikese kätte, aga õhtul päike loojub ja laternad ei anna valgust, sest seda ei ole nende sees. Ka kestab meie oma headus õnnetuseks ainult meie elu lõpuni. Jeesuse armastus, elu ja headus kestab igavesti, ja

inimene, kelle sees põleb Jeesuse valgus, on samuti igavene. Seda nimetame igaveseks eluks. Jeesuseta ei saa keegi olla täiesti hea.“

„Emake ja isake tulevad aeda,“ hüüatas Jenny äkki, hüppas üles ja kiirustas mööda kitsast rada nendele vastu, heledad lokid lehvimas kerges, soojas tuules. Jenny põgenes sellest jutuajamisest üsna rõõmuga, sest tädi rääkis mõnedest üsna ebameeldivatest asjadest ja – Jennyle ei meeldinud olla häiritud – nagu näiteks see jutt, et misjonärid on tähtsusetud inimesed. Jenny oli alati olnud oma väikeses pereringis kõige tähtsam. Igatahes oli see õige ja loomulik, mõtles Jenny, maandudes ühe hüppega isa käte vahele. Naeratus isa näol ja vaade ema silmis tõid Jennyle tagasi meelegi. Mis ka ei juhtuks, oma isale ja emale jääb tema ikka kõige tähtsamaks maailmas.

Tädi Roosmari järgnes Jennyle, talutades Kinzat, ja tema silmad kohtasid üle Jenny pea Elisabethi omi. Mõlema pilgud olid õnnelikud ja mõistvad, sest oli tõepoolest imeline näha Jennyt taas tervena ringi jooksmas. Nende päevade parimaks osaks mõlemale naisele oli olnud nende vana sõpruse taaselustumine, mis tundus nüüd jällegi olevat sama kindel ja tugev, nagu enne seda, kui elu erinevad olukorrad neid lahku viisid. Roosmari oli haaratud Elisabethi sõbralikkusest ja meeldivast käitumisest. Elisabeth oli siia tulles mõelnud, et leiab oma kunagise sõbratari elamas tühist, aega raiskavat elu, kuid nähes imelist ilmet haige beebi ema näol, tunnetas ta, et hoolimata dispanseris ettetulevatest haigustest ja hädadest ta saab usaldada oma Jenny Roosmari kätte enam kui kellegi teise hoolde. See tema mõttekäikude muudatus oli midagi hoopis imelikku, sest senini oli ta oma väikest tüdrukut pidanud ümbritsema ainult iluga ja päikesepaistega ja arvanud võimatuks seda, et Jenny peaks puutuma kokku vaesuse ja haigustega.

„Aga küllap on olemas mitmesugust ilu,“ mõtles ta. „Ka haigete ravimine, aitamine, armastamine ja headuse jagamine on ilus. Nad küll ei tahaks, et Jennyst saaks erak või midagi selletaolist. Ma sooviksin, et ta oma elus oleks edukas ja

abielluks hästi – aga ma oleksin väga rõõmus kui temast kasvaks hea ja isekuseta inimene. Arvan, et selles osas Roosmari saab tema juures paljugi ära teha.“

Ta avaldas neid mõtteid ka oma abikaasale ja see nõustus nendega. „Jenny õpib selles dispanseris midagi praktilist,“ ütles Jenny isa, „ja ta võib-olla leiab, et tal on andi haigeravitsemiseks. Koolis nad ei näi arvavat, et ta oleks eriti andekas ja kui sõda peaks tulema, peab ka tema oskama midagi teha, nagu meie kõik.“

See jutt pani Jenny ema värisema ja ta muutis kõneainet. Neid kahte sõna – Jenny ja sõda – ei tohiks kunagi öelda ühe hingetõmbega.

„Roosmari,“ ütles Elisabeth, võttes Kinza sülle, „kas sa ei võiks maha jätta oma väikesi jõmpsikaid täna õhtupoolikuks ning tulla meiega hotelli lõunale?“

„Pühapäeval nad ei tulegi,“ vastas Roosmari. „See on minul vaba päev ja siis toimub ainult pealelõunane jumalateenistus. Mulle meeldiks küll tulla teiega. Ma lähen koju ja panen Kinza magama ning tulen siis.“

„Oi, ema,“ hüüdis Jenny. „Paabulind ajas oma saba laiali!“ Ta kiirustas, et koos isa ja emaga minna seda lähemalt vaatama. Roosmari ja Kinza läksid aeglaselt kodu poole. Õhtusse vajuv päike saatis pikki, säravaid, mahedaid kiiri üle turuplatsi.

Tund hiljem istus Roosmari hotelli suures söögitoas lihvitud klaasist kroonlühtri all ja nautis neljakäigulist lõunat Jenny ja tema vanematega, kes olid Roosmari tervitamiseks riietunud pidulikult. Roosmarile oli suureks vahelduseks istuda nendega koos pidulikus lauas ja neil oli palju juttu. Nüüd käis jutuajamine põhiliselt Kinza ümber.

„Ta on nii kena väike lapsuke,“ ütles Jenny ema, „on tõesti hirmus, et ta peab olema pime. Mis kavatsused on sul temaga tulevikus, Roosmari?“

„Umbes kolme aasta pärast mõtlesin ma teda panna mingisugusesse kooli, kus ta võiks õppida pimedate kirjas lugema ja kirjutama ning tegema mingit käsitööd. Sellega ta võiks teenida endale ülalpidamist ja kui ta on omandanud

tubli vilumuse, võiks ta tulla minu juurde tagasi. Pime tüdruk, kes on tõsine kristlane, võiks olla hiljem misjonäriks oma rahvale,“ rääkis Roosmari.

Jenny kummardus üle laua ja oleks ärevuses peaaegu oma joogiklaasi ümber ajanud.

„Pimedate kool, isake!“ hüüatas ta. „See, kuhu meid jõulude ajal külla kutsuti. Kui Kinza saaks sinna, emake, võiks ta tulla meiega ja olla meie juures mõnikord ja mina hoolitseksin tema eest. Mulle meeldiks, kui mul oleks väike õde ja nii ma võiksin teda sageli näha. Ka Kinza oleks rõõmus koos minuga. Jõulude ajal oli meil seal nii tore. Oi, millal ta võiks tulla, tädi Roosmari? Kas me ei võiks teda kohe kaasa võtta?“

Naised vaatasid küsivalt teineteisele. „See Jenny mõte pole paha,“ ütles ema. „See on külli üsna noorelt. Meie isa saab kindlasti nii korraldada, et Kinzale võimaldataks prii kool – isa on ju seal juhatuses ja tal on suur mõju. Mida varem ta kooli läheb, seda kiiremini ta õpib ära inglise keele. Meiega koos tulles ta saaks autos kohale ja sul ei oleks vaja teda Inglismaale hakata eraldi tooma.“

Roosmari kõhkles. Ta ei teadnud, mida vastata. Kõik oli tulnud nii äkki. Jenny hüppas oma toolil üles-alla suures vaimustuses.

„Jennyt väsitavad alati nii väga need pikad autosõidud,“ lisas isa. „Ta on alati nii rõõmus, kui autos on veel mõni teine laps.“

„Ma tõesti ei oska praegu midagi öelda,“ vastas Roosmari. „See on teie poolt muidugi kohutavalt kena... kuid mulle tundub, et ta on veel praegu liiga tilluke selleks, et ära minna... kas ma ei võiks päeva või paar saada aega järelemõtlemiseks?“

„Muidugi,“ vastas isa, „teata meile, kui oled jõudnud otsusele, mida teha. Ei, Jenny, ära nüüd räägi üht ja sama kogu aeg. Inimesed ei saa nii paugupealt kõiki asju otsustada, muidu võib kõik minna halvasti.“

Jenny aga teatas dramaatiliselt: „Minu otsus selles küsimuses on selge. Oh, tädi ke Roosmari, ma olen kindel, et

sa ütled jah. See mõte tundub olevat kõige parem, mis mul iialgi on olnud. Ka emake ja isake leidsid, et see on hea mõte! - Vaata, isa, siin on niisugune jäätis, mida sa ei armasta. Palun luba see mulle, siis ma saan kaks.“

„Isa ja mina saadame su koju,“ ütles ema tõustes. „Kallis Jenny, sina aga hüppa nüüd voodisse.“

„Hästi,“ vastas Jenny, kes kahekordse jäätiseportsjoni tõttu oli ebatavaliselt järeleandlikus meeleolus. Ta kallistas tädi ja tõmbas tema pea oma näo lähedale, et keegi ei kuuleks, mida ta öelda tahtis.

„Sa mõtled kõvasti selle asja üle järele, eks, tädike?“ sosistas ta.

„Jah, Jenny, väga tõsiselt teen ma seda. Ma palun, et Jumal näitaks mulle õige tee.“

„Kas sa usud, et Jumal homme hommikuks näitab selle õige tee?“

„Ma ei tea, Jenny, see on niiväga tähtis küsimus. Anna mulle kaks päeva.“

„Aga sina palu, et Ta annaks sulle õige otsuse nii ruttu kui võimalik ja palu, et see otsus oleks jah.“

„Kas ka sina ei võiks paluda?“

„Ma ei tea, kuidas seda teha... aga ma proovin. Head ööd, tädike Roosmari.“

„Head ööd, Jenny!“

Tädi vabastas õrnalt lapse käed oma kaela ümbert ja väljus pimedale turuplatsile koos Jenny isa ja emaga. Esimese lambi all ta pöördus ringi ja lehvitas ja Jenny viipas vastu, seistes hotelli hiigelukse valgustatud avauses.

16

Hamid tervitas saabuvat kevadet, sest kui karastatud sa ka ei ole, siiski ei harju sa siniste varvaste ja sõrmedega, märgade, kehale liibuvate räbalatega, teravate tuulte, ägeda vihma ja lumega, mis peksab su paljast nahka. Kuid kõik see on nüüd möödas. Päike paistis soojalt ja mõnusalt, kured ehtasid pesi tornidele, lilled katsid mäekülgi ja kirsi- ja pirniõied muutsid oru kauniks. Kitsetalled hüplesid ja rüsesid tänavatel ja Hamid, nagu kõik teisedki noored inimesed, olid kasvanud tüki pikemaks ja näis väikese hernehirmutisena oma kõhna keha ja räbalate riiega. Need rõivad, mis misjonär oli talle kord andnud, olid muutunud räbalaiks, aga Hamid ei hoolinud sellest. Ta sirutas ennast mugavalt oma töökoha trepil, lakkus sõrmi ja vaatles pulbitsevat turu-elu oma säravate, tähelepanelike silmadega.

Turupäeval oli seal alati palju näha. Talunaised tulid hulkadena, tugevad, päikesest põlenud ja valjuhäälsed, küürus hiiglasuurte söekottide all. Siis saabus veoauto kastidega täis hõbedasi kalu Vahemere äärest ja kõik turul logelejad tormasid selle juurde, et pea-peal tassida tilkuvaid kalakaste kalaturule ning teenida mõni münt. Räpased väikesed poisid sõelused rahvamurrus, katsudes müüa nõõrile aetud tolmuseid rõngikuid, ja eeslid tõuklesid ning kisasid. Hamid nägi Kinzat punases kampsunis tatsamas Jenny ja misjonäri vahel, kes olid tulnud sisseoste tegema.

Siis äkki silmas ta midagi erilist. Arvates, et näeb und, hõõrus ta silmi ja vaatas uuesti. See siiski polnud unenägu. Poisi tume nägu muutus kahvatuks, ta hüppas selg ees kauplusesse ja peitis ennast kiviahju ja kapi vahele. Sealt ta piilus välja nagu jänes urust, et näha, mis edasi saab.

Hamidi kasuisa seisis karmi näoga vastasoleva maja uksele, pinevalt vahtides väikest rühmakest, kes pahaaimamatult ostsid apelsine. Astudes paar sammu ligemale, vahtis ta Kinzat nagu madu väikest jänest. Tema pinev vaade haaras

silmapiilkselt kõike: pimedada lapse liigutusi, tema väikeste jalgade vaba astumist, tugevaid väikesi kingi ja head sooja riietust. Kui need kolm läksid õlikaupmehe juurde, siis kasuisa järgnes neile, minnes Kinzale nii lähedale, et ühel hetkel Hamid juba kartis, et mees sealsamas haarab Kinza. Kuid seda ei juhtunud. Ta liikus rahulikult nende järel, märkamatusena tõuklevas rahvahulgas. Aga Hamid märkas, et mehe mustad silmad põlesid vihaselt ja ta suu oli kokku surutud kurjaks, sirgeks kriipsuks.

Hamid toibus esimesest ehmatuses ja ta kartus kadus. Kasuisa oli muidugi tulnud turule äriasjus ja kindlasti lahkub linnast õhtul. Ta ei olnud märganud Hamidit ja ta ei saagi teda näha, sest esimesel soodsal momendil Hamid mõtles joosta mägedesse ja viibida seal eeslite seltsis pimedani. Kinza pärast ei tundnud Hamid mingit hirmu. Too oli kindlalt varjul misjonäri juures, kes armastas teda ja iial ei annaks teda ära. Misjonäri maja oli kindluseks, kuhu kasuisa iialgi ei astuks. Hamid tahtis jääda oma peidu-urkasse, kuni peremees teda vabastab ja siis – üle mägede kaugele.

Peremees tuligi varsti ja imestas, leides oma abilise ahju tagant. Ta andis poisile kõrvakiilu, kuid see ei tähendanud Hamidile midagi. Peremees kärpis ka poisi tasu, ja see küll luges paljugi, kuid poiss unustas selle peagi. Nüüd tuli märkamatuselt ületada turuplats, kus rahvahulgast varjatuna hiilis tema kasuisa.

Hamidi kärmed pruunid jalad ületasid ohtliku ala ja ta jõudis linnaäärsele kiviteele, mis viis järsule jõekaldale.

Kinza, Jenny ja Roosmari läksid kodu poole ega pannud tähele kurjakuulutatavat mehekogu, kes jälitas neid väikese vahemaa pealt ja vaatles neid, kuni maja uks sulgus nende taga.

Oli aeg dispenseri avamiseks. Tavaliselt selle aja istus Kinza eestrepil päikesepaistes ja jutustas oma kassipojaga ning patsiendid astusid temast üle või mööda. Aga esimesest päevast peale oli Kinza nüüd mänginud Jennyga, kellele meeldis olla Kinzaga. Nii nüüdki, kaenla all uus juturaamat ja teise käe otsas Kinza, astus Jenny hotelli poole.

Väikeste tüdrukute tee viis neid läbi turuliste hulga ja läbi tornide aia. Aias ei olnud kedagi, sest kõik olid turul ostmas ja müümas ning see vaikus meeldis ka Jennyle, et veidi puhata. Ta mõtles oma uuele raamatule: ta oli jõudnud väga põnevale kohale ning siin oli armas vaikne koht istumiseks ja lugemiseks. Ema oli küll öelnud, et ta ei tohi tädi maja ja hotelli vahelisel teel kunagi aega viita ega kusagil istuda, aga ega ema praegu teadnud, millal ta tädi juurest lahkus. Võlvkäigu lähedal igihalja kardina ääres oli meeldiv koht istumiseks. Sealt läks tee teise aia ossa, ja sinna istus Jenny koos Kinzaga ning seal süvenes ta lugemisse.

See oli jutt, mis Jennyle meeldis – lapsest, kellel oli oma isiklik poni ja ratsutamiskostüüm, nii nagu temalgi. Jenny ei pannud tähele, et Kinza oli püsti tõusnud ja läbinud aia võlvkaare suunas. Kinza sageli läks niiviisi üksinda väikestele käikudele, käed ette sirutatud ohtude vältimiseks, kui ta arvas, et on läinud küllalt kaugele, ta peatus ja hüüdis, kuni keegi viis ta tagasi. Aga – mis selle minuti jooksul ikka võiks juhtuda, kui Jenny loeb selle lehekülje lõpuni ja – siis veel ühe lehekülje.

Jenny kiirustas lugeda lõpuni ja tõusis kergendusohkega, sest Annabel oli toredasti võitnud. Tüdruk siiski tundis end süüdlasena, et laskis Kinzal minna läbi võlvkaare üksinda. „Kinza!“ hüüdis ta ärevalt, joostes varjudes ja päikeselaikudes aia teise ossa. Seal ta äkki peatus ja ta silmad avardusid hirmust, sest roheline plats tema ees oli tühi ja mahajäetud – Kinzat polnud, ega mingit märkigi temast.

Süda metsikult põksumas jooksis Jenny põõsast põõsani, otsides nende tagant; ta lendas üles ja alla mööda astmeid, jälle tagasi aeda, kuid kõik asjata; mingi jälg ei andnud talle Kinzast märku – too oli täiesti kadunud.

Jenny tormas turuplatsile, poolpime meeletust hirmust, müksis inimesi ja peaaegu tallas kaupadel, mis olid müümiseks maha laotatud. Inimesed jälgisid teda ehmunult, kuna te rajas endale metsikult teed, palged kahvatud, pisarmärjad silmad hirmunud. Nad arvasid, et see laps on kaotanud oma ema ja osutasid hotelli poole, kuid tema ainult

raputas pead ja tormas edasi, otsides pööraselt.

Lõpuks jäi ta hingetult seisma ja kuna kuhugi enam vaadata polnud mõtet, ja et ta ka ei kannatanud inimeste pilke, läks ta tagasi aeda ning seisis üksinda saatuslikus paigas, püüdes otsustada, mida nüüd tegema peaks.

Nüüd ta ei võinud ju tädi juurde minna! Tädi Roosmari oli Kinza ainult tema hoolde usaldanud ja tema oli nüüd seda usaldust petnud. Mida talle nüüd öeldakse? Ja kõige halvem – kus on Kinza? Kas temale oli juhtunud midagi halba? Oli ta hirmunud, viga saanud ja nutmas üksinda? Jenny ei teadnud seda. Ta hakkas meeleheitlikult nutma ja jooksis viimaks nuuksudes hotelli, trepist üles ema tuppale, ema käte vahele.

Emal võttis mõni minut aega, enne kui ta suutis aru saada tütre segasest jutust. Kui ta aga mõistis, mis oli juhtunud, kahvatus ka tema. Ta kuivatas Jenny silmad pisaraist ja võttis tal käest kinni.

„Me peame kohe minema tädi Roosmari juurde ja talle kõik ära rääkima,“ lausus ema vaikselt. „Minnes võiksime veelkord turuplatsile vaadata.“

Jenny seisis liikumatult. „Mina ei või minna tädi Roosmari juurde,“ ütles ta traagilise ilme ja häälega. „Mina koguni ei või, emake. Mine sina ja räägi temaga.“

„Ei,“ ütles ema vaikselt, kuid väga kindlalt, „sa pead tulema ja kõik ise ära rääkima. Vaata, Jenny, see juhtus ju sinu sõnakuulmatuse ja hooletuse pärast ning nüüd pead sa olema tubli ja võtma vastu teenitud häbi. Ja me peame nüüd kohe, sest kui keegi viis Kinza ära, siis iga minut on kallis. Isa on terrassil ja ta tuleb ka meiega kaasa.“

Väga vaikselt lahkusid nad hotellist. Isa ütles, et tema läheb veelkord turuplatsile vaatama, kuna Jenny ja ema otsiksid veel aias; nad lahkusid trepiastmete juures. Kümne minuti pärast nad aga kohtusid tõsisena ja hirmunudena.

„Noh,“ ütles isa, „mida varem me saame kätte Roosmari, seda parem. Tema oskab rahva keelt ja võib küsida inimestelt.“

Nad kohtasid Roosmari turuplatsil. Ta oli tulnud välja, et Kinza hotellist ära tuua, kuna oli lapse lõunaaeg. Isa rääkis talle, mis oli juhtunud ja selle kõneluse ajal Jenny seisis veidi

eemal ja vaatas maha. Ta mõtles, mida tädi nüüd küll ütleb ja kas tädi hakkab teda noomima siin keset turuplatsi. Kuid tema hooletusest ei tehtud juttu, kõik näisid olevat selle täiesti unustanud. Nad mõtlesid ainult Kinzale.

Nad läksid tagasi aeda, et näha seda paika. Tädi küsitles kaupmehi, kelle kioskid olid seal kõige lähemal, aga keegi ei osanud midagi öelda. Kogu lugu oli juhtunud võlvkaare all, kus oli kõrge müür piki tänavat. Sellest aia osast viis välja kolm teed ja üks neist suubus üksildasele maanteele, mis hargnes mitmeks metsikuks mäestikurajaks.

Kui mingi küsitlus ei andnud tulemusi, ütles tädi Roosmari lõpuks: „On kaks võimalust. Üks on see, et teda varastati ära tema riiete tõttu ja sel juhul saab politsei meid aidata. Ja teine, et tema oma inimesed on otsustanud teda tagasi võtta. Sel juhul vaevalt on midagi teha. Mul ju pole mingit õigust tema üle. Ma isegi ei tea, kust ta minu juurde ilmus. Tean ainult, et ta pole siinne laps.“ Äkki tädi vaikus, nagu oleks talle tulnud mingi mõte. „Huvitav, kus Hamid küll võiks olla,“ lausus ta ärevalt. „Olen sageli mõelnud, et neil kahel lapsel on mingi side – ma arvan, et tema võiks aidata meil lahenduse leida.“

Hulk poisse oli kogunenud, et näha, mis seal toimus, kuid ükski neist ei teadnud öelda, kus Hamid võiks olla. Hommikul oli ta olnud töökohal ja hiljem oli teda nähtud mägedesse suunduvat. Poisid olid nõus teda otsima minema ja olid kindlad, et rikas inglane neile hästi tasub. Aga ühelgi ei õnnestunud Hamidit leida, sest ta oli kaugel kaljudevahelises kuristikus. Tal oli nii suur hirm kasuisaga kohtumise võimaluse ees, et jäi oma varjupaika veel pärast päikeseloojangut ja esmakordselt puudus poiste kokkutulekult misjonäri majas.

Politseis oldi asjast kuuldes viisakad ja kaastundlikud, kuid mitte kuigi lootusrikkad. Nad lubasid helistada valitsuse valvepostile mägedes, et need peaksid silmas suuri teid ja seal liiklejaid, aga ainult pärismaalastele tuntud kõrvalteede osas ei saanud nad midagi ette võtta. Ja pealegi, kui laps olekski üles leitud, ei saanud keegi kindlaks teha, et ta ei kuulunud nimelt neile, kes ta ära viisid. Neid võis vastutusele võtta

lapse rõivaste varastamise tõttu, aga laps ise... Politseinik kehtitas väljendusrikkalt õlgu, kergitas kulme, laskis pea ühele õlale ja laiutas käsi. Siin ei olnud enam midagi öelda.

Teha polnud midagi ja nad läksid tagasi tädi Roosmari majja, et juua teed, sest nad kõik olid olnud liiga erutatud ja tegevuses, et mõelda lõunasöögile. Kuid kellelgi ei olnud nälga ja peagi isa ja ema tõusid, et lahkuda. Kahvatu ja õnnetu Jenny järgnes neile. Ikka veel ei julgenud ta tädile otsa vaadata, kuigi see tõepoolest ei mõelnudki Jenny sõnakuulmatusele. Ta mõtles ainult sellele, mis küll oli juhtunud Kinzaga.

Roosmari oli rõõmus, et võis nüüd olla üksinda. Ta koristas teelaua, tuli tagasi väikesesse tuppja ja põlvitas, et palvetada Kinza pärast. Aga väike kassipoeg hüples tema kõrval, näugumisega kutsudes oma väikest mängukaaslast. Padja all, millel misjonär põlvitas, tundus olevat midagi kõva ja nukulist – Kinza puunukk. Misjonär vaatas ruumis ringi ja nägi seal Kinza palli, Kinza magamismadratsit, Kinza maiustustekarpi, mille Jenny oli talle toonud. Kuhu ta ka ei vaadanud, kõikjal olid jäljed sellest armsast kadunud lapsest. Roosmari pani pea kätele ja suur hirm haaras teda. Kus on Kinza? Mis temast saab? Kui hirmunud ja täis koduigatsust võib ta olla, kui abitu selles metsikus pimeduses!

„Oh Jumal,“ hüüdis misjonär, „varja teda; luba, et ta ei oleks hirmunud ega vigastatud, too teda ka õnnelikult minule tagasi.“

Äkki kuulis ta oma selja taga ohkamist. Ta märkas, et pole toas üksi. Ta vaatas ruttu üles ja nägi uksele Jennyt, kahvatut ja nutust paistes silmadega.

„Jenny!“ hüüdis tädi üllatunult. „Kas ema teab, et sa siia tulid?“

„Jah,“ vastas Jenny neelatades. „Ma ütlesin talle, et pean sind üksinda nägema ja siis ema tõi mind välisuksele. Sa olid unustanud sellele riivi ette lükata ja nii ma tulin sisse ja ema palus, et sa mind tagasi hotelli saadaksid, kui oled jutud minuga lõpetanud... ja ma arvan, et sa ei taha mind üldsegi näha... sest et... sest et... kõik see, mis juhtus Kinzaga, oli

minu süü... ja, oh tädike, mida pean ma küll tegema?“

Viimased sõnad tulid uue pisaratepurske saatel ja tädi Roosmari tõmbas väikese väriseva tüdruku tuppa, sulges ukse ja istus lapse kõrvale.

„Teha ei saa sina, Jenny, mitte midagi,“ ütles ta õrnalt, „aga Jumal armastab väikest Kinzat rohkem kui meie ja Tema võib kõik teha. Põlvitagem ja palugem Jumalat üheskoos, et Ta kaitseks, lohutaks ja hoiaks väikest Kinzat.“

Nad põlvitasid kõrvuti ja tädi andis Kinza Hea Karjase kätte. Jenny kuulas ja imetles, olles murelikum kui kunagi enne. Ta mõtles endamisi, et tädi Roosmaril on küll hea elada. Kui midagi hirmsat juhtus, siis tädil oli varjupaik – koht, kus ta igal ajal võis leida andestust, rahu ja lohutust. Jennyl sellist varjupaika ei olnud. Ta tundis end olevat suletud sügavasse pimedusse. Kui Kinza tõeliselt kaduma jääks, siis ei tema ise ega keegi teine võiks seda temale andestada.

Esmakordselt olid tema sõnakuulmatusel nii tõsised tagajärjed ja paistis, et nende eest ei ole kuhugi põgeneda. Peaaegu igal päeval oli ta olnud isekas ja oma tahtmist ka saanud; ning märatsenud, kui ei saanud, aga isa ja ema olid alati kenad ja mõistvad, pidades meeles seda, et Jenny oli kolm kuud haige olnud. Nüüd ta siis oli liigne kord olnud sõnakuulmatu.

„Kui ometi Kinza tuleks tagasi,“ ütles Jenny mõttes, „siis ma ei oleks enam iialgi sõnakuulmatu ja paha. Siis ma oleksin hea ikka ja igavesti.“

17

Roosmari veetis suurema osa päevast Hamidit otsides, kuid Hamid olid otsustanud ennast varjata. Vara hommikul, kui ta oli kuulnud, et misjonär väga soovib temaga kokku saada, katkestas ta oma töö ja pages jälle mägedesse. Miks vajab misjonär teda just nüüd? Võib-olla oli kasuisa rääkinud misjonäri ja too tahtis anda teda isale välja? Igatahes oli asi kahtlane ja Hamid otsustas misjonärist eemale hoida.

Tema jaoks oli see küsimus aga väga tõsine. Kui ta kuulis poistelt, et Hamid on läinud mägedesse, asus ta teele just enne päikeseloojangut ja peitis end suure väravakaare tugisamba taha, sest arvas, et poiss sealtkaudu tagasi tuleb. Tal ei tulnudki kaua oodata. Enne kui läänetaevas valgus kustus, lipsas üks väike väsinud kuju läbi varjude. Misjonär haaras kinni särki jäänustest.

Esialgu rabeles poiss metsikult, aga ära tundnud misjonäri hääle, rahunes ta ja jäi vaikselt seisma. „Hamid,“ ütles misjonär paluvalt, „Kinza on kadunud. Palun, kas sa võid mulle abiks olla tema ülesleidmisel? Oskad sa arvata, kuhu ta kadus?“

Misjonär hoidis Hamidit kõvasti kinni ja poiss seisis kangena tema ees, vaadates talle ebakindlalt otsa. Algul ta oli liiga vapustatud, et olla suuteline mõtteid koguma, aga vähehaaval hakkas tema peas selginema ja ta sai asjast aru. Kui Kinza on kadunud, siis kindlasti kasuisa oli ta viinud koju ja kuna misjonär otsis Kinzat, siis ta igatahes ei teadnud nende kasuisast midagi. Siiski tundus Hamidile, et kui tema praegu midagi räägiks, siis oleks see ohtlik, sest see võiks teda viia kontakti politseiga ja iga hulkurpoiss hoidub politseiga kokkupuutest. See võiks ka tuua kokkupuute tema perekonnaga, aga võib olla ka lihtsalt lõks. Igal juhul oli ohutum teeselda mitteteadmist ja sellega üldse mitte tegemist teha.

Aga ometi – kui ta ikkagi keelduks rääkimast, siis Kinza

kindlasti jääski kadunuks ja kõik tema senised pingutused oleksid olnud asjatud. Kinza oli olnud nii õnnelik, nii rõõmus, nii söönud, nii kindlustatud. Nüüd ta müüakse kerjusele – sest milleks muuks ta kasuisa teda vajas? - ja nüüd ei saa Hamid teda enam kaitsta.

„Ma ei tea sellest asjast midagi,“ ütles Hamid sõjakalt pärast pikka vaikust. Aga tema silmad võlvkäigu valguses olid heledad ja säravad nutmata pisaratest Kinza pärast. Neid silmi nähes ja poisi vaikimist mõistes sai misjonär aru, et poiss teadis mõndagi, aga seda temalt kätte saada oli igatahes kohutavalt raske. Asjale tuli läheneda äärmise hoolikuse ja taktitundega.

„Mingem koju ja söögem koos õhtust,“ ütles misjonär vaigistavalt ja me võime sellest asjast kodus rääkida. Sa kindlasti oled näljane ja pärast pikka päeva mägedes viibimisest väsinud.“

Hamid oli lõunal oma jämedat leivatükki jaganud ühe karjapoisiga ja peale selle polnud ta söönud midagi eelmisest õhtust saadik. Töökoha ja töötasu oli ta kaotanud ja oli praegu metsikult näljane nagu hunt. Hamidi sisemuses oli näriv valu ja kui ta ei võtaks vastu misjonäri pakkumist, siis oleks väga vähe lootust täna veel süüa saada. Oli küll järelemõtlematu tegu minna misjonäri majja, sest seal võiks ta ikkagi lõksu langeda, aga keegi teda rääkima panna küll ei oleks saanud. Näljatunne võitis ettevaatuse. Ta pistis oma määrdunud käe misjonäri pihku, kes haaras selle tugevasti ja laskis ta särgiturjast lahti. Misjonär hoidis poisi käest kinni kuni nad jõudsid majja ja lukustas ukse enese tagant.

Ta juhtis Hamidi trepist üles sinna tupp, kus poiss oli kord näinud Kinzat magamas ja nüüd istus Hamid erutusest matile, pingul ja ärevil. Ta nuusutas vaimustatult, sest tulel oli pott, millest tõusis kogu maja täitvat kuuma riisi ja õlis keedetud juurvilja lõhna. Misjonär tõi poisile kausitäie auravat toitu ja suure tüki leiba, võttis ka endale toitu ja istus matile poisi kõrvale.

Misjonär ei küsitlenud Hamidit söömise ajal, sest see oli täiesti süvenenud söömisel, kuid ta vaatles poissi mõtlikult.

Too oli väliselt Kinzaga väga sarnane – samasugused tumedad säravad laia vahega silmad laia lauba all; samasugune südamekujuline nägu, laiad põsesarnad teravnemas kauniltvormitud väikeseks lõuaks; samasugune otsustavajooneline suu. Misjonär ootas, kuni viimne tilk maitsvast toidust oli otsas ja kauss puhtaks tehtud leivatükikesega. Siis ütles misjonär väliselt väga kindlalt, kuid sisemise ebakindlusega: „Hamid, kas sa tead, kes varastas ära su väikese õekese Kinza? Kui sa tead, siis pead seda mulle ütleva, sest mina tahan teda jälle tagasi saada.“

Misjonär oli väga väsinud, ülepingutatud ja kartis, et ta seda küsimust esitades tegi vea. Tema muidu nii kindel hääl hakkas selle küsimuse lõpul värisema ja just see värin kinnitas Hamidile, et siin ei ole tegemist mingi trikiga, ega tema lõksu püüdmisega. See oli aus karje armastavast südamest. Hamid puges lähemale ja küürutas misjonäri põlvede juurde, tõstes oma õhetava näo tema poole.

„Ma arvan, et mu kasuisa võttis ta kaasa,“ vastas poiss. „Ma nägin, kuidas kasuisa eile turul Kinzat vahtis. Ta järgnes Kinzale üle turuplatsi, kuid ma arvasin, et teie juures on Kinzal julge.“

Kuigi misjonär oli vapustatud oma edust, ei näidanud ta seda välja. Iga vale liigutus paneks poisi suu kinni. Misjonär rääkis edasi väga vaikselt. „Kus sinu kasuisa elab?“

Hamid lausus küla nime.

„Kas ta ei teadnud, et Kinza oli minuga?“

„Ei.“

Misjonär esitas uue küsimuse. „Miks sa asetasiid Kinza minu maja esikusse tol ööl?“

„Ema käskis.“

„Miks?“

„Isa ei tahtnud Kinzat. Ta oli valmis Kinza kerjusele ära müüma. Seal oleks Kinza olnud väga õnnetu ja seepärast saatis ema ta teie juurde.“

„Ja nüüd?“

„Isa tahab teda kindlasti kerjusele ära müüa. Isa tahab raha.“

Misjonär värises. Kinza väljavaated olid palju halvemad kui oleks osanud arvata. Ta tuli kindlasti päästa. Misjonär jätkas vaikselt küsitlemist:

„Kui kaugel on see küla?“

„Hobusega kulub kaks päeva, aga mu kasuisa kindlasti tuli veomasinaga. Siis kulub sõiduks ainult kuus tundi.“

„Aga sina – kuidas sina tulid?“

„Osalt veoautoga, enamasti jalgsi.“

„Ja Kinza?“

„Minu seljas.“

Hamid rääkis sellest niisugusel toonil, nagu oleks jutt väikesest jalutuskaigust linnatänaval ja misjonär imetles tema julgust. Poiss, kes oli nii paljuga riskeerinud Kinza pärast, aitab teda nüüd kindlasti.

„Ja kui ma läheksin sinu kodukülla ja pakuksin su isale rohkem raha kui see kerjus lubas – kas siis isa laseks mul Kinza tagasi osta?“

„Ma ei tea, võib-olla. Aga kuidas te leiaksite üles õige maja? Selle küla mõnede majade vahel on mäed.“

„Sa peaksid minuga kaasa tulema ja mulle näitama.“

„Ma ei saa tulla. Isa peksaks mind hirmsasti, kui ma koju läheksin.“

„Sul ei tarvitse tulla koju. Näita mulle seda maja kaugelt.“

„Külas tunneb mind igaüks. Nad räägivad isale ära.“

„Me jõuame sinna inglase autoga pärast päikeseloojangut. Pimeduses ei näe sind keegi. Sa kindlasti teed seda Kinza päästmiseks?“

Misjonär kummardus oma ärevuses ettepoole ja pani käed poisi õlgadele. Poiss istus seal ja kratsis mõtlikult pead, võideldes pisaratega.

„Hamid,“ palus misjonär „kui sa ei ole nõus, siis mul pole võimalik Kinzat leida. Siis saab kerjus ta endale, ta kannatab, külmetab ja nälgib suure linna tänavatel ja kogu oma elu peab veetma pimeduses. Kui ta aga pääseb minu juurde tagasi, siis on ta õnnelik, ja ma räägin talle Issandast Jeesusest ja ta kasvab üles valguse ja rõõmuga südames. Ma olen sulle korduvalt rääkinud Jeesusest, Hamid. Kas sa usud Temasse

ikka veel?“

Poiss vaatas misjonärile silma, nägu säramas vaiksest armastusest.

„Ma armastan Issandat Jeesust Kristust väga, väga,“ vastas Hamid lihtsalt. „Ta on minu patud ära võtnud ja teinud mu südame rõõmsaks.“

Misjonär haaras innukalt poisi sõnu.

„Siis võib Ta ära võtta ka su hirmu ja teha su südame julgeks,“ ütles ta. „Jumala Raamatus on öeldud, et täielik armastus viib ära kõik kartuse. Sellel ei ole siis enam südames ruumi. Palume Teda nüüd, Hamid, et Ta võtaks ära sinu hirmu ja päästaks Kinza.“

Hamid sulges sõnakuulelikult silmad ja sirutas välja oma kausikujuliselt kokkupandud käed, nagu oleks ta valmis vastu võtma mingit õnnistust, mis peab ülevalt tulema. Misjonär palvetas ja Hamid kordas tema sõnu ning võttis need omaks. Rääkimise ajal tuli poisile kaks mõtet: kui Jeesus tõesti teda armastas, siis Ta ei luba isal teda peksta ja nii ei oleks tal midagi karta; ja milline lõbu oleks sõita terve pika tee kodukülani inglase suures, kiires, kallis autos!

Juba palve ajal sisendas Püha Vaim temale rõõmsaid, julgeid mõtteid tema murelikku südamesse ja palve lõppedes oli ta täiesti valmis nõustuma misjonäri ettepanekuga. Ta lahkus lõpuks majast mõnusa vaimustuse seisundis. Astudes üle turuplatsi nägi ta ennast juba istumas sirgelt auto akna juures ja uhkelt lehvitamas, ning nägi oma sõpru kadedusest rohelistena teda sõnatult vaatlemas. Ta itsitas lõbusalt ja hüppas õhku. Öö soojad õhuvoolud jahutasid ta palavaid põski ja ta oli täis põnevat seiklusjanu. Ta ei muretsenud selle pärast, millega see seiklus lõppeda võiks. Küllap isa teeb kõik selleks, et raha saada ja küllap misjonär pakub talle rohkem kui kerjus.

Kui Hamid oli majast lahkunud, asus Roosmari hotelli poole teele, et oma plaanist rääkida Jenny isale ja emale. Varahommikust saadik ei olnud ta neid näinud. Siis oli jutt olnud Jenny rahunest ja närvilisusest ning seepärast olid nad otsustanud minna pikemale automatkale mägedesse ja seal ka

lõunastada. Jennyl oli mitu võimatut plaani Kinza päästmiseks ja ta keeldus kaasa sõitmast. Isa siiski sai ta lõpuks autosse, kuid ärasõidul oli Jenny sünge nagu äikesepilv, surutud auto tagaistmele.

Roosmari leidis nende pere hotelli ootesaalist väsinuna ja murelikuna. Nad olid käinud misjonijaama juures, et kuulda, kas on mingit uudist, kuid sel ajal Roosmari oli väljas Hamidit ootamas. Nüüd hüppasid nad kõik püsti ja hüüdsid ärevalt: „Kas midagi on selgunud?“

„Jah,“ vastas Roosmari, suutmata oma erutust tagasi hoida. Ta vajus ühte tühja tugitooli ja ettepoole kummardudes valas välja selle imeliku loo.

„Ma läksin ja leppisin Hamidiga kokku ilma teie teadmata,“ lõpetas ta. „Aga ma olen üsna kindel, et te nõustute, sest olete ju nii kenad Kinza vastu. Peaksime teele asuma homme pärastlõunal. Sõit kestab umbes neli tundi ja siis peaksime sinna jõudma varsti pärast päikeseloojangut. Hamid ütleb, et jalgsi tuleb minna veel osa teed, sest autoga päris nende maja juurde ei pääse. Tagasi saaksime alles varasel hommikutunnil, aga ma arvan, et te seda pahaks ei pane.“

„Muidugi mitte,“ kinnitas ema õhinal. „John võtab kaasa sinu ja Hamidi ning mina jään Jennyga koju. Ma arvan, et tema ei pea kaasa sõitma. Ta võiks ju küll ka autos magada, aga siis peaksime teda äratama südaööl.“

„Aga küllap siis pole lõppu kisal, kui tema peab maha jääma,“ arvas isa. Nende rõõmus õhin kadus ja nad ohkasid murelikult.

„Kas Jenny on voodis?“ küsis Roosmari. „Kas peaksin talle asja selgitama, või magab ta juba?“

Isa ja ema vaatasid teineteisele otsa ja vaikisid silmapilgu. Siis ütles ema:

„Jah, mine räägi sina temaga ja püüa tema meeolelu tõsta. Ta peab sinust lugu ja minust ei ole täna temaga rääkijat. Meil oli vilets päev. Jenny mossitas ja nurises kogu aeg, sest ta ei tahtnud üldse kaasa tulla. Ta tahtis siia jääda ja aidata sul Kinzat otsida. Ma tean, et ta oli haige ja nii edasi, aga

tegelikult käitub ta nagu hellitatud beebi, kui ta ei saa oma tahtmist.“

„Ma saatsin ta voodisse, kui tagasi jõudsimme,“ lisas isa süngelt. „Tema tujutsemine läheb juba liiale. Ta ei ole sellega harjunud, et teda karistatakse ja ma ei tea, millises meeleolus ta praegu on, kui sina tema juurde lähed. Küllap ta põhjustab veel ühe suure segaduse, kui teda ei võeta homme kaasa.“

„Vaene Jenny!“ hüüdis tädi. „Ma lähen vaatama, kas ta on veel ärkvel,“ ja ta läks pikkamööda trepist üles ja koputas uksele.

„Mis sa tahad?“ ütles tusane hääl voodiriiete alt. Ma ei jäänud magama, nagu teie käskisite, ärge arvake.“

„Mina olen, Jenny,“ ütles tädi vaikselt, läks üle toa ja istus tema voodi äärel.

Jenny pistis pea hämmeldunult teki alt välja, sest tädi Roosmari ees tahtis ta alati olla viisakas ning näidata, et ta on meeldiv laps. Igatahes olid ema ja isa tädile rääkinud Jenny käitumisest, aga nüüd tahtis Jenny tädile selgeks teha, et temal, Jennyl, oli õigus. Ema ja isa ei saanud ju temast aru ja olid temale pahased, kui neil hoopis oleks pidanud olema temast kahju. Tädi aga mõistaks teda kindlasti ja oleks temaga kena, nähes, kui halvasti teda koheldi.

„Oh tädi Roosmari,“ hüüdis Jenny valjusti nuttes. „Mul on nii hea meel, et sina tulid! Ma mõtlesin kogu päeva Kinzale.“

„Ei sa mõelnud ühtegi Kinzale,“ vastas tädi väga asjaliku häälega. „Terve päeva sa mõtlesid hoopis enesele ja sellepärast oledki nii õnnetu. Isekad inimesed on alati õnnetud, sest neid solvab alati see, kui nad ei saa oma tahtmist.“

„Ma ei ole isekas,“ ägas Jenny vihaselt. „Sa ei saa minust üldsegi aru, nagu isa ja emagi. Ma mõtlesin ainult sellele, kus Kinza küll võiks olla ja nemad viisid minu siit ära, nii et ma ei saanud kuulda, kui siin oleks olnud mingit uudist.“

„Kui sa oleksid ka midagi kuulnud, siis Kinzat see ei oleks aidanud,“ vastas tädi. „See oleks rahuldanud ainult sinu isiklikku uudishimu. Ja kuna sa ei olnud rahuldatud, siis tegid sa isale ja emale selle päeva nii raskeks ja kui see pole

enesearmastuslik, siis ma ei tea, mis see veel võiks olla.“

Jenny ei osanud nüüd mõelda, kuidas sellele vastata ja nii ta ainult kordas meeleehtlikult: „Sina ei saa aru!“

„Oh, Jenny, Jenny, ma saan sinust väga hästi aru,“ hüüdis tädi äkki põlvitades ja vihast, väikest kuumavat last enda vastu tõmmates. „Ma mõistan, et kuna sa oled alati saanud, mida oled tahtnud ja et ema ja isa on sulle andnud nii palju ilusaid asju ja olnud nii väga head sinuga, sa mõtled, et siin maailmas on tähtis ainult sinu isiklik heaolu. Sinu süda on nagu väike kinnine ring, mille keskuseks oled sina ise ja alati, kui midagi juhtub sind segama või sulle haiget tegema, siis sa mõtled, et maailm läheb hukka. Kui sa, Jenny, vanemaks saad, siis sa koged, et on palju asju, mis segavad sind ja teevad sulle valu. Kui sa jääd selliseks, nagu oled praegu, siis saab sinust väga õnnetu ja teiste poolt mitteamastatud inimene. Sest sinul ei ole aega ega ruumi armastada kedagi õigesti, sest kõik sinu armastus on pühendatud ainult sinule enesele.“

Jenny kuulas üsna vaikselt. Temaga polnud veel keegi niiviisi rääkinud. Ema ja isa lõpetasid tavaliselt oma jutud pahandustest, öeldes: „Pole midagi, kallid, me oleme kindlad, et sa ei mõelnud seda halvasti. Unustagem see!“

Aga võib-olla oli Roosmaril osalt ka õigus. Oli nii paha seda meenutada, kui sageli ta oli olnud väga-väga õnnetu, sest alati lihtsalt polnud võimalik saada oma tahtmist. Oleks vist küll tore olla selline laps, kes on alati õnnelik ega tee sellest väljagi, kui kõik ei lähe tema tahtmise kohaselt. Nende koolis oli üks tüdruk, kes tahtis õppida ratsutamist ja soovis endale peoks uut kleiti, kuid ta ei saanud ei seda ega teist, sest isal ei olnud selleks küllaldaselt raha. Siiski oli see tüdruk jäänud rahulikuks ja lõbutsenud peol oma õe vanas kleidis. Jenny ei suutnud seda mõista ja arvas, et see laps on loodud teistest erinevaks.

„Ma ei saa sinna midagi parata, et paljud asjad mulle meeldivad,“ ütles Jenny arukal häälel. „ja ma armastan inimesi. Ma armastan ema ja isa ja sind ja Kinzat ja paljusid teisi.“

„Aga ainult nii kaua, kui teeme sinu tahtmist,“ vastas tädi.

„Kui me ei käitu nii, nagu sina soovid, siis sa üsna hoolimatult kurvastad meid, nagu tegid täna ema ja isaga.“

Jenny vaikis, kuid ta oli tõmbunud põlvitavale tädile väga lähedale. Polnud mingit mõtet ennast tädile näidata imetlusväärseks, sest kindlasti teadis tädi temast kõike ja imelikul kombel tundis Jenny selle teadmise üle imelikku rahuldust. Ta tunnetas äkki, et võib jätta kõik teeskluse ja pretensioonikuse ning väljendada oma tõelist ning endalegi vahest arusaamatut põhi-igatsust, mis on iga lapse südames.

„Ma tahaksin olla hea ja õnnelik,“ sosistas ta, „ja ma tahaksin teha ema õnnelikuks. Aga ma ei tea. Mul on nii palju soove ja nende mittetäitumine teeb mind tagedaks.“

„Jah,“ nõustus tädi mõtlikult, „mina tean. Meie oma „mina“, selle tahtmiste ja soovidega on väga raske välja lülitada meie mõtete keskusest. Tõepoolest, ma tean selleks ainult üht võimalust: paluda Issandat Jeesust tulla südamesse keskele kohale, et Tema soovid valitseksid meis ja meie oma „mina“ tahtmised kaoksid. Algul pole see muidugi kerge, sest su oma „mina“ ajab oma tahtmist ja sa pead aina kordama: „Mitte minu, vaid Sinu tahe, Jeesus!“ Aga aegamööda sünnib imelik asi. Kui õpime tundma Issandat Jeesust ja kõneleme Temaga, siis hakkame armastama Teda nii väga, et Tema soovid muutuvad meie soovideks ja meiegi hakkame tahtma ainult seda, mida tahaks Tema. Piiblis on öeldud, et kui tahame sama, mida tahab Jeesus, siis on meil vaja ainult paluda, ja me saame selle. Siis aga oleme täiuslikult rahuldatud, õnnelikud inimesed.“

„Ma ei tea, kuidas sa seda mõtled?“ küsis Jenny murelikult.

„Ei,“ nõustus tädi. „See kõik kõlab kuidagi raskepäraselt, eks ole? Siiski on see üsna lihtne, kui mõtled niiviisi: See kõik algab nii, et palud Issandat Jeesust andestada sulle ja ära võtta su isekus ning tulla elama sinu südamesse. Kui Ta tuleb, siis hakkad armastama Teda, sest Tema armastab sind nii väga. Sa ju soovid vaadata ikka neid inimesi ja olla nende lähedal, keda sa armastad. Kui sa vaatad Jeesusele ja tuled Tema lähedale, siis muutud Tema sarnaseks ja soovid, et Tema soovid saaksid

sinu soovideks. See on nagu vaatamine millelegi väga säravale, mis peegeldab oma valgust sinule nii, et sinagi hakkad särama.“

„Jah, ma saan aru,“ ütles Jenny üsna unise häälega. Nutt oli lakanud ja ta lebas väga vaikselt. Tädi ootas veidi ja ütles siis: „Õieti ma tuln sulle rääkima mõnda uudist Kinzast. Me avastasime, kuhu ta on viidud, ja homme su isa, Hamid ja mina läheme tema koju ning püüame mõjutada tema isa, et ta annaks Kinza meile tagasi.“

„Oi, kus? Millal? Kuidas?“ hüüdis Jenny, hüpates voodis. „Räägi ruttu sellest kõigest! Kas mina võin ka kaasa tulla?“

„Ei,“ lausus tädi, „sina ei või. Ema ütleb, et me jääme väga hiljaks, ja pärismaalaste külla minekuks on parem, kui meid on vähem. Sinul on nüüd hea võimalus näidata sõnakuulmist ilma trosti ja pahameelela. Nüüd ma jutustan sulle, kuidas ma seda kõike teada sain,“ ja kui ta jutustas, lebas Jenny vaikselt ja kuulas erilisel alandliku meelega seda lugu.

Paistis, et kõik läks lõpuks hästi, kuigi tema ei olnud seda ära teeninud. Möödunud ööl oli ta teinud midagi lubaduse taolist - „Kui Kinza tuleb tagasi, siis mina olen hea ja sõnakuulelik ikka ja igavesti.“

„Tädike,“ sosistas ta kahetsevalt, nagu pooleldi patja peidetud, „palu, et ema tuleks siia. Ma tahan vabandada tema ees ja öelda talle, et olen homme hea laps.“

18

Järgmine päev koitis säravana ja selgena ja päästemeeskond asus teele vara päraastlõunal. Jenny, kes tegelikult oli äärmiselt pettunud, et kaasa ei võetud, oli siiski otsustanud käituda kõige paremini, ta seisis päikesepaistelisel turuplatsil ja lehvitas lahkujaile. Hamid oli unustanud kõik mured suure põnevuse pärast, et võis viibida ilusas autos. Ta istus nagu mõni väike kuninglik kõrgus auto tagaistmel ja noogutas armulikult teistele põngerjatele, kes ammuli sui ja imetledes jooksid auto järele. Kaugele alla piki teed nad järgnesid karjudes ja hõigeldes, paljad jalad vilkumas, räbalad lehvimas, kuni auto lisas kiirust ja tormas nende eest ära. Hamid pistis oma põetud pea kaugele aknast välja ja kisas võidukalt. Tädi Roosmari tõmbas ta tagasi istmele.

See oli tore sõit. Hamid meenutas kuuma, tolmust õhku, kui ta aeglaselt, vaevaga liikudes oli tõusnud samale valgele mäele, kandes Kinzat seljas. Siis oli ta olnud liialt väsinud selleks, et vaadata ringi ja imetleda mäelt avanevat vaadet, aga nüüd ta püüdis ahnelt silmadega haarata kõike ja kargles autos ühest küljest teise nagu taltsutatud ahv puuris. Kuhu ta iganes vaatas, nägi ta mäenõlvakul noori nisupõlde ja säravaid lillevälju. Väikesed ojad vahutasid mäest alla, et kohtuda jõega, mis sinise viiruna lookles all orus oleandrite vahel.

Nad jõudsid tasasele teele orus ja auto kihutas valgeõieliste põõsastega kaetud küngaste vahel. Kuldne õhk oli raske õite lõhnast ja Hamid, tundes äkki üliväsimust oma raskete pingutuste järel, tõmbus kerra auto istmele ja vajus raskesse unne... Ta magas mõnda aega ja nägi ärgates, et auto peatub mäeharjal. Kuhu ta iganes ka ei vaadanud – tahapoole, ettepoole, paremale, vasakule – olid vaid mäed ja mäed. Inglise ja misjonär jõid termosest teed ja sõid võileibu. Hamid tõstis pea üles üle istme seljatoe näitamaks oma ärkvelolekut. Temalegi anti suur ümmargune suhkruga kaetud sai. Ta seadis end nahksete patjade vahele ja lakkus kõigepealt

suhkru ära saia pealt, imetledes kas taevast võiks olla veel paremat.

Ainult üks mõte tumestas tema rõõmu. Päike varjus läänepoolsete mägede poole ja hall auto kiirustas tema küla ja isa poole. Suur inglane ja misjonär olid lubanud, et teda hoitakse kindlalt varjul ja seepärast ta eriti ei kartnudki. Aga oli veel üks kurvastav mõte ja ta pani pea kätele auto aknaraamil ja mõtles seda vaikselt: ta sõitis aina lähemale ju ka emale ja ta süda lausa kisendas ema järele. Küll see oleks raske olla emale nii lähedal ja ometi mitte teda näha või temaga rääkida. Kaks suurt pisarat valgusid ta silmadesse ja veeresid alla auto nahkistmeni.

Auto keeras hooga suurele teele, jättes paremale poole ühe väikese linnakese. Nüüd läks tee otse suurema linna poole ja suured sõidukid vurasid neist mööda, sama toredad kui nendegi oma. Hamid unustas ajutiselt oma mured ja kargles jällegi auto ühest äärest teise, olles vaimustuses säravatest autodest ja nende helkivatest akendest. Kui nad ometi võiksid sõita ookeani kaldal olevasse linna, kus olid sadamas suured laevad! Aga ei, veidi aja pärast pöörasid nad mägiteele ja sõitsid võsaga kaetud küngaste vahel, kus orgudes olid pärismaalaste õlgkatustega külad.

Nende mägede taga loojus päike silmipimestavas säras. Lapsed tõid koju oma kitsed ja mõnikord pidi auto peatuma, kui väikese karjuse kaju ja tema kari ületas teed, näides mustana oranži taeva taustal. Siis valgus kahvatus ja hämarus langes ning Hamid võis näha oma kodumäge kauguses. Mäe kohal oli säravas kaks tähte. Poisi süda hakkas pekslema ja suu tundus kuivana. Auto sõitis nüüd aeglasemalt, sest külatee oli kivine ja raputas sõitjaid tugevasti.

Oli üsna pime, kui nad jõudsid hästituntud turuplatsile selle kahisevate eukalüptipuudega ja kuupaistes valendavate valitsushoonetega. Märkamatu sõitsid nad pärismaalaste onnikete taha, kus kivine tee muutus väänlevaks jalgrajaks. Seal jättis Jenny isa auto seisma.

Hamid tuikus autost välja ja jooksis õlipuu taha peitu, kuna misjonär vestles ühe maja uksele seisva poisiga ja palus teda

autot valvata. Hamid tundis seda poissi, aga kuna ta ei soovinud, et keegi teda ära tunneks, siis oli ta tänulik teda ümbritseva pimeduse eest. Hamid ootas, kuni poiss pööras selja tema poole, tuli siis hiilides, nähtamatult välja oma peidupaigast ja sõnalausumata hakkas astuma pikkade sammudega tuttavale teele. Jenny isa ja misjonär ruttasid talle järele.

See oli sama rada, millel ta oli kõndinud kuumadel suveõhtutel, kui kandis Kinzat koju turuplatsilt; siin oli purskkaev, millest ta koos Aahmaga täitis ämbreid päikesetõusu ajal, udustel hommikutel; vasakul oli kalmistu kolme väikese ja kalli hauaga, millel kasvasid kollased saialilled. Otse ees mäetipul hõõgusid küla serval asuvate majakeste tuled. Veel 50 meetrit minna ja Hamid võis näha oma kodu valgustatud ukseava ja sötule punast kuma. Poiss peatus ja viipas saatjad enda kõrvale. Nad hingeldasid kõvasti, sest Hamid oli neist ju palju kärmem.

„Seal,“ sosistas ta, osutades maja poole. „Kolmas maja viigipuu taga. Lükake värav lahti – linki ei ole. Koera ärge kartke, ta on ketis – ja pidage meeles, et ei anna mind isale välja.“

„Jah, Hamid,“ ütles misjonär vahele, „ma luban sulle seda, ja kui isa tuleb auto juurde, siis ole peidus, kuni ta ära läheb. Ilma sinuta me siit ei lahku. Kindlasti kohtume pärastpoole.“

Nad läksid ettevaatlikult kaljusel teel ja Hamid läks kõrvale, et peita end kalmistu põõsaste vahele. Seal roomates meenutas ta oma esimest põgenemist, kui ta oli roninud mäest alla südaööl ja olnud nii kohutavalt hirmu täis kurjade vaimude ees. Nüüd äkki ta taipas, et tal polegi hirmu ja imestas, miks see nii on.

Siiski oli see talle ka varsti selge. Misjonär oli õpetanud talle laulu, mis algas sõnadega: „On olemas ilus maa“. Surm ei olnud puhastatud südametega inimestele mitte varjude ja metsikute vaimude maa – see oli ainult väravaks Jumala kodu valgusesse ja päikesepaistesse. Misjonär oli ka rääkinud, et väikesed lapsed, kellel ei olnud veel hea ja kurja tundmist, olid seal eriti teretulnud ja niisiis olid ka tema vennakesed ja

väike õde seal varjatud, hoitud ja õnnelikud ja seda kõigest hoolimata. Hamid otse soovis, et ta võiks ka seal olla, aga mitte roomata siin väljas, väljatõugatuna kodust, mis ometi oli nii lähedal. Ta igatses sooja tulepaistet, nuuskivaid kitsekesi, Rahmat ja üle kõige – ema. Poisi süda kisendas ema poole. Kindlasti ta kuuleb ja tuleb.

Jenny isa ja Roosmari jõudsid küla ääremajakesteni ja taskulambi valgel läksid mööda mudast rada Hamidi koduni. Keegi ei märganud nende tulekut ja, jõudnud väravani, oli kõik nii, nagu Hamid oli öelnud. Värav avanes väikese naksuga. Nad astusid varjust välja, seistes kõhklevalt ukseavast välja voolavas valguses.

Kuuldus keti kõlinat. Suur must koer hüppas üles ja sikutas ketti. Habemega mees, kes istus ukse vastas, vaatas üles, nägi neid, tõusis ja tuli ukse poole. Toast kuuldus lohisevaid samme, vaikset kiiret pominat ja siis ilmus majaisand naeratades, kummardades, viisakalt tervitades. Ta palus külalisi sisse astuda ja võtta ka osa nende kehvast einest. Tuleku põhjusest võib rääkida hiljem. Kummardudes astusid nad sisse madalast uksest ja seisis väikeses hämaras toas, vaadates ringi.

Tule juures kükitas kurva, kannatliku näoga noor naine. Tema vastu liibus väike tumedate silmadega tüdruk. Varjulises nurgas istus vanem naine, toetudes kokkurullitud tekile. Ta ei tulnud ettepoole, et neid tervitada; ta jäi oma nurka vaiksena ja valvsana.

Majaisand laotas maha lambanaha ja palus oma külalisi istuda seljaga vanema naise poole.

Kinzast ei olnud mingit märki ja misjonäri süda tõmbus kokku – võib-olla oli nende sõit asjatu.

Väljendades viisakat üllatust nii hilise külaskäigu üle, käskis musta habemega mees noorel naisel serveerida külalistele kuuma münditeed. Teejoomise ajal päris mees nende tuleku põhjust.

„Ma tulin otsima sinu väikest pimedat tütrekest Kinzat,“ vastas misjonär kindla häälega. „Ta vend andis ta minu hoolde umbes seitse kuud tagasi. Ma hakkasin seda last väga

armastama ja tahaksin teda tagasi saada. Ta on terve laps ja olgu nii, nagu teie tahate, kuid ma olen nõus maksma tema eest – ja muidugi võib lapse ema tulla ja külastada teda vahetevahel.

Pisut aega valitses vaikus, kuna kasuisa kõhkles, olles hämmeldunud misjonäri kindlast häälest. Misjonär oli rääkinud rahast ja isa oli raha pärast kõigeiks valmis. Kindlasti maksab misjonär talle rohkem kui kerjus. Teisest küljest vaadatuna võiks ta sattuda raskustesse lapse äratoomise pärast ja tema rõivaste pärast. Kinza oli koju jõudnud pimedas, määsitud kartulikotti ja keegi ei olnud teda veel näinud. Täna hommikul oli kasuisa Kinza ilusad riided müünud ühele hispaanlasele. Ei võinud nii palju riskida. Kasuisa manas näole metsiku imestuse ilme ja sirutas välja käed, peopesad ülespoole.

„Ma ei tea sellest lapsest midagi,“ kinnitas ta solvunud häälel. „Tõsi, ta vend varastas ta ära umbes seitse kuud tagasi, aga selle aja jooksul ma ei ole teda näinud ega temast midagi kuulnud. Kui poiss ütles, et see on tema kodu, siis ta rääkis õigust, aga last siin ei ole ja mina ei tea, kus ta on. Kui kuulen temast midagi, siis toon ta rõõmuga teile tagasi.“

Järgnes pikk vaikus. Roosmari pilk kohtus noore naise omaga, kes istus teisel pool tuld. See pilk oli pingsalt suunatud misjonärile ja viimasele näis, nagu oleks noor nõrgalt noogutanud vana naise suunas.

Roosmari pöördus ja vaatas ruumis ringi. Oli ainult üks võimalik peidupaik Kinza jaoks ja selleks võis olla tekirull vana naise taga. Unustades igasuguse viisakuse tõsis Roosmari püsti, läks ruumi hämarasse nurka ja hüüdis nii valjusti kui suutis kolm korda Kinza nime.

Mees tõsis ka, hirmust kahvatu. Vana naine sikutas matti, kuid oli juba hilja. Kinza, kes oli äkki ära võetud ema sülest ja pandud külmale põrandale, oli ainult kergelt uinunud. Kuuldes hästituntud, väga armast häält, hüppas ta üles ja hüüatas valjusti vastuseks. Vana naine tahtis teda maha suruda, kuid metsik rabelemine teki all andis ta ära. Roosmari peaaegu tõstis vana naise tee pealt eest ära, lükkas katte tagasi

ja järgmisel momendil oli Kinza misjonäri süles, haarates temast kinni nii kramplikult, nagu ei tahaks ta iialgi enam lahti lasta.

Kinza rõõm oli kirjeldamatu. Kõik jube hirm oli möödas ja ta oli jälle kaitsja tugevates kätes. Viimased kaks ja pool päeva olid olnud nagu luupainaja täis rappumist ja külmetamist, kui ta pidi terve öö kartulikotti mähituna lebama veoauto põhjal. Kinzat löödi, kui ta nuttis näljast, kartusest ja segadusest. Karedad käed olid teda haaranud ema sülest. Aga nüüd oli see kõik möödas. Armas hääli oli teda tagasi viinud kindlasse varjupaika ja Kinza oli veendunud, et mitte keegi ei saa teda sealt enam kätte. Kõik pinge kadus nüüd ja saabus rahu. Roosmari pöördus ja vaatas kasuisale silma.

See oli tõusnud ähvardavana, nagu kahvatu vihast ja hirmust. Jenny isa tõusis ka, valmis asjasse sekkuma. Ta oli suurekasvuline ja Si Mohamed otsustas momentselt, et tema ainsaks lootuseks on lahkesti järele anda ning asjast nii head kasu kui võimalik lõigata. Ta tegi näo, nagu tunneks ta rõõmu Kinza rõõmust.

„Näete,“ ütles ta närviliselt naerdes, „te leidsite ta üles ja nüüd peabki ta saama teile tütreks. Teie sobite temaga hästi ja teie juures on ta rahul ja õnnelik. Mida te nüüd pakuksite tema eest? Ja siis kuulub ta teile.“

Roosmari, kes kõik üksikasjad oli Hamidi käest välja uurinud, nimetas summa, mis oli märgatavalt suurem kerjuse pakutust. Si Mohamed, kartes, et ka rõivastest võiks juttu tulla, ja kõigest südamest soovides nii ruttu kui võimalik vabaneda nii ebasoovitud külalistest, nõustus kohe selle pakkumisega. Ta tuli tasu kätte saama, näol viisakas naeratus, et Kinzat nii austatakse. Kinza aga, kuuldes temale nii kardetud häält lähenemas, karjatas ning võttis kõvasti misjonäri kaela ümbert kinni, surudes end hirmunult tema vastu.

Roosmari andis raha üle ja kummardus kohkunud lapse kohale. „Kõik on korras, Kinza,“ sosistas ta. „Ära karda. Tema ei tohi sind puudutada. Nüüd oled sa minu väike tüdruk.“

Ja Kinza, julgustatud ja usaldav, pani kaks sõrme suhu ning lebas vaikselt ja rahulikult. Ta ei teadnud, et pikk teekond oli ette võetud nimelt tema pärast ja et see suur rahasumma oli makstud tema tagasisaamiseks. Kuid armas hääl, mis ei olnud iialgi teda petnud, ütles: „Ära karda, nüüd oled sa minu väike tüdruk.“ Kinza ei kartnud enam. Sealsamas oma vaenlase silma all, puhates oma sõbra süles, uinus Kinza rahulikult magama.

Nüüd ei olnud teha muud, kui lahkuda nii kiiresti kui võimalik, et vältida edasisi võimalikke pahandusi. Roosmari ütles lühidalt: „Head aega!“ vanale naisele ja kasuisale ja pöördus, et rääkida Hamidi emaga, kuid tema iste sütepoti juures oli tühi. Seal istus ainult väike tüdruk, valvas ja tõsine pilk suuris silmis. Ema oli lipsanud märkamatuult välja siis, kui raha-asja õiendati ja hoolimata abikaasa vihast või sellest, et selline käitumine oli mõeldamatu, ruttas ta järsku rada mööda külast välja, komistades pimedas, hüüdes õrnalt ja hingetult oma poega.

Ta oletas, et Hamid on lähedal, sest kuidas nad muidu oleksid õige maja leidnud? Aga isegi nüüd ta võpatas, kui väike valgeis rõivais kuju, nagu haldjas kalmistut ümbritsevate õlipuude valjust välja lipsas ja tema kätt suudles. Ema tõmbas kartlikult poisi tagasi puude kaitsvasse varju ning minnes küürutades vana krobeline puu tüveni, vaatas ta üksikasjalikult poisi ülespoole pööratud nägu täis igatsusvalu. „Väike poeg, väike poeg!“ sosistas ta, sest teadis, et nende aeg oli lühike, „kas sinuga on kõik hästi? Kas midagi ei ole halvasti?“

„Mul ei ole midagi halvasti!“ sosistas poiss. „Ma töötan linnas ja kõik on hästi – aga Kinza – ja mu isa – kas nad said Kinza kätte?“

Ema noogutas. „Inglise misjonär maksis Kinza eest ja võtab ta nüüd kaasa kui oma tütre. Ma ei karda enam Kinza pärast. Temaga on kõik hästi, ta ei pea iialgi kannatama, peksta saama või kerjama. Aga sina, väike poeg, tule tagasi mu juurde. Ma tunnen sinust suurt puudust.“

Hamid vangutas aeglaselt pead. „Ma ei julge,“ sosistas ta.

„Isa peksab mind surnuks. Mul on töö ja võin elada ning misjonär annab meile õhtusöögi. Peale selle – tal on raamat, milles räägitakse Jeesusest, sellest, kellest ta sinule kord rääkis, kes võttis lapsi sülle, ja selles raamatus on näidatud Jumala tee, mis viib taevasse. Misjonär räägib meile sellest raamatust. See teeb mu südame õnnelikuks ja ma pean sellest rohkem kuulma.“

Poiss rääkis väga tõsiselt ja ema tõmbas ta tihedalt enese vastu. Hamid oli kasvanud pikemaks, aga ta oli nii kõhn, ja emale tundus ta ikka veel olevat väike poiss. Ometi oli ta oma käe peal leidnud tee õnnele. Üks kuukiir oli tunginud läbi hõbedaste lehtede ja ema võis näha, kuidas poisi nägu seda rääkides särama lõi. Kui ometi ka tema võiks minna pojaga koos! Temal ei olnud mingit õnne.

„Siis pead sa tulema kunagi ja sellest mulle rääkima,“ palus ema. „Ka mina tahaksin olla õnnelik. Ega isa sind ei peksa, sest ta peab nüüd palkama võõra poisi kitsekarjaseks ja ta on sageli nurisenud, et sind ei ole siin abiks. Tal on hea meel nähes sind tagasi tulevat.“

Hamid pani pea ema õla vastu ja istus vaikselt, aga ta mõte töötas ägedalt. Ta oli väsinud hulkumisest, ringirändamisest ja ise enese eest hoolitsemisest, oli väsinud olemast mees enne õiget aega. Praegu oli ta suurimaks sooviks olla jällegi väike poiss, kes häbenematult toetub pimeduses veidi ema najale ja siis kaitstult koju läheb.

Aga seda tehes ei õpiks ta iialgi lugema sellest raamatust ja võib-olla unustaks tee taevasse. Ka oli ta ikka veel hirmul isa ees. Aeglaselt, pärast pikka vaikust võttis ta ennast kokku ja sosistas:

„Praegu ma lähen tagasi ja õpin lugema sellest raamatust, mis räägib taevateest. Aga kui lõikus on käes, siis tulen tagasi ja jutustan sulle kõik, ainult et isa mind ei peksaks!“

Teel kuuldus samme ja taskulambi valgus ulatus nendeni. Nad tõusid kiiresti ja tulid heledasse kuuvalgusesse. Ema kummardus ja suudles oma magavat väiksekest põgusalt, sosistas õnnistuse misjonärile ja andis pojale kätt. Siis pöördus ta sõnatult märke ja läks rahulikult ning kartmatult

vastu karistusele, mis teda ees ootas. Kinza oli nüüd igaveseks kindlas kohas ja ta oli näinud oma väikest poega. Temaga oli kõik korras ja ta oli lubanud tulla koju. Muu ei olnudki oluline.

Väike seltskond kiirustas oru poole. Jenny isa oli võtnud Kinza sülle ja Roosmari hoidis taskulampi. Hamid ruttas ees, kuna ta tundis iga osakest sellest teest. Nad olid jõudnud peaaegu autoni, kui kuulsid tagant kiireid samme ja vihaseid hüüdeid. See oli Si Mohamed, kes tuli oma ärajooksnud pojale järele. Mehes äratas kahtlust naise kadumine. Vaikne rõõm, mis säras naise näol pärast tagasipöördumist kinnitas mehe kahtlusi.

„See on isa!“ hingeldas Hamid ja tormas auto poole nagu jänes põgeneb jahimehe eest. Leides autoukse lukustatuna, seisis ta üles ja alla hüpeldes, hirmust piiksudes. Misjonär oli vaid paari sekundi võrra temast tagapool ja suur inglane paiskas Kinza misjonäri kätte, nagu oleks ta vaid riiderull, pani võtme lukuauku, hüppas esiistmele, vajutas starterile ja avas tagumise ukse. Misjonär Kinzaga ja Hamid paiskusid ühekorraga autosse ja samal momendil hakkas auto võidukalt möirates liikuma. Kolmekümnemiilise tunnikiiirusega tormati mööda tühjast turuplatsist hirmsasti rappudes. Si Mohamed jäi üksinda seisma oma varjuga eukalüptide alla väga vihase ja hingetuna, kuna tema häbematu kasupoeg viskus seljakile vastu säravaid nahkpatju ja puhkes naerma.

Viis minutit hiljem olid nad juba istumas mugavalt ja olid üle saanud hirmust. Kinza magas sügavalt ja rahulikult, väsinuna kolme viimase päeva hirmudest ja ebakindlusest.

Hamid pani oma käed akna äärel ja vaatles kaht oma kodu kohal kõrguvat mäetippu. Ta teadis, et tuleb tagasi, tuleb üksinda ja jalgsi ühel suveõhtul, kui põllud on valmis lõikuseks. Ja siis ta ei karda, sest Jeesus on öelnud: „Mina olen maailma valgus; kes minu järel käib, see ei käi pimeduses, vaid temal peab olema eluvalgus.“

19

Sel ajal kui Hamid kihutas autos vastu seiklustele, veetis Jenny selle pika päeva kodus. Sel õhtul oli tal palju aega mõtlemiseks ja lilli korjates püüdis ta meenutada, mida tädi Roosmari oli öelnud viletsast elust väljapääsemise kohta.

Kui ta ainult oleks rohkem teadnud Issandast Jeesusest, või kui tal ainult oleks Piibel ja ta võiks lugeda Temast! Jenny mõtted tegelesid üsna ähmaselt pildiga, mis oli dispanseri seinal ja see siiski kinnitas teda. Issand Jeesus oli nii täis armastust, et lapsed ei kartnud Teda ja Ta tahtis tulla Jenny külma, suletud südamesse ning täita seda valgusega – lohutades, andestades, parandades. Ja vähehaaval, võib-olla üsna ruttu tema kuri, hellitatud, tühine väike „mina“ annab aset aulisele külalisele. Siis temast, Jennyst, hakkab välja särama selle aulise Issanda tugev, rõõmus, armastav lähedus ja tema ise muutub ka tugevaks, rõõmsaks ja armastavaks. „Nagu oleks asetatud põlev küünal tühja laternasse, nii säravad sealt välja valgusekiired,“ oli öelnud tädi Roosmari. Jennyle oli see lause hästi meelde jäänud.

„Palun, tule, palun, tule,“ sosistas Jenny ja pööras näo täis ootust päikese poole, nagu avatud lill. Siis kuulis ta ema häält hüüdma teda, tõusis ja jooksis ema käte vahele, silmad tähtedena säramas uuest, suurest avastusest.

„Emake, kallis,“ hüüdis ta, kallistades ema ja siis, äkki araks muutudes läks hüpates mäest alla, naeris ja kargas üle kivide ning lehvitas käsi, nagu oleks mingi salajane rõõm teda edasi kandnud.

Sel õhtul oli tal nii palju mõtlemist. Ta oli päris kindel, et ei saagi magama jääda, kuid ometi siis, kui lamp kustutati ja ta jäi üksinda orust kostva jõekohinaga, sulgusid ta silmad peaaegu koheselt. Järgmine tajutav asi oli see, kui ema raputas teda õrnasti ja tädi Roosmari istus tema voodi jalutsis naerdes ja mingit autovaipa mässitud kompsu süles hoides.

„See on Kinza!“ hüüdis Jenny selle kompsu peale

viskudes, ja nüüd järgnes suur kallistamine ja suudlemine. Kinza avas oma säravad, unised silmad, kuid paari minuti pärast sulges need jälle. Jenny, väga punetav ja hõõguv rõõmust ning sügavast unest, pani oma pea tädi õlale ja kuulas, kuidas tädi sosistas talle kogu loo; nad ei võinud ju kõva häälega rääkima hakata, sest oli kell kaks öösel ja hotellis oli ka teisi inimesi.

Kõik olid näljased, seepärast süütasid nad matkapriimuse ja keetsid teed. Jenny isa, kes oli ülimalt vaimustatud nende käigu edukusest, istus oma voodiotsale, püüdes seal hoida tasakaalu ning liigutas suhkrut oma tassis hambaharja varrega. Ema määris võid ja mett leivale ja pakkus küpsiseid ringi. See oli rõõmsaim südaõine pidusöök ja Jenny arvas, et ei unusta seda elu lõpuni. Kinza oli tagasi toodud ja tema, Jenny, sõnakuulmatus ning selle õudsed tagajärjed olid andestatud ja unustatud.

Ta tahtis alustada uuesti, uus laps uues õnnelikus elus ja nüüd, istudes voodis, tema ümber kõige armsamad inimesed ja suu täis leiba ja mett, tundis ta end olevat tulvil õnne nagu võililled olid ääreni täidetud päikesest. Jenny puhas rõõm nakatas neid kõiki ja kuigi ema vaikselt ütles juba neljandat korda, et nad tõesti peaksid kõik magama minema, ei pannud keegi seda tähele; nad aina sõid ja sosistasid. Kui isa jutustas sellest, kuidas nad pääsesid põgenema Si Mohamedi käest, siis oma suures erutuses kukkus ta voodiotsalt tagurpidi maha ja nad kõik olid lõhkemas allasurutud naerust. Selle peale Kinza ärkas, tõusis istuma, sasipäine ja majesteetlik, pilgutades silmi nagu öökullibeebi. Tema nähtavasti ei kiitnud heaks seda südaõist rõõmutsemist, sest peagi surus ta end tagasi teki sügavusse ja uinus uuesti. Siis ema ütles viiendat korda, et nüüd on viimane aeg minna magama ja isa arvas: „See on õige, aga ma võtan veel ühe võileiva, sest kukkumine voodiotsalt tegi mind uuesti näljaseks!“ Ja siis soovis ka tädi Roosmari veel tüki leiba, samuti ka Jenny, ja ema mõtles, et tallegi sobiks veel üks võileib.

Nüüd aga ütles ema kuuendat korda, et tõepoolest tuleks minna magama ja seekord nad võtsid teda kuulda. Nad kõik

andsid Jennyle „head-ööd-suudluse“, mähkisid ta tekisse ja läksid piki koridori, naerdes Jenny isa, kes püüdis astuda vaikselt oma hiiglasuurtes kriuksuvates saabastes, nagu püüaks elevant kõndida kikivarvul. Jenny oli nüüd pimeduses üksi oma õnnega. Jumal oli kuulnud nende palveid ja Kinza oli tulnud tagasi.

Nad magasid järgmisel päeval kaua, välja arvatud Hamid ja tädi Roosmari. Nemat tõusid tavalisel ajal, Hamid sellepärast, et oli suurepäraselt maganud Jenny isa auto tagaistmel ja misjonär sellepärast, et teda ootas ees töörohke päev.

Oli veel üsna varane aeg, kus misjonäri segas vali koputamine. Ta tõusis üles ohates ja soovis, et oleks olnud võimeline pärismaalastele dispanseri avamise aegu õigesti arvestama ja mitte tulema sinna varahommikul, vaid alles kell 14.30. Aga ust avades leidis ta sealt ainult Hamidi, kelle käed ja nägu punetasid ja särasid, sest ta oli ennast põhjalikult küürinud purskkaevus. Niisiis oli Hamid tulnud talle külla!

Poisi rõivad olid katkised ja määrdunud ja ta jalgadel olid vastikud haavad, poiss ise aga oli innukas ja täidetud nooruslikust eluküllusest nagu kevadhommik. Ta suudles misjonäri kätt, kihistas naeru ja hüppas kutsumatult üle läve. Tal näis oma külaskäiguga olevat mingi eriline eesmärk, sest ta seisis ühel jalal ja kratsis pead umbes pool minutit. Siis, nähtavasti end oma asjas veel mitte väga kindlana tundes küsis ta Kinza järele.

„Temaga on kõik korras,“ ütles misjonär. „Tahad sa teda näha?“

Vastuse asemel lippas poiss misjonäri ees trepist üles sinna, kus Kinza lamas vanal kohal madratsi peal, tumedajuukseline pea käsivarrel, sügavas unes. Hamid noogutas rahuldatult ja vaatas ringi lootuses, et ehk on mingit väljavaadet söögiks. Ta oli oma külaskäigu ajal isegi arvestanud, sest misjonär oli just poole peale jõudnud oma einega ruumi teises otsas. Hamid istus ristijalu põrandale viisakasse kaugusse lauast, silmad ootusest säravas. Temale ei pakutud öösel meeileibu ja ta oli väga nälgjane. Misjonär

andis talle kruusitäie magusat kohvi ja suure leivakamaka. Poiss rüüpas kohvi kärarikkalt, itsitades rõõmust iga suutäie järele. Kui ta oli söömise lõpetanud ja puhastanud kruusi sõrmega, et mitte kaotada viimast suhkruraasu, tõmbus ta misjonärile lähemale ja ütles usalduslikult: „Õpeta mind lugema.“

Misjonär vaatles teda kahtlevalt. „Nii mõnigi inimene tahab õppida lugema, aga peab vastu ainult ööpäeva. Siis on ju kõik aeg tühjalt raisatud.“

Poiss raputas kindlalt pead. „Ma tuleksin igal päeval kuni lõikuseni,“ ütles ta, „sest siis ma lähen koju. Mu isal on heameel mind siis näha, sest tal on lõikusega palju tööd. Kas ma võiksin lugemise ära õppida enne lõikust?“

„Ma arvan küll,“ lausus misjonär, „kui sa tõepoolest tuled igal päeval.“ Misjonär mõtles oma tööga täidetud tundidele ja kaalutles, kust küll võtta aega selleks uueks kohustuseks. Aga poisil näis see asi olevat tõsine.

„Miks sa tahad lugema õppida, Hamid?“ küsis misjonär.

Poiss tõstis oma tõsise pruuni näo misjonäri poole ja rääkis ära oma väikese lihtsa loo.

„Ma tahan koju minna,“ ütles ta. „Aga kui ma lähen koju ja lugeda ei oska, kes siis edaspidi võiks mulle juhatada teed taevasse! Kes õpetaks mind?“

„Sa siis usud, et tõepoolest on olemas tee taevasse?“

„Jah. Mul oli unenägu. Nägin Issandat Jeesust väljasirutatud kätega. Ma arvan, et ta oli ristil. Ja risti taga oli laialt avatud uks ja Issand ütles mulle, et see on tee Jumala juurde. Ja Issand ütles veel, et peaksin tulema sinu juurde, sest see kõik on kirja pandud sinu raamatus.“

„Hea küll,“ ütles misjonär vaikselt. „Tule igal päeval samal ajal nagu tulid täna. Alustame kohe.“

Misjonär tõi araabia tähtedega raamatu ja nägi üsna pea, et tegemist on kiiretaibulise õpilasega. Poole tunni jooksul oli ta ära õppinud hulk tähti ja oli enesega väga rahul.

„Aa-d-dd-rr-z,“ leelutas ta uhkelt. „Ma oskan lugeda!“

Poiss lippas minema püstipäi ja misjonär läks tagasi oma hommikulauda koristama rõõmsa südamega.

20

Jenny perekonna külaskäik lähenes lõpule. Viimasel laupäeval väljusid nad varahommikul väljasõidule mägedesse – ema, isa, tädi Roosmari, Jenny, Kinza ja tüse einekorv.

Nad sõitsid ülespoole ja ülespoole mööda külade õlgkatustega majakobaraist ja kanarbikuga kaetud kaljunõlvadest; nad vaatasid alla sügavale rohelistesse kuristikesse. Nende taga tõusid lumega kaetud mäed. Ikka edasi ja edasi kiirustas auto, kuni tee pööras männimetsaga jahedasse varju, kus hiiglaslike puude jalamil kasvasid inglise priimulad. Auto peatati ja tädi Roosmari, kes Inglismaa kevadet ei olnud näinud enam kümme aastat, oli kohal enne Jennyt, peites oma näo kahvatu-rohelistesse õitesse.

Kõik vaikisid ja hingasid sügavalt. Jenny lippas ühe puu juurest teise juurde ja korjas lilli. Olles kogunud neid nii palju kui ta hoida suutis, istus ta päikesepaistele kannule ja hakkas korjatud lilli korrastama.

Nüüd tahtis ta tädile avaldada oma uut saladust. Ta pidi seda tegema täna, sest teist võimalust võib-olla enam ei tulegi, aga ta ei teadnud, kuidas alustada või kuidas seda sõnastada ja seletada, mis õieti oli juhtunud. Ta ainult tunnetas kindlalt, et midagi oli juhtunud ja nüüd oli vaja teada, mis juhtub edasi. Tädi Roosmari võis talle seda öelda. „Oh Jumal,“ sosistas Jenny sädelevasse õhku, „tee, et tädike tuleks, hakkaks minuga vestlema siin, nii et ma võiksin talle kõik öelda.“

Ja Jumal kuulis tema palvet, sest mõni minut hiljem lahkus tädi teiste juurest ja tuli Jenny juurde, istudes kannule tema kõrvale.

Aga kuigi nüüd oli nii suurepärase võimalus kõike öelda istudes vaikselt metsas, ei leidnud Jenny ikkagi alustuseks sõnu. Kui ometi tädi alustaks esimesena juttu, soovis Jenny, aga tädi ei teinud seda; tädi rääkis inglise metsadest sadade miilide taga, tosinaid aastaid tagasi, aga Jennyt see ei huvitanud peaaegu üldse. Temale oli oluline sel momendil

ainult üks asi, nimelt see, mis oli juhtunud temaga kaks päeva tagasi. Ometi – mida rohkem ta püüdis seda elamust sõnastada, seda enam ta ikka veel imestas, mis siis õieti juhtus ja kas midagi üldse oligi juhtunud. Võib-olla oli see ainult särav oletus, rõõm möödub jälle ja särav oletus ja valgus kahvatub. Jenny silmad täitusid äkki pisaratest ja just siis ema kutsus teda lõunale. Võimalus oli mööda läinud ja võib-olla ei tulegi enam. Nähtavasti Jumal siiski ei olnud kuulnud tema palvet.

Lõunasöögil Jenny meeleolu siiski tõusis, sest mäestiku õhk oli teinud teda näljaseks ja pärast läks isa temaga uurimiskäigule jõe ülemjooksule. See oli tore käik, aga kogu aeg oli Jenny südame sügavuses pettumusvalu. Kahtlus oli roninud sinna, valgus ja rõõm olid kadunud.

Nad sõitsid koju tagasi kuldses õhtuvalguses, Jenny pea toetus oma isa õlale ja aken tuulele laialt avatud. See oli magus, soe tuul, milles oli arnika lõhna ja see tegi Jenny uniseks. Ta vaatles möödalendavat maastikku poolsuletud laugude vahelt, kuni nad jõudsid madala, niiske aasa juurde, kus lugade vahel kasvas puhmastena helekollaseid nartsisse. Siis talle meenus äkki, et järgmine päev on ülestõusmispüha. Ta unisus kadus ja rõõm tuli üsna ruttu ta südamesse.

Jenny meeldis ülestõusmispüha. Siis oli alati hommikulaua valgeid liiliaid ja nartsisse ning tema taldriku ümber lebasid kirjud pühademunad. Tal oli siis alati uus valge kleit seljas ja valge pael juustes. Pärast hommikueinet nad kõik läksid kirikusse ja see oli ebatavaline ning erutav. Nii kaugele kui Jenny mäletas, oli park siis alati täis päikesepaistet ja viljapuud täis valgeid õisi. Kirik oli ka rüütatud valgesse – oli ülikülluses igasuguseid lilli – valgeid ja kollaseid nartsisse ja maikellukesi – ja valgeis mantleis kooripoisid laulsid „Jeesus Kristus on tõusnud täna... Halleluuja!“

Siin nad kirikusse ei läinud, sest siin ei olnud kirikut, aga mis siis, kui Jenny läheks varahommikul tädi Roosmarile külla ja viiks talle valgeid lilli! Võib-olla saaksid nad siis mängida kuidagi kirikut. Ja rääkides kirikust hakkaks ehk tädi

rääkima Jumalast ja siis on Jennyl vast kergem jutustada ka enesest. Jenny asetas oma käe isa käevarrele. „Tee peatus, isake,“ ütles ta.

Isa peatas auto. „Mis lahti on?“ küsis ta lõbusalt.

„Ma tahan midagi saada,“ seletas Jenny. Ta hüppas autost välja ja jooksis veidi tahapoole, nii et tädi ei näinud tema tegevust. Jenny kiirustas üle välja, korjas vee äärest kaenlatäie lilli, mässis need oma jaki sisse ja lippas tagasi auto juurde, hingetu jooksust.

„Mis sul seal on, Jenny?“ küsis isa. „Saladus,“ vastas Jenny. „Nüüd võime sõita!“ Ema, kes oli tagumisest aknast oma õrna tütrekest jälginud, naeratas, ega öelnud midagi. Alles siis, kui Jenny oli pandud voodisse ja nartsissid kaelani veekannu, mõistis ema, milles on asi.

„Emake,“ ütles Jenny, „homme on ülestõusmispüha ja see on valgete lilledel päev. Kas ma tohin homme väga vara tõusta ja viia oma nartsissid kingituseks tädi Roosmarile? See oleks talle pühadeüllatuseks.“

„Miks mitte,“ vastas ema. „Ma arvan, et see oleks väga armas. Ta on olnud sinu vastu nii kena. Sa võid minna, kui ärkad. Ma ei oota sind hommikueinele, sest arvatavasti sa jääd sinna ja te einestate koos. Ma panen kohe välja sinu pühapäevarõivad.“

Ema tõi välja Jenny ilusaima kleidi ja puhtad valged sokid, andis talle „head-ööd-suudluse“ ja lahkus. Jenny uinus kohe. Olles lohutatud ja lootusrikas. Võib-olla läheb kõik veel hästi.

Ta ärkas väga vara. Valvur mošee tornist hüüdis varahommikusele palvele. See oli aeg, mil Inglismaa kellad hakkavad helisema, et meenutada inimestele Kristuse ülestõusmist. Jenny lamas veel veidi, nautides nartsissilõhnast küllastunud õhku, kuulatades jõe kohinat ja vaadeldes päikesetõusueelset hõbedast valgust ikka heledamaks muutumas kaljumüüri taga teisel pool orgu. Siis ta hüppas voodist välja, pesi end ja riietas erilise hoolega, sest oli ju ülestõusmispüha. Siis ta läks.

Ta koputas uksele rahulikult ja tädi, kes istus hommikueinel, ilmus aknale imestades nii varase külastuse

üle. Jennyt nähes jooksis ta ust avama ja tüdruk hüppas sisse, ja hoidis kõrgel oma nartsissikimpu.

„Valged lilled ülestõusmispühadeks!“ teatas ta võidukalt. „Ma korjasid need eile, ilma et sina oleksid mind näinud.“

Käsikäes läksid nad trepist üles, kus valge linaga kaetud laud oli hommikusöögiks kaetud, ja kauss kollaste nartsissidega laua keskel. Nad seadsid Jenny lilled vaasi kollaste nartsisside taha ja istusid vaatlema kauneid lilli.

„See on nüüd nagu Ülestõusmispüha kirik, eks ole?“ märkis Jenny. Sel ajal kui ta seda ütles, tõusis päike mäetipu tagant ja selle särava hoovas ruumi, täites selle õnnistava soojuse ja valgusega. Jenny pugus rahuldatult tädile lähemale ja ilma pakkumata tegi endale moosivõileiva.

„Meie kodus läksime isa ja emaga Ülestõusmispühal alati kirikusse,“ tähendas Jenny, kui oli kõhu täis söönud. „Eks ole kahju, et siin ei ole kirikut, kuhu võiksimme minna?“

„Jah,“ vastas tädi, „mina ka tunnen kirikust suurt puudust. Aga tead, Jenny, teatud mõttes ei tähenda see palju. Peamiseks kiriku minemise põhjuseks on soov – kohtuda Jumalaga, aga meie võime kohtuda Jumalaga kõikjal. Mina saan Temaga kokku siin oma toas igal päeval. Enne kui sa tulid, ma lugesin ülestõusmise sündmustest ja olin õnnelik.“

„Kas sa tahaksid mullegi seda lugeda, kui oled söönud?“ küsis Jenny ärevalt, seades ennast väga mugavalt kuulama. Kuna tädi Roosmari luges naisest, kes nuttis aias koidu ajal.

„Tema kohtas Maarjat aias,“ ütles tädi, „ja Tema kohtas mõningaid jüngreid ühes toas, ja Tema kohtas kaht teist tee peal, ja Ta kohtas Peetrust järve kaldal. Näed, ei olegi tõeliselt oluline minna just majja, et Temaga kokku saada.“

„Ei,“ ütles Jenny lihtsalt, tõstes tädi poole oma särava näo, „see ongi, millest tahtsin sulle rääkida. Eelmisel päeval... siis kui läksite Kinzat ära tooma... ma mõtlen, et Issand kohtas mind mäe peal, kus kasvasid võililled. Ma palusin seal Jeesust, et Ta tuleks ja elaks minu sees nagu valgus laternas ja päästaks mind olemast paha ja isekas. Ja ma olin nii õnnelik ja tundsin, et Tema tõesti oli tulnud mu juurde. Aga eile ma ei olnud enam rõõmus ja mul oli hirm, et see kõik oli ainult

oletus. Kuidas sa mõtled, tädi, kas Ta tõesti tuli? Sest ma ei tunne enam mitte midagi erilist.“

Tädi vaikis silmapilgu. Siis ta ütles vaikselt: „Jenny, millest tundis Maarja, et Jeesus oli tõepoolest tulnud tema juurde?“

„Siis, kui Jeesus hüüdis teda nimepidi,“ vastas Jenny veidi kahtlevalt. „Tal oli kerge. Ta nägi Jeesust ja kuulis Teda.“

„Seda küll,“ lausus tädi, „kuid see on meilegi üsna kerge, kui usume, et Jumal räägib üksnes tõtt. Ma näitan sulle üht kirjakohta, ja siis jutustan sulle jutu.“

„Tore,“ ütles Jenny, kes armastas kuulata jutte; ta puges tädile veel lähemale, et vaadata tema Piiblistse. Nad lugesid koos Jesaja 43:1.

„Sest nii ütleb Issand... Ära karda, ma olen sind lunastanud, olen sind nimepidi kutsunud; sa oled minu.“

„See tekst meenutab mulle Kinzat tol ööl, kui läksime teda otsima,“ lausus tädi Roosmari, vaadates nurgas lelavale väikesele kompsule, mis tegelikult oli magav Kinza. „Ta oli õnnelik minu juures, kuid ta varastati minult ära. Ma armastan Kinzat väga ja teadsin, et nüüd oli ta õnnetu. Niisiis ma läksin teda otsima ja leidsin ta näljasena, õnnetuna ja nägin, et ta vajab mind. Ta ei teadnud, et ma olin seal, mina aga teadsin, et tema oli seal, ja mida ma siis tegin?“

„Hüüdsid teda!“ ütles Jenny säravail silmil. Seda lugu teadis ta hästi ja iial ei väsinud seda kuulmast.

Tädi naeris. „Jah, see on õige,“ ütles ta. „Ma kutsusin teda nimepidi. Ma ütlesin: „Kinza!“ - ja mida tema siis tegi?“

„Ronis kohe kiiresti teki alt välja,“ hüüdis Jenny ja temagi naeris rõõmsalt.

„Jah, ta ronis kiiresti teki alt välja,“ kordas tädi. „Kinza oli õnnetu ja hirmunud ja teadis, et kui ta tuleb nüüd sealt välja, siis ta võib olla õnnelik ja varjatud. Ta ei kulutanud aega selleks, et küsida kuidas või miks või kas olen see tõepoolest mina. Ta teadis, et see olin mina, sest ta tundis ära mu hääle ja hüüdmisviisi. Niisiis tuli ta otse minu sülle ja tundis end seal ülimalt hästi. Ta teadis, et võis usaldada oma „Imal“, nagu ta mind nimetab. Taoline lugu juhtus sinuga mäeküljel, Jenny. sa

ei teadnud Jeesusest kuigi palju; sa olid väsinud ja kuri oma vigade pärast. Aga Jeesus teadis sinust kõike ja tahtis sind teha heaks ja õnnelikuks. Ta kutsus nõnda sind nimepidi. Sa teadsid, et see oli Tema, tulid kohe ja olid õnnelik.“

„Aga ainult kaheks päevaks,“ ütles Jenny ettevaatlikult.

„Jah, tõepoolest,“ nõustus tädi; „täpselt sama juhtus ka Kinzaga. Ta oli olnud minu süles vaevalt kaks minutit, kui võõrasisa hakkas rääkima ja Kinza hakkas värisema ja nutma. Ma surusin teda enda vastu ja armastasin teda nagu ikka, aga niipea kui ta kuulis selle mehe häält, kes teda oli ära varastanud ja löönud, hakkas ta kartma ja kahtlema, kas ikka kõik on korras. Sel momendil, kui me tuleme Jeesuse juurde, siis Saatan, meie endile peremees, kes ei või meid näha õnnelikuna, hakkab meie südames väga valjusti rääkima ja katsub selgeks teha, et see kõik on ainult ettekujutus. Nii kaua, kui kuulame teda, oleme hirmunud ja kurvad. Aga meie tunded ei tähenda kuigi palju, sest Jeesus on ikka seesama. Ta hoiab meid sama kindlasti ja armastab sama palju, kui me ka selles kahtleme.“

„Oo, nüüd on see mulle selge,“ ütles Jenny mõtlikult. „Ma unustasin Saatanat.“

„Pole sul nüüdki vaja väga palju temale mõelda,“ lausus tädi. „Kui sa oled tõeliselt üks Jeesusega, siis Saatan ei saa sind puudutada, nagu see kuri mees ei saanud Kinzat minu juurest ära võtta. Ta võib ainult hirmutada sind, kui teda kuulad. Pane tähele, mis edasi juhtus. Ma läksin Si Mohamedi juurde, võtsin kotist raha ja maksin tema eest, ja kui Kinza oleks küllalt vana aru saama sellest, siis ma ütleksin talle: „Ära kardsa, Kinza. Ma lunastasin su välja – tähendab ostsin su tagasi, maksin su eest. Ma kutsusin sind ja sa tulid. Keegi ei või sind enam minu käest ära võtta. Sa oled nüüd igaveseks minu väike tüdruk.“

Meie ju tõeliselt kuulusime Jumalale, sest Tema on meid loonud, aga kui tegime pattu, siis sellega lahkusime oma heast Issandast ja Saatan ütles: „Nüüd te olete minu.“ Kuid Jeesus armastab meid ja tahtis meid tagasi tuua. Patu palk on surm ja Jeesus tahtis maksta selle hinna, sest me oleme nii kallid

Temale. Ta suri ristil ja maksis meie asemel patu võlahinna ja nüüd, kui Ta kutsub meid ja kui tuleme Tema juurde, ütleb Ta: „Ära karda, ma olen kõik sinu võlad maksnud. Sa ei kuulu iialgi enam kellelegi teisele. Nüüd sa oled igavesti minu oma!“

„Ma ei saanud Kinzale seletada, et tasusin tema eest, sest ta oli veel liiga väike ja unine, aga ma sosistasin: „Ära karda, Kinza; sa oled nüüd minu väike tüdruk.“ Ja Kinza käitus väga mõistlikult. Ta uskus mind ega kartnud enam. Kuigi see tige mees seisis ikka veel meie ees ja Kinza kuulis tema karmi häält, surus laps ennast minu vastu, pani silmad kinni, uinus rahulikult magama ja magas terve tee koduni. Ainus tee kartusest vabanemiseks on uskuda, mida ütleb Jeesus. Tema surm maksis ära meie patuvõla. Ta tõusis hauast üles ja nüüd võib Ta elada iga mehe, naise, poisi ja tüdruku südames, kes kuuleb Tema kutset ja tuleb Tema juurde. Kui Saatan ütleb: „See pole õige; sa oled ikka minu,“ siis vasta talle: „Jeesus ütles, et Ta lunastas mind; Ta kutsus mind nimepidi; ma olen nüüd Tema oma igavesti. Ma usun Teda ja ei karda enam.““

Jenny istus vaikselt, mõeldes tädi sõnadele ja sõrmitses valge nartsissi õielehti. Päikesekiired panid särama Jenny lokid ja tüdruk tundis ennast täiuslikult õnnelikuna, sest nüüd ta mõistis, mis oli õieti juhtunud. Jeesus oli teda armastanud ja tema eest surnud ja maksnud tema eest ja kutsunud ja teinud teda Enese omandiks. Temal tarvitses ainult tulla ja siin oli võimatu eksida. Sellest momendist alates jäi Maarja Jennyle armsaimaks Piibli isikuks, sest neil oli palju ühist. Nad mõlemad olid vara tõusnud ülestõusmispühal ja keset päikesepaistet ja valgeid lilli oli Jeesus neid kutsunud nimepidi, võtnud ära nende kartuse ja teinud nad õnnelikuks.

Jenny ja tädi vestlesid koos veel hulga aega. Siis ärkas Kinza ja palus süüa ning Jenny läks hüpeldes läbi päikesepaiste hotelli poole. Aga Roosmari istus vaikselt vaadeldes oma käharpäist tüdrukut, kes istus, nägu peidetud piimatassi.

Roosmari tundis, et Kinza võõrasisa võib neile veel tekitada raskusi. Ta võib tahta rohkem raha, võib tuua

valetuinnistajad ja lapse uuesti röövida. Teda tuleb mõneks järgnevaks aastaks viia isa haardeulatusest välja ja Jenny pimedate kool oli selleks õige koht.

Aga rohkem kui midagi muud soovis tädi Roosmari, et Kinzat kasvataks keegi, kes räägiks talle Lunastajast ja Tema armastusest nüüd, kui Kinza on veel väike. See küsimus oligi, miks ta alguses kahtles Jenny ema hea ettepaneku üle. Nüüd oli vastus talle selge: ta ütleb Jennyle, see õpetaks Kinzat ja palvetab, et Jumala Püha Vaim õpetab Jennyt.

Kui Jennyle lõpuks öeldi, et Kinza tuleb koos nendega koju, läks ta rõõmust ja erutusest päris metsikuks ja tantsis ringi nagu väike vallatu lambatall. See mõte, et ta võib Kinza eest hoolitseda pärast seda reisi, leevendas suuresti kahjuvalu, mida tekitas tädist lahkumine. Tegelikult lahusolek ei pidanud kujunema väga pikaks, sest tädil oli õigus saada puhkust suvel ja ta oli lubanud puhkuse veeta nende kodus.

Lahkumispäeva eelõhtul läks Jenny koos tädi ja Kinzaga viimast korda mäerinnakule, kus kasvasid võililled ja nad istusid seal, vaadeldes päikeseloojangut.

„Oled sa kurb, et Kinza ära läheb, tädike?“ küsis Jenny äkki.

„Muidugi tunnen ma temast suurt puudust, kuid olen siiski õnnelik tema pärast. Vaata, mulle on kõige olulisem see, et Kinza õpiks tundma ja armastama Jeesust nüüd, kus ta on alles üsna väike. Sina tunnud Jeesust ja peaksid teda õpetama. Muidugi õpib ta midagi sellest ka Pimedate koolis, kuid selline tilluke lapsuke vajab kedagi, kes temale veel lähemalt räägiks Jeesusest.“

Jenny oli väga tõsine.

„Ma ise tean ju Jeesusest veel nii vähe,“ vastas ta mõtlikult. „Kes õpetaks mind, tädike, koolis nad räägivad teisiti kui sina. Me enamasti õpime Piiblist kuningate nimesid. Ma arvan, et peaksin minema lastetundi, aga me enamasti teeme igal pühapäeval autoga väljasõite.“

„Jah, see tundub raskena,“ ütles tädi. „Aga kõik on korras, sest sul on Piibel ja Püha Vaim sinu südames seletab sulle ära Jumala Sõna. Kaua aega tagasi tahtis ka kuningas Taavet selgust saada Jumala Sõnas ja siis ta palus nii: „Ava mu silmad, et ma näeksin imeasju Su käsuõpetusest.“ Jumal vastas tema palvele ja millal ta iganes Sõna luges, nägi ta seal teed taevasse. Ja kuningas võis öelda: „Sinu Sõna on mu jalale lambiks ja valguseks mu jalgteel.“

„Kui sa ustavalt ja järjekindlalt igal päeval Sõna loed ja palvetad, et Jeesuse Püha Vaim seda sulle seletaks, siis leiad varsti, et kõik tumedad ja rasked kohad saavad selgeks.“

„Piiblis on nii palju pikki sõnu,“ ütles Jenny kahtlevalt.

„Evangeeliumides ei ole,“ vastas tädi. Alusta nende lugemisega. Küllap ka ema ja isa on valmis sulle raskeid väljendeid seletama. Neid huvitab ju kõik, mis meeldib sulle. Kas sa neile oled jutustanud sellest, mis juhtus sulle ja miks sa tahad Piiblit lugeda?“

„Ei,“ ütles Jenny kulmu kortsutades. „ma tahtsin, aga ometi ei saanud sellega hakkama.“

„On ju väga tore neile sõnadega öelda,“ lausus tädi, „aga palju tähtsam on seda näidata tegudega. Kui sa oled tõesti asetanud Issanda Jeesuse oma elu keskuseks, kuuled Sõna kaudu igal päeval Tema häält ja teed selle järgi. Siis Issand muudab sind. Tema armastus ilmneb siis sinus senise isekuse asemel, Tema kannatlikkus sinu halva tuju asemel. Tema abivalmidus sinu laiskuse asemel. Kui see kõik niiviisi toimub, siis on see isale-emale seletamatagi selge. Mina siis soovitsin sul neile rääkida kõigest sellest, sest niisugust head on ju tore teistega jagada.“

„Jah,“ nõustus Jenny. „Neile kindlasti meeldib, kui ma tõepoolest muutun kenaks ja heaks ega enam iialgi ei vihastu ja ma arvan, et neid varsti huvitab, millest see nii on. Ma arvan, et nad enne peavadki minus midagi nägema, siis on neil kergem uskuda seda, et see on tõsi, mida ma neile räägin. Mingem nüüd koju ja ma tahan abiks olla pakkimise juures.“ Nad ruttasid kiiresti koju läbi kuldse õhtuvalguse. Kinza oli tädi Roosmari süles – soe, raske ja unine.

Järgmisel hommikul koidu ajal nad kogunesid jumalagajätkuks hotelli ukse juurde. Hamid ilmus mingilt salapäraselt käigult, et näha veel oma õde. Jenny isa ja ema olid ametis uksehoidjatega ja arvetega. Tädi Roosmari seisis seal neid oodates ja vaatles kolme last, keda ta oli hakanud armastama rohkem kui ühtegi teist. Nad seisid pakivirna juures: ilus, armas Jenny; räbalais Hamid ja pime Kinza. Millised avarad, üksildased teed olid nende ees? Tänu

Jumalale Karjase eest, kes hoolitseb üksildaste lammaste eest ja Valguse eest, mis juhib nende komistavaid samme. Ja tänu Jumalale, et peagi saabub päev, mil lapsed igast rahvusest ja suguharust ja hõimust seisavad Jumala trooni ees; sellel päeval nad kohtuvad kõik jälle Jumala trooni ees: Jenny vabana oma vanast „minast“, Hamid vabana hirmust ja Kinza vabana pimedusest – kõik koos rõõmustamas.

Mõni moment hiljem jäeti jumalaga ja auto sõitis ära rohelise oru poole. Jenny silmad olid täis pisaraid, aga Kinza, rõõmsate käekestega patsutades autoaknaid, ei olnud veel mõistnud, et tema kallis „Ema“ ei olnud autos. Kui ta seda taipab, küllap siis tükike maiustust lohutab teda kiiresti. Nad pöörasid ümber nurga ja Roosmari leidis lohutust selles, et vähemalt üks tema lastest oli veel tema juures. Hamid oli edukalt täitnud ühe suure ülesande oma elus, aga ta väike õde ei vajanud teda enam. Kinza jaoks olid nüüd ilusad rõivad ja suured autod ja maiustused – tema jaoks tühjad turuplatsid, nälg, kodutus ja räbalad.

„Tule koju hommikueinele,“ ütles misjonär tema kõrval.

Poiss lõi otsekohe särama ja unustas kõik oma mured, sest mõte kuumale kohvile, leivale ja võile muutis kogu maailma roosilisemaks. Hamid jooksis misjonäri kõrval, hõõrudes mõnutundest käsi. Tal ei olnud täna tööd, sest peremees oli linna läinud. Aega oli küllalt ja peale misjonäri pakkumise polnud mingit muud hommikusöögivõimalust.

Pärast sööki oli igapäevane õppetund. Hamid jõudis edasi väga kiiresti ja misjonär imetles teda. Ta oli õpetanud igasuguseid lapsi – väikesi tüdrukuid suurtest majadest ja metsikuid uulitsalapsi ja alati ta pidi imestama, kui palju kiiremini viimased olid võimelised õppima. Nende mõtted ja mälu olid teravnenud eluvõitlustes ja nad olid harjunud vaatlema ja meeles pidama kõike. Ühe nädalaga oli Hamid selgeks õppinud kõik tähed ja teadis peast kõik kordusharjutused. Ta oli selle üle väga uhke.

„Nüüd ma tean juba kõike,“ ütles ta kiirgavalt naeratades, kui trügis end läbi mõningaist kolmetähelistest sõnadest.

„Oh ei, Hamid, sa ju alles algad. Sa pead aina ja aina

tegelema tähtede moondamisega sõnadeks ja sa pead siia tulema igal päeval, kui tahad Jumala Sõna selgesti lugeda lõikuseajaks!“

Hamid noogutas mõistvalt.

„Lõikuse ajaks,“ kordas ta, „siis ma lähen tagasi ja loen emale Jumala Sõna. Siis teab ka tema teed taevasse ja kui mu võõrasisa lööb teda ega anna talle küllaldaselt süüa, siis Issand Jeesus teeb tema südame rõõmsaks.“

„Kas võõrasisa lubaks sul emale Piiblit ette lugeda?“

„Oh ei, ta ütleb, et kõik raamatud peale koraani on halvad. Aga mina loen viljaaidas, kui ema vilja jahvatab ja öde Rahmale ma loen mägedes, kui oleme kitsekarjas. Isa ei saa midagi teada.“

„Aga hiljem, Hamid, ta peab siiski seda teadma, kui sa ustavalt tahad Jeesust järgida. Sa pead talle seda ütleva ja võib-olla ta lööb siis sind. Jeesus kannatas palju sinu pärast, sest Ta armastas sind. Kui sa armastad Teda, siis pead olema valmis ka veidi kannatama.“

Poiss pööras mõtlikud, murelikud silmad misjonäri poole.

„Ma armastan Issandat väga,“ ütles ta igatsevalt ja tõsis, et minna. Misjonär oli selle vastuse üle väga rõõmus. Poiss ei olnud hoobelnud ega andnud mingit suurt usutunnistust. Ta oli ainult kinnitanud oma ühendust universumi suurima jõuga. „Ma armastan Teda“ oli öelnud see üksildane poiss, seistes oma ohtliku tuleviku ees, ja palju vett ei või ära uhtuda armastust ega veevood seda uputada.

Varsti võis Hamid juba lugeda, sest ta töötas raamatuga nii püsivalt. Ja Roosmarile tundus, et pole kuigi palju aega möödunud sellest, kui poiss algas õppimist ja nüüd nad on juba lahkumise sööma-ajal.

Hamid ei läinud üksinda. Tal olid ka mõned kaaslased. Temal tuli minna kaugemale kui teistel, aga ta oli varustatud leiva ja veepudeliga ja kirssidega. Peale selle oli tal kaasas Taevane Leib – Elusõna ning kõndides pimedal ööl karmidel mägitel ei tarvitsenud tal karta, et ta noored jalad komistaksid või satuksid eksiteele. Sest Jeesus oli öelnud: „Mina olen maailma Valgus: see kes järgib mind, ei käi

pimeduses, vaid temal on eluvalgus.“

Misjonär vaatas, kuidas nad marssisid minema. Tänavalõpul pöördusid nad kõik ringi ja lehvitasid talle, viis väikest rõõmsat kogu tumedatena loojangu kuma taustal. Siis nad pöördusid ümber nurga ja näis, et valgus haaras nad endasse.

* * *